

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**

Θέμα:

**ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΩΝ
ΑΠΟΘΗΚΩΝ ΑΣΟ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ ΗΛΕΙΑΣ.
ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΠΟΛΥΧΩΡΟΥ.**

Σπουδαστές

Κρουστάλλης Κωνσταντίνος	A.M. 33637
Παναγιωτακόπουλος Γεώργιος	A.M. 32990
Παπαϊωάννου Γεώργιος	A.M. 33948

Επιβλέπουσες Καθηγήτριες

Μπουρμπαχάκη Ασπασία
Βιδάλη Ιωάννα
Τσουκάτου Στέλλα

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Περιεχόμενα

• Εισαγωγή	4
• Κεφάλαιο Πρώτο	
1.1 Ίδρυση και ονομασία του Πύργου	6
1.2 Ο Πύργος επί Καποδίστρια	7
1.3 Βαυαροκρατία	7
1.4 Το σταφιδικό ζήτημα	8
• Κεφάλαιο Δεύτερο	
2.1 Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (ΑΣΟ)	13
2.2 Οι αποθήκες του ΑΣΟ Πύργου	16
• Κεφάλαιο Τρίτο	
3.1 Ελληνική Εταιρεία Οίνου και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο)	18
3.2 Η συμβολή της Ε.Ε.Ο.Ο στη συγκρότηση τοπικών συνεταιρισμών	21
3.3 Οικονομική κατάσταση – Κοινωνική προσφορά	21
3.4 Το εργοστάσιο του Πύργου	23
3.5 Κοινωνικά προβλήματα που προέκυψαν στο εργοστάσιο του Πύργου	26
• Κεφάλαιο Τέταρτο	
4.1 Υπάρχουσα κατάσταση	28
4.2 Πρόταση ανάπλασης	32
4.2.1 Περιγραφή των μετατροπών των πρώην αποθηκών στα κεντρικά γραφεία του ΑΣΟ	32
4.2.2 Περιγραφή της ανάπλασης του οικοπέδου της Ε.Ε.Ο.Ο.	38
4.2.3 Το νέο συνεδριακό κέντρο και το ημιυπαίθριο θέατρο	47
4.2.4 Ο περιβάλλον χώρος	53

• Συμπεράσματα	66
• Πίνακας περιεχομένων φωτογραφιών	67
• Παράρτημα	69
• Βιβλιογραφία – Πηγές	92

Εισαγωγή

Στην πτυχιακή αυτή εργασία που εκπονήσαμε, κάνουμε λόγο για τα απομεινάρια της Ελληνικής βιομηχανίας του περασμένου αιώνα. Πολλά από τα παλαιά αυτά βιομηχανικά κτίρια βρίσκονται διάσπαρτα στον Ελλαδικό χώρο πλουτίζοντας έτσι την νεότερη και σύγχρονη ιστορία του τόπου μας με στοιχεία και πληροφορίες περασμένων γενεών. Ο λόγος που μελετήσαμε και ασχοληθήκαμε με το παλιό βιομηχανικό κτήριο οινοποιείου στην πόλη του Πύργου και τις παλιές αποθήκες του ΑΣΟ, είναι γιατί τα κτίσματα αυτά, παρόλο που υπάρχουν εδώ και 100 περίπου χρόνια, είναι εντούτοις σε πολύ καλή κατάσταση και είμαστε πεπεισμένοι ότι με την κατάλληλη αξιοποίησή τους, μπορούν να προσδώσουν στην πόλη του Πύργου μία ιδιαίτερη πολιτιστική ομορφιά. Στα κεφάλαια που ακολουθούν παραθέτουμε ιστορικά στοιχεία της πόλης του Πύργου από τα αρχαία χρόνια, μέχρι και της εποχής στην οποία χτίστηκε το μεγάλο αυτό κτήριο του οινοποιείου και το κτήριο των αποθηκών, καθώς επίσης και τους λόγους για τους οποίους χτίστηκε, ποιος το έχτισε, την λαμπρή πορεία του ως την παρακμή του για να καταλήξουμε στη σημερινή του κατάσταση. Στη συνέχεια καταγράφουμε τη μελέτη που κάναμε για την ανακαίνιση και αποκατάσταση των κτηρίων αυτών εισάγοντας νέες χρήσεις, εφάμιλλες με τις σημερινές ανάγκες της πόλης αλλά και των απαιτήσεων του σημερινού τους ιδιοκτήτη και τέλος προτείνουμε κάποιες τροποποιήσεις στον περιβάλλοντα χώρο του οικοπέδου που εξετάζουμε, με στόχο τη συνολική ομορφιά του κτηριακού συγκροτήματος που δημιουργήσαμε.

Εικ.1: Αεροφωτογραφία Πόργου

Εικ.2: Ο χώρος τον οποίο εξετάζουμε (αεροφωτογραφία από Google)

Κεφάλαιο Πρώτο

1.1 Ίδρυση και ονομασία του Πύργου

Ο Πύργος είναι πόλη της Δυτικής Πελοποννήσου και πρωτεύουσα του νομού Ηλείας με πληθυσμό 45.000 κατοίκους. Η πόλη του Πύργου απέχει 4 χλμ από τη θάλασσα, 19 χλμ από την Αρχαία Ολυμπία και 315 χλμ από την Αθήνα. Τα τελευταία χρόνια γνωρίζει μια πληθυσμιακή ανάπτυξη και είναι και το εμπορικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Το επίκεντρό του είναι το Κατάκολο.

Εικ.3: Νομός Ηλείας

Στον ίδιο χώρο που βρίσκεται ο Πύργος σήμερα, τοποθετείται η αρχαία πόλη Δυσπόντιο. Στα περίχωρα του Πύργου ήταν η αρχαία πόλη Λέτρινα, απ' όπου είχε πάρει και την ονομασία του σαν Δήμος Λετρίνων μέχρι την Δεκαετία του 1980. Η ονομασία της πόλης προέρχεται από τον πύργο που είχε κατασκευάσει, το 1512, στην θέση του Επαρχείου ο Μπέης της ευρύτερης περιοχής Γεώργιος Τσερνωτάς.

Κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας ο Πύργος ήταν ένας ενδιάμεσος σταθμός των διερχόμενων εμπορών που πήγαιναν προς τη Ζάκυνθο. Διάφορες πηγές κάνουν λόγο για πόλη 5.000 κατοίκων. Με την κάθοδο των Λαλαίων επικράτησε οριστικά το τοπωνύμιο "Πύργος". Ποτέ πριν το 1778, όποτε και υπάρχουν επίσημα έγγραφα και συμφωνητικά του προεστού, επί τουρκοκρατίας, Γεώργιου Αυγερινού, η ιστορία δεν αναφέρει το όνομα "Πύργος".

1.2 Ο Πύργος επί Καποδίστρια

Μετά την Επανάσταση του 1821, ο Πύργος ορίστηκε πρωτεύουσα της Επαρχίας Ήλιδας. Πρώτος δήμαρχος του Πύργου διορίστηκε ο Συλλαϊδόπουλος.

Ο πληθυσμός είχε αισθητά μειωθεί ενώ ένα μεγάλο κομμάτι του το αποτελούσαν νησιώτες. Η γενική κατάσταση της πόλης ήταν φριχτή αφού υπήρχαν παντού γκρεμισμένα σπίτια.

Γι' αυτό το λόγο οι δημογέροντες του Πύργου στις 26 Ιουλίου του 1830 ζήτησαν την αποστολή αρχιτέκτονα για να συντάξει το σχέδιο της πόλης. Επίσης με συνοπτικές διαδικασίες κατασκευάστηκε ο Δημόσιος Οίκος με έξοδα της κυβέρνησης.

Κατά την περίοδο της εξουσίας του Καποδίστρια πραγματοποιήθηκαν πολλές εξεγέρσεις με πρωταγωνιστές την οικογένεια Κρεστενίτη. Το αποκορύφωμα των επαναστατικών κινήσεων έφτασε όταν ο έκτακτος επίτροπος της Ηλείας, Αναγνωστόπουλος, συνέλαβε τον Λυκούργο Κρεστενίτη ως στασιαστή.

1.3 Βαυαροκρατία

Ο Βασιλιάς Όθων επισκέφθηκε τον Πύργο δύο φορές κατά την βασιλεία του. Η πρώτη επίσκεψη πραγματοποιήθηκε στις 27 Οκτωβρίου 1833 και η δεύτερη, η οποία έγινε μαζί με την Αμαλία, στις 8 Μαΐου 1840.

Οι αναταραχές και οι εξεγέρσεις δεν έλειψαν ούτε σε αυτή τη χρονική περίοδο. Το 1840 οι αγρότες εξεγέρθηκαν εναντίον του Βασιλιά με κύριο αίτημα την κατάργηση της φορολογίας των προϊόντων τους. Αν και το αίτημα φαίνεται ουτοπιστικό πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι μέχρι τότε οι κάτοικοι της Ηλείας δεν πλήρωναν φόρους γιατί είχαν ευνοϊκή μεταχείριση από τους Τούρκους Αγάδες. Παρόλα αυτά η κυβέρνηση κατέστειλε την εξέγερση με την αποστολή στρατιωτικού τάγματος στον Πύργο και την σύσταση έκτακτου στρατοδικείου με πρόεδρο τον Κ. Πίσσα.

Η δεύτερη χρονολογικά, και σημαντικότερη, εξέγερση συνέβη τον Μάιο του 1848 όταν ο Λύσανδρος Βιλαέτης κατέλαβε τον Πύργο με περίπου 80 οπαδούς του και κατέλυσε τις τοπικές αρχές. Η συμμετοχή του κόσμου ήταν περιορισμένη λόγω των αποτυχημένων εκβάσεων των προηγούμενων επαναστάσεων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη γρήγορη προέλαση του κυβερνητικού στρατού ο οποίος και κατέπνιξε το κίνημα.

Ο ηγέτης της εξέγερσης στον Πύργο, Λύσανδρος Βιλαέτης, κατέφυγε με 11 οπαδούς του στη Αγγλοκρατούμενη Ζάκυνθο όπου ζήτησε ασυλία. Το 1849 δόθηκε αμνηστία στους αποστάτες.

Την περίοδο 1851-1855 η ανάπτυξη της σταφίδας ήταν τόσο μεγάλη που η κυβέρνηση σύστησε Εφοριακό Γραφείο στον Πύργο έτσι ώστε οι φόροι από τα εισοδήματα των εμπόρων και των γεωργών να συλλέγονται ευκολότερα.

1.4 Το σταφιδικό ζήτημα

Σπάνια η ιστορία ενός τόπου έχει συνδεθεί τόσο στενά με ένα αγροτικό προϊόν όσο ο Πύργος, η περιοχή της Ηλείας αλλά και η ευρύτερη περιοχή της νοτιοδυτικής Πελοποννήσου με την σταφίδα. Μετά την απελευθέρωση του Ελληνικού κράτους (από το 1830 και έπειτα) η καλλιέργεια της σταφίδας άρχισε να παίρνει εντυπωσιακές διαστάσεις λόγω της εξωτερικής ζήτησης του προϊόντος στην ευρωπαϊκή αγορά και κυρίως την αγγλική. Μέχρι το 1860 οι εκτάσεις με σταφιδαμπέλους σχεδόν εξαπλασιάστηκαν φθάνοντας στην Πελοπόννησο τα 120.000-150.000 στρέμματα ενώ κατά το χρονικό διάστημα 1830 - 1860 ο όγκος της σταφιδοπαραγωγής δεκαπλασιάστηκε ακολουθώντας την αντίστοιχη αύξηση των εξαγωγών.

Τις δύο επόμενες δεκαετίες, η σταφίδα έγινε το κυριότερο εξαγωγικό προϊόν του Ελληνικού Βασιλείου.

Η εμπορευματοποίηση της σταφίδας οδήγησε την Ηλεία και τις άλλες γειτονικές περιοχές σε μία τόσο ακραία εξειδίκευση, που θα μπορούσε να μιλήσει κανείς για μονοκαλλιέργεια. Ένας ολόκληρος αγροτικός κόσμος βγήκε από την οικονομία της αυτάρκειας και προσανατολίστηκε προς την εμπορευματοποιημένη παραγωγή. Μια παραγωγή που μοιραία ήταν απόλυτα εξαρτημένη πλέον από τις συνθήκες της διεθνούς αγοράς, την υπερπαραγωγή αλλά και τον καιρό.

Αυτή η ευθυγράμμιση της τοπικής παραγωγής της Ηλείας με την παγκόσμια αγορά και η καλλιέργεια ενός εξαγωγίμου προϊόντος, είχε ως αποτέλεσμα την προσέλκυση πληθυσμών - κυρίως από την ορεινή Πελοπόννησο – και τον εποικισμό των πεδινών περιοχών αλλά και τη δημιουργία αστικών τάξεων τριών κατηγοριών, τους μεγαλοαστούς, τους τεχνίτες και εμπόρους και τους εργάτες και μικρούς ιδιοκτήτες γης.

Εκείνη την εποχή και με όλα αυτά τα έργα και την ώθηση γύρω από την παραγωγή και το εμπόριο της σταφίδας, πλέχτηκε σιγά-σιγά ένα δίκτυο δραστηριοτήτων που σχημάτισε μια ιεραρχική πυραμίδα. Από τον μικροκαλλιεργητή, τον μικρέμπορο του χωριού ως τον έμπορο της ενδιάμεσης πόλης και τον μεγαλέμπορο.

Αυτή η στροφή προς την καλλιέργεια ενός εξαγωγίμου προϊόντος που εξαρτιόταν από τη διεθνή εμπορική συγκυρία, την οργάνωση της παραγωγής και της διακίνησής του αλλά και οι μετέπειτα κρίσεις του εμπορίου, καθόρισαν την τοπική εμπορική και βιομηχανική κίνηση αλλά και την κινητικότητα των κεφαλαίων και του πληθυσμού για πολλές δεκαετίες.

Ωστόσο η παραγωγή της τόσο σημαντικής, για την εποχή εκείνη, σταφίδας συγκεντρώθηκε σε μερικούς πλούσιους κτηματίες οι οποίοι νοίκιαζαν τα κτήματα τους στους γεωργούς με εξαθλιωτικούς όρους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της τοκογλυφίας καθώς και την αύξηση των τιμών σε πολλά βασικά προϊόντα στον Πύργο. Οι κατασχέσεις και οι φυλακίσεις λόγω χρεοκοπίας ήταν καθημερινό φαινόμενο στην πόλη του Πύργου.

Την εποχή της μεγάλης ανάπτυξης της σταφίδας, ο Πύργος είχε γίνει το σταυροδρόμι του εμπορίου. Γι' αυτό το λόγο η κυβέρνηση διόρισε τον έγκριτο γεωπόνο Π. Γεννάδιο στο γυμνάσιο του Πύργου. Όμως η σωστή οργάνωση και οι καλές κλιματικές συνθήκες που ως αποτέλεσμα έφεραν άνθηση στην καλλιέργεια της σταφίδας οδήγησαν την κοινωνία του Πύργου και σε υπερβολική σπατάλη. Από εκείνη την εποχή χρονολογείται και η εγκατάσταση του πρώτου προξενείου. Αργότερα εγκαταστάθηκαν στον Πύργο τα προξενία της Ιταλίας, Νορβηγίας, Κάτω Χωρών, Γερμανίας, Αυστροουγγαρίας, Η.Π.Α. και Γαλλίας.

Τα πρώτα σύννεφα όμως δεν άργησαν να εκδηλωθούν όταν κατά την δεκαετία του 1850 η επιδημία της φυλλοξήρας που έπληξε τα ελληνικά αμπέλια είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια μεγάλου μέρους του εισοδήματος του πληθυσμού και τη χρεοκοπία πολλών σταφιδεμπόρων.

Το 1877, τα σύννεφα επανεμφανίζονται με την ύφεση της αγγλικής αγοράς και η κατάρρευση των τιμών αποτράπηκε από το μεγάλο άνοιγμα των γαλλικών αγορών τον Οκτώβριο του 1879, το οποίο οφειλόταν στην πτώση της γαλλικής οινοπαραγωγής λόγω της φυλλοξήρας που έπληξε τα γαλλικά αμπέλια. Η σταφίδα έγινε ξανά περιζήτητη και η αγροτική παραγωγή προσαρμόσθηκε σ' αυτή την ευνοϊκή συγκυρία.

Η περίοδος αυτή της ευφορίας είναι ωστόσο χαρακτηριστική λόγω της ανυπαρξίας επενδύσεων σε άλλους παραγωγικούς τομείς, της κατάχρησης της εξουσίας και κακομεταχείρισης των εργατών και της σπατάλης του κέρδους το οποίο χρησιμοποιούνταν σύμφωνα με τις ορέξεις του εκάστοτε μεγαλοαστού για κοινωνική προβολή.

Καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του εμπορίου της σταφίδας στην περιοχή της Ηλείας αποτέλεσε η πρωτοβουλία του Πύργιου βουλευτή Ανδρέα Αυγερινού (ο ίδιος επέδρασε σημαντικά στην ανάπτυξη του Πύργου) σχετικά με την σιδηροδρομική ένωση του Πύργου με το επίνειό του Κατάκολο (Σιδηρόδρομος Πύργου - Κατακόλου, Σ.Π.Κ.).

Η σιδηροδρομική γραμμή που συνέδεε την πόλη με το λιμάνι του Κατακόλου, μήκους 13 χιλιομέτρων, λειτούργησε στις 3 Φεβρουαρίου του 1883 και ήταν η δεύτερη σιδηροδρομική γραμμή που κατασκευάστηκε στην Ελλάδα (εξαιρουμένων αυτών σε περιοχές τότε υπό οθωμανική κυριαρχία). Αμέσως μετά έγινε η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Πειραιώς – Καλαμάτας που συνέδεε όλες τις σημαντικότερες πόλεις του ηλειακού κάμπου, οι τοπικές γραμμές Καβάσιλα – Κυλλήνη και Πύργος Αρχαία Ολυμπία οι οποίες μαρτυρούν την άνθιση και τη σπουδαιότητα του εμπορίου της σταφίδας που διεξήγηση στην ευρύτερη περιοχή της Ηλείας.

Όμως, οι νέοι γαλλικοί αμπελώνες που είχαν εν τω μεταξύ φυτευτεί, καρποφόρησαν, η γαλλική αγορά έκλεισε και άρχισε η περίφημη σταφιδική κρίση του 1890, που είχε σαν κύρια αιτία την ανυπαρξία σταφιδικής πολιτικής, και υπήρξε καταλυτική για την τοπική οικονομία και κοινωνία, σημάδεψε για πολλά χρόνια την περιοχή σε όλα τα επίπεδα και ήταν ένα από τα σημαντικότερα, αν όχι το σημαντικότερο οικονομικό γεγονός στην Ελλάδα από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους.

Η κατάσταση και στον Πύργο ήταν επίσης δυσοίωνη καθώς υπήρχε μεγάλος κοινωνικός αναβρασμός. Τα Χριστούγεννα του 1888 πραγματοποιήθηκε η πρώτη οργανωμένη συγκέντρωση διαμαρτυρίας των αγροτών. Πλήθος κόσμου συγκεντρώθηκε στην πλατεία Δημαρχείου και διαμαρτυρήθηκε για την εγκατάλειψή τους από το κράτος. Κύριοι ομιλητές ήταν οι Θαλής Θεοδωρίδης και Α. Αθανασακέας. Παρόλα αυτά η κυβέρνηση δεν εισήγαγε ικανοποιητικά μέτρα για την βοήθεια των αγροτών με κύρια συνέπεια την φυγοδικία.

Στις 12 Σεπτεμβρίου 1893 πραγματοποιήθηκε Πανηλειακό συλλαλητήριο στον Πύργο και εκδόθηκε ψήφισμα στον Αντιβασιλέα από τον οποίο ζητούσε:

- Να ρυθμιστεί νομοθετικά το σταφιδικό ζήτημα
- Να αναβάλουν την είσπραξη των φόρων
- Να συμβάλει και η Εθνική Τράπεζα στην ανάπτυξη του τόπου
- Να εκλεγεί επιτροπή με σκοπό την διαβίβαση των ψηφισμάτων

Η επιτροπή η οποία ορίστηκε ήταν η εξής: Θαλής Θεοδωρίδης, Αριστείδης Παναγιωτόπουλος, Νικόλαος Βέργος, Χαράλαμπος Γκάβας, Χρήστος Διάκος και Χρήστος Μαρκόπουλος.

Στις 15 Φεβρουαρίου 1894 πραγματοποιήθηκε πάλι ειρηνικό συλλαλητήριο όπου συντάχθηκε επιστολή προς τον Βασιλιά για την τακτοποίηση των φόρων. Η επιστολή υπογράφηκε από τους: Ζώη Πολυζογόπουλο, Ιωάννη Λιούρδη, Δ. Καστόρη, Χρήστο Παπαδόπουλο, Φ. Αρμυριώτης, Α Αθανασιάδης και Σ. Μπαντούνας. Παρόλα αυτά η αδιαφορία της κυβέρνησης συνεχίστηκε. Ακολούθησαν και άλλες συγκεντρώσεις μικρότερης σημασίας.

Το αποκορύφωμα του Σταφιδικού αγώνα ήταν η εξέγερση του 1903. Στις 14 Φεβρουαρίου ξέσπασε εξέγερση στο χωριό Βαρβάσινα. Οι αγρότες είχαν συγκεντρωθεί στον Πύργο και διαμαρτύρονταν έντονα.

Το Υπουργείο Στρατιωτικών στη θέα νέων επεισοδίων διέταξε τον Γενικό Επόπτη της Χωροφυλακής στον Πύργο να είναι σε ετοιμότητα όλη η δύναμη των αντρών του με κύριο έργο την διάλυση των νυχτερινών συλλαλητηρίων. Στις 26 Μαρτίου συγκεντρώθηκε πλήθος αγροτών στον Πύργο όπου και συνέταξαν τηλεγράφημα προς τον Βασιλιά σχετικά με το μονοπώλιο της σταφίδας. Η επιτροπή αποτελείτο από τους: Γ. Χρονόπουλο, Α. Λεονταρίτη, Γ. Παπαστασινό και Α. Μπερτζελέτο.

Στις 16 Ιουνίου αγρότες από όλα τα χωριά με αρχηγό τον Παπαστασινό κατέβηκαν ένοπλοι στην πόλη του Πύργου. Ο υπουργός γεωργίας Λεβίδης υπέβαλλε την παραίτηση του ύστερα από τα επεισόδια. Στις 28 Ιουνίου 1903, η κυβέρνηση Θεοτόκη παραιτήθηκε.

Οι αγρότες αποχώρησαν από τον Πύργο ύστερα από παρέμβαση των βουλευτών Ηλείας. Παρόλα αυτά η νέα κυβέρνηση διέταξε την αποστολή (1904) στρατιωτικού αποσπάσματος στον Πύργο για παν ενδεχόμενο.

Γενικότερα, μετά το κλείσιμο των εξωτερικών αγορών η ανάγκη διάθεσης του προϊόντος ήταν επιτακτική και μόνη διέξοδος ήταν πλέον η εσωτερική αγορά.

Το απύλητο πλεόνασμα της σταφίδας δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για την δημιουργία δραστηριοτήτων βιομηχανικής μετατροπής του. Η σταφιδική κρίση σηματοδοτεί την εκβιομηχανοποίηση της περιοχής και κατά την τελευταία δεκαετία του 19ου αι. Αρχίζει μια διαδικασία βιομηχανικής απογείωσης με τη δημιουργία πολυαρίθμων οινοποιείων, οινοπνευματοποιείων και ποτοποιείων που ήταν διάσπαρτα σε όλη την Ηλεία. Τα περισσότερα από αυτά παρέμειναν μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις ή έκλεισαν, μερικά όμως εξελίχθηκαν σε σημαντικές βιομηχανικές μονάδες.

Από τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα η διαδικασία της εκβιομηχάνισης διαφοροποιείται και παρατηρείται μια μετατόπιση του κέντρου βάρους από τη σταφίδα σε άλλα προϊόντα όπως ο καπνός, τα δημητριακά κ.λ.π. Από την πρώτη κιόλας δεκαετία του 20ου αιώνα το "βιομηχανικό τοπίο" της Ηλείας αλλάζει. Από αυτές τις βιομηχανίες – αντιπροσωπευτικές της νέας τάσης – που ιδρύθηκαν στην περιοχή της Ηλείας μετά το 1900 κυριότερες υπήρξαν η καπνοβιομηχανία Καραβασίλη και η βιομηχανία Δήμητρα – Αλφειός.

Ωστόσο, η χρόνια κρίση της σταφίδας εξακολούθησε να σκιάζει την οικονομική και την κοινωνική εξέλιξη της Ηλείας για πολλές δεκαετίες. Εκτός από την Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων, συνέχισαν να κατασκευάζονται και άλλα σημαντικά οινοποιεία μέχρι τα μέσα τουλάχιστον του 20ου αιώνα σε πολλές περιοχές της Ηλείας όπως τα οινοποιεία το ΑΣΟ που εξακολουθούν μέχρι σήμερα να σημαδεύουν το τοπίο και να θυμίζουν τα χρόνια της σταφίδας, που σφράγισαν την ιστορία της Ηλείας και των ανθρώπων της για πάνω από εκατό έτη, καθορίζοντας καταλυτικά μέχρι σήμερα την πορεία τους.

Κεφάλαιο Δεύτερο

2.1 Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (Α.Σ.Ο)

Ο ΑΣΟ ιδρύθηκε στις 12 Αυγούστου 1925 με σκοπό "να διαδραματίσει ρόλο αναπτυξιακό και προστατευτικό επί της σταφιδικής οικονομίας κατά βάση και κατ' επέκταση επί της Εθνικής Οικονομίας" όπως προβλέπεται από την πράξη ίδρυσης του 1925.

Ιστορικά ο ΑΣΟ ήταν η τελευταία λέξη της οικονομικής πολιτικής της εποχής εκείνης επί θεμάτων συλλογικής δράσεως για την εξυγίανση οικονομίας ενός κλάδου παραγωγής: ήταν αυτοτελής οικονομική οργάνωση, η οποία δεν είχε ανάγκη ούτε εταιρικών κεφαλαίων, ούτε κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων.

Οι παλιοί παραγωγοί έχουν να λένε "για τα καλά του ΑΣΟ" (εξισορρόπηση της προσφοράς προς τη ζήτηση, διαφήμιση της σταφίδας στο εξωτερικό, προμήθεια αγροτικών εισροών, έργα υποδομής όπως εργοστάσιο επεξεργασίας, αποθήκες, οινοποιητικές μονάδες, αντιφυλλοξηρικά προγράμματα). Έχουν να λένε επίσης, για τις προσπάθειες μείωσης του κόστους παραγωγής για "τον έλεγχο της διακινούμενης σταφίδας και την προστασία των σημάτων "BOSTIZZA", "CORFU", "AMALIAS", "ZANTE", "CEPHALONIA" καθώς και για το μπλοκάρισμα των μη εμπορευσίμων ποιοτήτων".

Στην εξελικτική πορεία του ο ΑΣΟ δεν εκμεταλλεύτηκε τα πλεονεκτήματα του, έμεινε αδρανής στις επερχόμενες εξελίξεις χωρίς να εκσυγχρονιστεί, υιοθέτησε το γραφειοκρατικό μοντέλο του Ελληνικού Δημοσίου, μετεξελίχθηκε σε ένα υδροκέφαλο τέρας χωρίς ουσιαστικό ρόλο και αρμοδιότητες και εδώ αρχίζει η αποτυχία του. Στις αρχές της Δεκαετίας του 1990 σχετική οδηγία της Ε.Ε. επέβαλλε την διάλυση των εποπτευόμενων από το Υπουργείο Γεωργίας κλαδικών οργανισμών.

Ήταν επόμενο λοιπόν με δεδομένες τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τέτοιου είδους οργανισμούς (κατάργησής τους) να επέλθει μετά την αυτοκατάργηση και η επίσημη κατάργηση και η διαδοχή από την ΣΚΟΣ ΑΣΕ.

Παρ' όλα αυτά ο ΑΣΟ, ήταν ένας κερδοφόρος Οργανισμός, πραγματοποίησε όπως προαναφέραμε επενδύσεις και συσώρευσε μεγάλη κινητή και ακίνητη περιουσία που ανέρχεται σε 20 δισεκατομμύρια δραχμές περίπου.

Τα ακίνητα του βρίσκονται σε διάφορες θέσεις των περιοχών και των πόλεων που ανθούσε το εμπόριο της σταφίδας ευρισκόμενα σε προνομιούχες θέσεις στα κέντρα των πόλεων κοντά σε λιμένες ή σταθμούς του τρένου.

Μετά τη διάλυση του Α.Σ.Ο. αποφασίσθηκε και ιδρύθηκε στις 15/12/98 (ΦΕΚ 09547/98) μια ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία "Συνεταιριστική Κορινθιακής Σταφίδας Ανώνυμη Συνεταιριστική Εταιρεία" και το διακριτικό τίτλο "ΣΚΟΣ Α.Σ.Ε." με έδρα το Δήμο Πατραίων.

Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται σε 20.000.000 δρχ. (1.000 μετοχές των 20.000 η κάθε μία) και κατανέμεται μεταξύ των μετόχων της που είναι εννέα (9) Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ) ως εξής:

<u>Μέτοχοι</u>	<u>%</u>
ΕΑΣ Αιγιαλείας	23,6
ΕΑΣ Μεσσηνίας	22,9
ΕΑΣ Ηλείας-Ολυμπίας	14,0
ΕΑΣ Νεμέας*	11,0
ΕΑΣ Ζακύνθου	10,6
ΕΑΣ Ξυλοκάστρου*	7,5
ΕΑΣ Κιάτου	5,0
ΕΑΣ Αμαλιάδας	4,8
ΕΑΣ Κεφαλληνίας	0,6
<hr/>	
Σύνολο	100

* ποσοστό 2% αντιστοιχούσε στην ΕΑΣ Πατρών η οποία δεν συμμετείχε στην ΣΚΟΣ. Το ποσοστό αυτό είχε κατανεμηθεί αρχικά εξίσου στις ΕΑΣ Νεμέας και Ευλοκάστρου

Συνολικά, ποσοστό 80% από την συνολική περιουσία του Α.Σ.Ο. περιήλθε κατά κυριότητα στην Συνεταιριστική Κορινθιακής Σταφίδας Ανώνυμη Συνεταιριστική Εταιρία (ΣΚΟΣ Α.Σ.Ε.). Το υπόλοιπο διαιρετό είκοσι τοις εκατό (20%) από τη συνολική ακίνητη περιουσία του Α.Σ.Ο. περιήλθε κατά κυριότητα στο Υπουργείο Γεωργίας, προκειμένου να διατεθεί ισομερώς με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας για τη δημιουργία πολιτιστικών επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών κέντρων του Υπουργείου Γεωργίας, της Νομαρχιακής ή Τοπικής Αυτοδιοίκησης των αντίστοιχων περιοχών. Στην κατανομή του 2003 η ΕΑΣ Πατρών πήρε το μετοχικό της κεφάλαιο και συμμετέχει πλέον στην εταιρεία.

Από το 2000 και μετά, το υπουργείο Γεωργίας άρχισε να προικοδοτεί ξανά την ΣΚΟΣ (με την υπ' αριθ' 8536/21-12-2000), καθώς τότε μεταβιβάσθηκε μία σειρά περιουσιακών στοιχείων του ΑΣΟ "των οποίων την εκμετάλλευση-αξιοποίηση αναλαμβάνει η Εταιρεία στα πλαίσια του σκοπού της". Τότε είχαν γίνει κινητοποιήσεις των σταφιδοπαραγωγών, που έκαναν λόγο για "σκάνδαλο", καθώς η τότε πολιτική ηγεσία του υπουργείου Γεωργίας έκανε λόγο για μοίρασμα μέρους της ακίνητης περιουσίας του ΑΣΟ σε δήμους και Νομαρχίες, για "αθλητικούς και πολιτισμικούς σκοπούς".

Με πιο πρόσφατη απόφαση (217855/25-2-2004) έγινε και η τελική μεταβίβαση του συνόλου του 80% των περιουσιακών στοιχείων του υπό εκκαθάριση ΑΣΟ και ορίστηκε ως καθολικός διάδοχος του ΑΣΟ η ΣΚΟΣ ΑΣΕ.

2.2 Αποθήκες του Α.Σ.Ο Πύργου

Εικ.4: Τμήμα του συγκροτήματος των αποθηκών

Πρόκειται για κτηριακό συγκρότημα πέντε πέτρινων κτισμάτων που κατασκευάστηκαν το 1932 για την αποθήκευση της σταφίδας της περιοχής. Κατασκευάστηκε από το Β. Φρατζή και στη συνέχεια αγοράστηκε από τον Αυτόνομο Σταφιδικό Οργανισμό. Βρίσκεται πίσω από τον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό του Πύργου στο Ο.Τ. 437 μεταξύ των οδών Επαμεινώνδα Χαριλάου και ανωνύμου δημοτικής οδού.

Η μορφολογία του συγκροτήματος χαρακτηρίζεται από λιτότητα και ορθολογισμό στη λειτουργική συγκρότηση των χώρων και όγκων, καθώς και από την κατασκευαστική τέχνη των υλικών της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής.

Το ορθογωνικό κτήριο των αποθηκών, συνολικών διαστάσεων 49,80 m x 24,10 m, αποτελείται από πέντε μικρότερα ορθογωνικά μέρη διαστάσεων 10,00 m x 24,10 m. Οι τοίχοι είναι φέροντες, οι περιμετρικοί και οι εσωτερικοί, όλοι από λιθοδομή. Οι λιθοδομές είναι επιχρισμένες.

Στεγάζεται με πέντε δίρριχτες στέγες κεραμοσκεπάστες, φερόμενες από ξύλινα ζευκτά.

Στις αποθήκες παρατηρείται απουσία δαπέδων με την ύπαρξη μόνο ισοπεδωμένου τσιμέντου.

Η πρόσβαση στο κτίριο εξασφαλίζεται από πέντε (5) κύριες εισόδους που διατάσσονται στη νότια (κύρια) όψη του κτιρίου.

Ο αερισμός και προσηλιασμός του εσωτερικού του κτηρίου εξασφαλίζεται από τριάντα δύο (32) παράθυρα, δέκα (10) εκ των οποίων βρίσκονται στη νότια όψη, δεκατέσσερα (14) στη βόρεια όψη και στις δύο πλάγιες, τέσσερα (4) παράθυρα σε κάθε μεριά.

Τα ξύλινα κουφώματα των εισόδων είναι δίφυλλα, συμπαγή και βαριάς κατασκευής και των παραθύρων καρφωτά, απλού τύπου ενώ σε όλα υπάρχουν υαλοστάσια.

Στην κύρια όψη, στο μέσο κάθε σκεπής, υπάρχει το χαρακτηριστικό κυκλικό σχήμα που αποτελεί τυπικό παράδειγμα της αρχιτεκτονικής των αποθηκών της βιομηχανικής περιόδου.

Στο διπλανό οικόπεδο, Ο.Τ 440, βρίσκεται το παλιό οινοποιείο του Χρήστου Σοφιανόπουλου το οποίο αγοράστηκε από την Ε.Ε.Ο.Ο, η οποία και δημιούργησε το δικό της εργοστάσιο παραγωγής οίνου, τμήματα εκ του οποίου διασώζονται μέχρι σήμερα.

Κεφάλαιο Τρίτο

3.1 Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο)

Η Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο) συστάθηκε το 1906 στην Αθήνα και ευθύς μετά την ίδρυσή της εγκατέστησε σε πολλές πόλεις της Ελλάδας μονάδες παραγωγής.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι η εταιρία ίδρυσε τα παρακάτω εργοστάσια και οйнаποθήκες: Μύλοι Αθηνών (σήμερα Σεπόλια), Ελευσίνα, Καλαμάτα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, **Πύργο**, Αχαΐα, Πάρο, Κύμη, Βελίκα, Γαστούνη, Βραχάτι – Κιάτο, Λευκάδα, Σάμο, Αλιβέρι.

Σκοπός της εταιρείας ήταν η προστασία της παραγωγής και της εμπορίας της σταφίδας και κάθε εργασία σχετιζόμενη με την κατασκευή και εμπορία οίνων και οινοπνεύματος και κάθε είδους βιομηχανικού προϊόντος από σταφύλια και σταφίδα.

Μια σωστή επιλογή που υπαγορευόταν από τις συνθήκες που επικρατούσαν τότε καθώς τεράστιες ποσότητες σταφιδοκάρπου εξακολουθούσαν να παραμένουν αδιάθετες, υποκείμενες σε σήψη και αχρηστία, λόγω της συνεχιζόμενης κρίσης στις εξαγωγές και της αδυναμίας της μικρής τοπικής βιομηχανίας να τις απορροφήσει. Ένα πρόβλημα που έπληττε άμεσα και την ευρύτερη περιοχή της Ηλείας – από τις σημαντικότερες σταφιδοπαραγωγούς περιοχές της χώρας – και είχε σοβαρότατες συνέπειες για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η αποτελμάτωση του σταφιδικού ζητήματος και το αδιέξοδο στο οποίο είχαν οδηγηθεί οι σταφιδοπαραγωγοί το 1905 (σταφιδικό ζήτημα), δημιούργησε τις συνθήκες για την συγκρότηση του ομίλου με πρωτοστάτη τον διευθυντή της Τράπεζας Αθηνών Ιωάννη Πεσματζόγλου (8 Ιουνίου 1905) και την ονομασία «Σταφιδική Σύμβαση». Για την εκτέλεση της σύμβασης αυτής συστήθηκε (1 Αυγούστου 1906), από την τράπεζα Αθηνών και τις τότε υφιστάμενης Σταφιδικής Τράπεζας, ανώνυμη εμπορική εταιρεία με την επωνυμία «Προνομιούχος Εταιρία», με σκοπό την προστασία της παραγωγής και του εμπορίου της σταφίδας.

Η σύσταση της Προνομιούχου Εταιρίας προέβλεπε και την παράλληλη ίδρυση του βιομηχανικού οργανισμού για την κατεργασία της σταφίδας.

Κάτι που ήταν ανέφικτο εκ των πραγμάτων λόγω οικονομικών δυσχερειών και έλλειψης του απαιτούμενου χρόνου. Σε αυτές τις συνθήκες δημιουργήθηκε η Ε.Ε.Ο.Ο, η οποία φάνηκε τότε ως η μόνη δυνατή λύση για την κατεργασία της σταφίδας. Επικεφαλής της Εταιρείας τέθηκαν οι κορυφαίοι της βιομηχανικής κίνησης της εποχής εκείνης και οι ειδικότεροι επί των σταφιδικών ζητημάτων. Αυτοί ήταν οι Αριστείδης Ζάννος, Νικόλαος Κανελλόπουλος, Εμμανουήλ Ρως, Δημήτριος Γαλανόπουλος καθώς και ο Επαμεινώνδας Χαρίλαος, ο επονομαζόμενος “πατέρας της ελληνικής βιομηχανίας” (βλ. βιογραφία, παράρτημα σελ.90).

Η εταιρεία ιδρύεται επίσημα στις 6 Μαΐου 1906 με το υπ’ αριθμό 19.908 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αθηνών Ηλία Τσοκά μεταξύ της Προνομιούχου Εταιρείας (οργανισμός για την προστασία της παραγωγής και εμπορίας της σταφίδας) αφενός και αφετέρου ομάδας από την Τράπεζα Αθηνών και των Εταιρειών Οινοποιίας και Γεωργικής Βιομηχανίας και της εταιρείας «Ε. Χαρίλαος και Σία». Η διάρκειά της ορίστηκε τριακονταετής με έδρα την Αθήνα.

Η Ε.Ε.Ο.Ο, αμέσως μετά την ίδρυσή της, προέβηκε σε συμφωνία με την Ιταλική εταιρεία DISTILLERIA ITALIANA (με έδρα το Μιλάνο), η οποία ανέλαβε την υποχρέωση να αγοράζει τεράστια ποσά μετουσιωμένης σταφίδας υπό μορφή μάζας για την παραγωγή οινοπνεύματος.

Ο λόγος ήταν ότι η μαζική χρησιμοποίησης της σταφίδας σε νέες βιομηχανίες και νέους τρόπους κατανάλωσης ήταν η μόνη διέξοδος για την προώθηση και κατεργασία των βουνών, του συσσωρευμένου αυτού προϊόντος. Συγχρόνως δημιούργησε νέες αγορές κατανάλωσης της σταφιδομάζας σε Γερμανία, Μεξικό κ.λ.π για βιομηχανικές χρήσεις. Από την άλλη μεριά η διοίκηση της εταιρείας έστρεψε την προσοχή στην αύξηση της κατανάλωσης του οινοπνεύματος δημιουργώντας σπουδαία εξαγωγή καθαρού οινοπνεύματος στο εξωτερικό. Στο εσωτερικό της χώρας συνέβαλε καθοριστικά στην διάδοση της χρήσης του μετουσιωμένου οινοπνεύματος για φωτισμό, θέρμανση και κίνηση.

Η εταιρεία δαπάνησε μεγάλα ποσά για την εισαγωγή ειδών και εργαλείων που θα βοηθούσαν στο φωτισμό, θέρμανση και κίνηση με οινόπνευμα και κατάφερε να ιδρύσει ειδικά πρατήρια σε όλη την Ελλάδα.

Κατασκεύασε επίσης και συμπυκνωμένο γλεύκος από την μουςτοποίηση της σταφίδας (60% περιεκτικότητας σε σάκχαρο) από το οποία εξήγαγε μεγάλα ποσά στην Αγγλία κυρίως.

Παράλληλα μελέτησε ό,τι άλλο προϊόν συγγενές προς την σταφίδα και διαπίστωσε ότι τα ελληνικά σταφύλια θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν. Τα ελληνικά κρασιά ήταν άγνωστα ως τότε στο εξωτερικό και πολύ φτηνά στο εσωτερικό λόγω της προσφοράς ολόκληρης της παραγωγής. Έτσι η Ε.Ε.Ο.Ο πραγματοποίησε την οινοποίηση της χλωρής σταφίδας. Συμπλήρωσε τις εγκαταστάσεις της και ίδρυσε σε διάφορα κέντρα της Πελοποννήσου οινοποιία με δεξαμενές και μηχανήματα για την αγορά και την οινοποίηση μεγάλων ποσοτήτων χλωρής σταφίδας κατά την εποχή του τρυγητού. Με όλα τα παραπάνω εξασφάλισε την διαρκή διάθεση του πλεονάσματος της σταφίδας αλλά έσωσε και την υπόλοιπη οινοπαραγωγή της Ελλάδας. Τελειοποίησε το μεγάλο αποσταγματοποιείο του εργοστασίου στους Μύλους Αθηνών με τα τελειότερα μηχανήματα αποστάξεως οίνων για παρασκευή αποστάγματος. Έτσι κατασκεύασε τα περίφημα κονιάκ της, εφάμιλλα των Γαλλικών. Η κονιακοποιία της αποτέλεσε ένα από τους σπουδαιότερους κλάδους της βιομηχανίας της.

Κατά τον Ευρωπαϊκό πόλεμο κάλυψε τις ανάγκες της κοινωνίας με την παροχή άφθονου φωτιστικού οινοπνεύματος στην τιμή κόστους, την ώρα που δεν υπήρχε σχεδόν πετρέλαιο, φωταέριο και ηλεκτρικό. Αναπλήρωσε επίσης την παντελή έλλειψη ζάχαρης παρασκευάζοντας σταφιδίνη (λευκή και σκούρα) περιεκτικότητας 72% σε σάκχαρο, την οποία διέθετε σε πολύ καλή τιμή. Όσο διαρκούσε ο ευρωπαϊκός πόλεμος και ο ναυτικός αποκλεισμός της Ελλάδας, η Ε.Ε.Ο.Ο πρόλαβε φοβερές καταστροφές των σταφιδοπαραγωγών αγοράζοντας τεράστια ποσά σταφιδοκάρπου σε ικανοποιητικές τιμές, τα οποία χρησιμοποιούσε στη βιομηχανία της και σε εξαγωγές. Το 1919 όταν η κυβέρνηση λόγω της μικρής παραγωγής της σταφίδας, επέτρεψε την χρησιμοποίηση και άλλων πρώτων υλών για την παραγωγή του οινοπνεύματος, η εταιρεία αγόρασε χιλιάδες τόνους χαρουπιών από την Κρήτη δίνοντας διέξοδο και σε ένα άλλο ελληνικό προϊόν. Το 1920 αγόρασε για τον ίδιο σκοπό και μεγάλες ποσότητες σύκων από την Καλαμάτα. Επίσης συνέχιζε να χρησιμοποιεί ακόμα και μελάσα (υπολείμματα ζαχαρότευτλων εισαγόμενο από το εξωτερικό). Μετά την Μικρασιατική καταστροφή (Αύγουστος 1922) δημιουργήθηκαν πολλά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα της στην Ελλάδα.

Η κρίση άγγιξε και την Ε.Ε.Ο.Ο. Ο Χαρίλαος Επαμεινώνδας προβλέποντας την καταστροφή, πρότεινε και πέτυχε (με προσπάθειες πολλών ετών), το 1930 την συγκρότηση της ανώνυμης εταιρείας «Ηνωμένη Παραγωγή οίνων και οινοπνευμάτων της Ελλάδας - Βάκχος» . Ο ίδιος διακήρυττε δε ότι: «Οι εκ της ασταθείας της οινοπαραγωγής κίνδυνοι μόνον δια της συνεργασίας όλων των οινοβιομηχανιών μας δύνανται επιτυχώς ν' αντιμετωπισθούν». Επικεφαλής τέθηκε η Ε.Ε.Ο.Ο.

Πρόκειται για το πρώτο ελληνικό καρτέλ στην Ελλάδα, με σκοπό από τη μια μεριά την παύση του ανταγωνισμού τους στο εξωτερικό για τα οινοπνεύματα, ώστε οι εταιρίες να πωλούν τουλάχιστον με την τιμή της κρατικής διατίμησης (η οποία αφήνει πάντα ελάχιστα περιθώρια κέρδους) και από την άλλη μεριά ο από κοινού καθορισμός της τιμής των κρασιών και η διαμέσου κοινού λογαριασμού διάθεσής τους, περιορίζοντας έτσι τα γενικά έξοδα.

Το 1938 τελικά η Ε.Ε.Ο.Ο. αγοράστηκε εξ ολοκλήρου από το Μποδοσάκη - Αθανασιάδη ο οποίος εξαγόρασε και τις ξένες (Γαλλικές) μετοχές της εταιρείας. Το 1973 ιδρύει το «ίδρυμα Μποδοσάκη» στο οποίο μεταβίβασε εν ζωή όλη του την περιουσία καθώς και τις μετοχές της Ε.Ε.Ο.Ο..

3.2 Η συμβολή της Ε.Ε.Ο.Ο. στη συγκρότηση τοπικών συνεταιρισμών

Τα οινοποιία της Ε.Ε.Ο.Ο. σε διάφορες επαρχίες χρησίμευσαν και σαν οινολογική σχολή για τους οινοπαραγωγούς αλλά παράλληλα τους καλλιέργησε το πνεύμα του συνεταιρισμού. Η εταιρεία ενθάρρυνε ολόκληρες κοινότητες να συνασπίζονται σε μια ομάδα η οποία να οινοποιεί τα σταφύλια και να πουλά τα προϊόντα για τον κοινό λογαριασμό της ομάδας. Έτσι απαλλάχθηκαν οι οινοπαραγωγοί από την απληστία των μεσαζόντων και κατάφεραν να φτιάξουν καταλληλότερους τύπους κρασιών σύμφωνα με τις απαιτήσεις των καταναλωτών. Η εταιρεία πρόθυμα παρείχε την μελέτη και τα σχέδια των οινοποιείων των συνεταιρισμών όπως δεξαμενές, μηχανήματα και χρήματα.

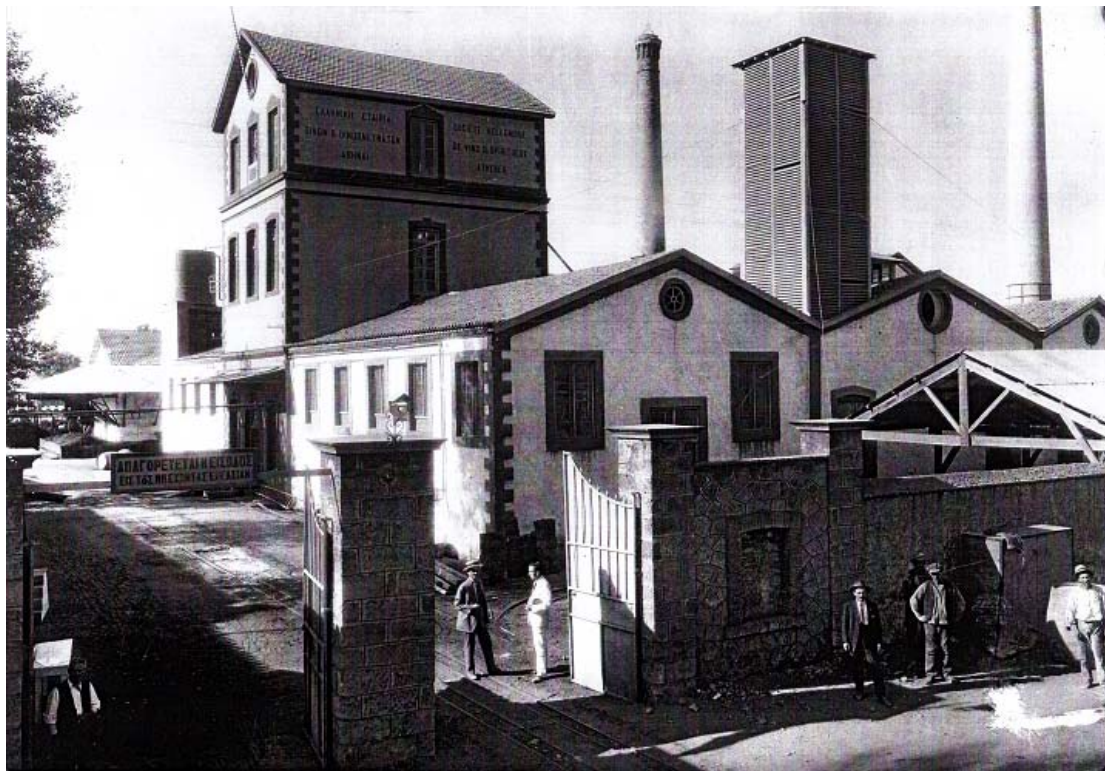
3.3 Οικονομική κατάσταση - Κοινωνική Προσφορά

Η εταιρεία χρησιμοποίησε μέχρι το 1923 σχεδόν 1.200.000.000 ενετικά λύτρα σταφίδας ξερής και χλωρής (δηλαδή 576.000 τόνους) εξήγαγε και πούλησε 100.000 τόνους οινοπνευμα καθαρού και μετουσιωμένου και 500.000 τόνους οίνου. Εισέπραξε περίπου 600.000.000 δραχμές, εκ των οποίων τα 80% προέρχονταν από το εξωτερικό εμπόριο και 20% από το εσωτερικό. Κατασκεύασε δεξαμενές από μπετόν αρμέ χωρητικότητας 400.000 εκατόλιτρων, εάν δε προστεθεί και ο χώρος των βαρελιών τα οποία είχε η εταιρεία, προκύπτει γενική χωρητικότητα 600.000 εκατόλιτρα.

Έφθασε δε η εταιρεία να αγοράζει πάνω από 20.000.000 οκάδες χλωρής σταφίδας κατά την περίοδο της συγκομιδής βάζοντας με τον τρόπο αυτό τις βάσεις μιας πραγματικά γιγαντιαίας οινοποιητικής βιομηχανίας η οποία ήταν σε θέση να διαθέτει στο εξωτερικό σε μορφή οίνων ολόκληρο το πλεόνασμα που προκαλούσε την κρίση. Η αξία των εγκαταστάσεων της ανέρχονταν σε 12.000.000. Εκτός από δεξαμενές είχε και βαρέλια δρύινα και σιδερένια αξίας 400.000. Η εταιρεία τελειοποίησε και επέκτεινε το μέγα αποσταγματοποιείο που ήταν στους Μύλους.

Από άποψη δράσης και δημόσιας ωφελιμότητας, εκτός της επίλυσης του σταφιδικού ζητήματος και της ίδρυσης μεγάλης βιομηχανίας οίνων και αποστάξεως, (η οποία κατείχε την πρώτη θέση στην ελληνική βιομηχανία) και της επέκτασης του εξαγωγικού εμπορίου, η Ε.Ε.Ο.Ο. συνετέλεσε καθοριστικά στην τροφοδότηση και κίνηση της κοινωνικής μηχανής με την παροχή εργασίας: απασχολούσε 2.000 εργάτες και 300 υπαλλήλους, (οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν επιστήμονες) και άλλους τόσους πράκτορες, αλλά και 3.000 εργάτες όπως φορτωτές, παραγωγούς κλπ. Ακόμη παρείχε εργασία σε σιδηροδρόμους, ατμοπλοϊκές εταιρίες και γενικά στο εμπόριο από το οποίο προμηθευόταν όλα τα αναγκαία για την βιομηχανία υλικά.

3.4 Το εργοστάσιο του Πύργου

Εικ.5: Η είσοδος του παλιού εργοστασίου του Πύργου

Το εργοστάσιο του Πύργου – από τα πρώτα που δημιουργήθηκαν – είχε σαν αρχικό πυρήνα ένα παλαιότερο οινοποιείο/οινοπνευματοποιείο ιδιοκτησίας Χρ. Σοφιανόπουλου το οποίο είχε κατασκευαστεί περί το 1900 πίσω από τον σιδηροδρομικό σταθμό της πόλης και αγοράστηκε από την Ε.Ε.Ο.Ο.

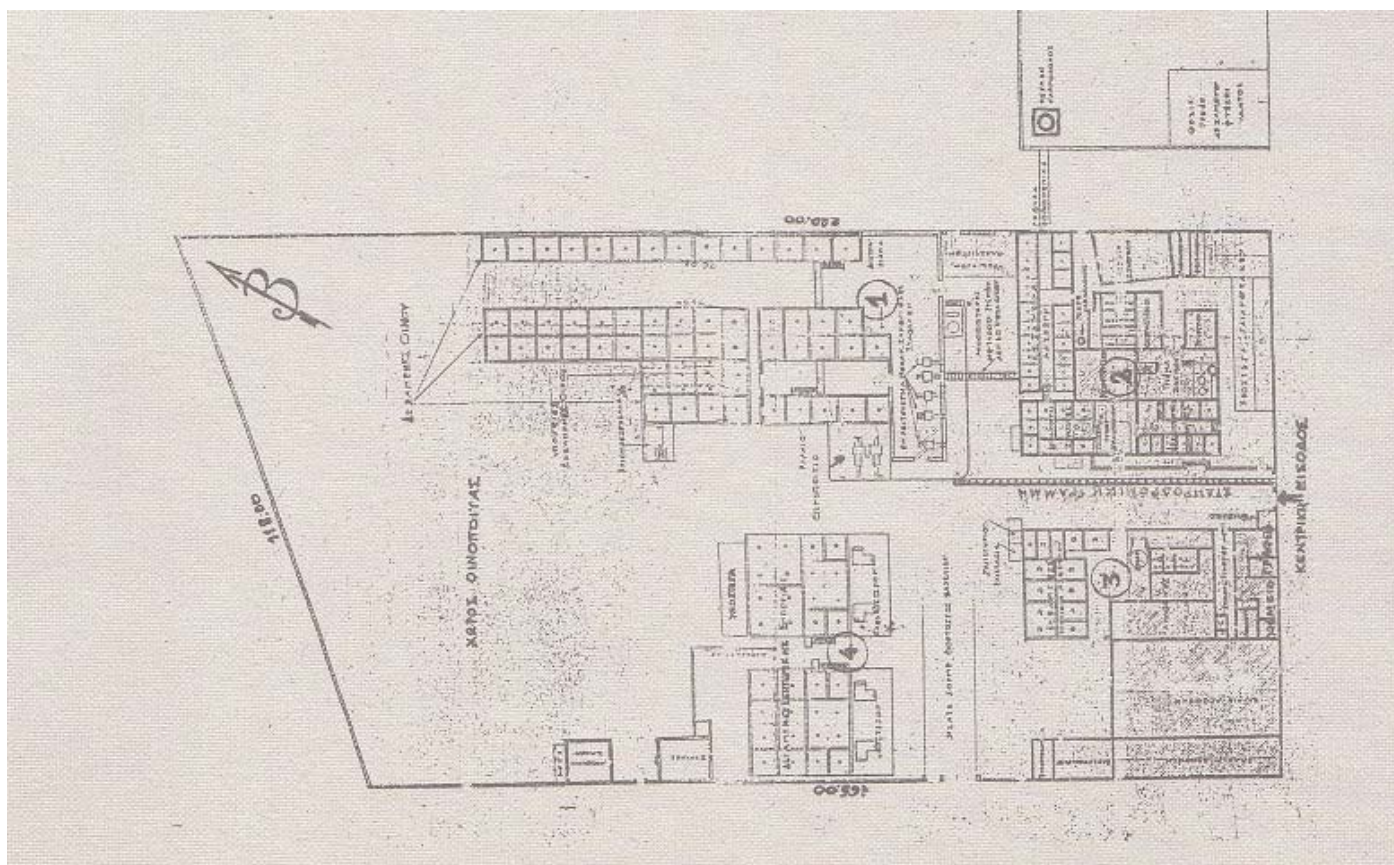
Γύρω από το μικρό αυτό εργοστάσιο και σε ένα χώρο συνολικής εκτάσεως 30 περίπου στρεμμάτων έγιναν διαδοχικές προσθήκες και επεκτάσεις και σιγά – σιγά δημιουργήθηκε μια τεράστια για τα δεδομένα της εποχής εκείνης βιομηχανία της οποίας ο μηχανολογικός εξοπλισμός εμπειριείχε ολόκληρη την τεχνολογική εξέλιξη του βιομηχανικού αυτού κλάδου από την εποχή του ατμού έως την ηλεκτροκίνηση.

Το βιομηχανικό αυτό συγκρότημα περιελάμβανε: 1. Ένα τεράστιο Οινοποιείο το οποίο διέθετε πάνω από 50 υπέργειες και υπόγειες δεξαμενές μεγάλης χωρητικότητας και ήταν εξοπλισμένο με μηχανήματα μεγάλης αποδοτικότητας. 2. Ένα Οινοπνευματοποιείο το οποίο συνδεόταν με το κτίριο του Οινοποιείου με “εναέριο μεταφορείο” για την μεταφορά των τσίπουρων προς παραγωγή οινοπνεύματος.

Στο κτήριο αυτό υπήρχαν το διυλιστήριο, το θερμοστάσιο και τρεις ατμολέβητες, υπόστεγα γαιανθράκων, το τμήμα βάρκμου, το μηχανοστάσιο, ένα μηχανουργείο επισκευών, ένα ηλεκτρολογείο, ένα σιδηρουργείο, δεξαμενές λατζών, ζυμώσεως και οينوπνεύματος και η μικρή καμινάδα (Η μεγάλη καμινάδα ύψους 40 περίπου μέτρων βρισκόταν σε γειτονικό ξεχωριστό οικόπεδο 3 περίπου στρεμμάτων). Πρόκειται για ένα κτηριακό συγκρότημα με μεγάλο ενδιαφέρον για την ιστορία της αρχιτεκτονικής όπου συνυπήρχαν αρμονικά η λειτουργικότητα και η αισθητική.

Το μηχανουργείο επισκευών με ολόκληρο τον εξοπλισμό του (μηχανές, εργαλεία, ξύλινοι πάγκοι), οι καλά διατηρημένες δεξαμενές, οι κοινόχρηστοι χώροι κ.λπ. έδιναν την εντύπωση ότι είχαν εγκαταλειφθεί μόλις λίγο καιρό πριν. Ένα κτήριο στο οποίο στεγάζονταν τα γραφεία, το χημείο, το βαρελοποιείο, το ξυλουργείο, μια αποθήκη ανταλλακτικών κ.λπ. Από το οίκημα αυτό σώζεται μέχρι σήμερα μόνο ο εξωτερικός τοίχος του με τα χαρακτηριστικά παράθυρα (χρησιμεύει σα μάντρα, βλ. εικ. 8) για να θυμίζει αυτό που κάποτε υπήρξε εκεί.

Εκτός από τα παραπάνω τρία βασικά κτήρια υπήρχαν διασκορπισμένες στον ίδιο χώρο και άλλες μεμονωμένες εγκαταστάσεις από τις οποίες κυριότερες ήταν τα υπόστεγα όπου στεγάζονταν οι 29 δεξαμενές εσωτερικής εμπορίας, ο στάβλος, η αποθήκη σανού, κ.λπ. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών του το εργοστάσιο είχε επεκτείνει τις εγκαταστάσεις του στο Κατάκολο απ' όπου και διακινούσε το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του, τη Γαστούνη και τον Κακόβατο όπου διέθετε οινοποιεία ενώ από το 1910 συνδέθηκε με τον παρακείμενο σιδηροδρομικό σταθμό μετά από επιμήκυνση της σιδηροδρομικής γραμμής και εγκατάσταση ειδικής περιστρεφόμενης πλάκας

Εικ. 6: Τοπογραφικό διάγραμμα του οικοπέδου

Το εργοστάσιο της Ε.Ε.Ο.Ο στον Πύργο παρήγαγε πολλά είδη κρασιών “Οίνους λευκούς, ερυθρούς, γλυκείς, μοσχάτους. Οίνους σε φιάλες επιτραπέζιους, τονωτικούς, ορεκτικούς” που έφεραν ελληνικά ή ξένα ονόματα (“Blanc Morgee”, “Madera”, “Ολύμπια” κ.α.), βερμούτ “εκ φυσικού μοσχάτου οίνου”, διάφορα λικέρ, κονιάκ “αρίστης ποιότητας εκ παλαιού αποστάγματος” και οινόπνευμα για την ποτοποιία αλλά και για φωτισμό και θέρμανση, μια καινοτομία που εισήγαγε η Ε.Ε.Ο.Ο..

Μέσω του λιμανιού του Κατακόλου πραγματοποιούσε τεράστιες εξαγωγές (το 1927 εξήγαγε περίπου 32.000 βαρέλια) κυρίως προς τη Γαλλία (ήταν μάλιστα και προμηθευτής του γαλλικού στόλου), τη Γερμανία, την Ελβετία αλλά και τη Μάλτα, το Μαρόκο κ.α. όπου διέθετε αντιπροσώπους και μόνο ένα μικρό μέρος των προϊόντων της διοχετευόταν στην εσωτερική αγορά (ρετσίνα, οινόπνευμα). Στις εγκαταστάσεις αυτές, γύρω από τα μηχανήματα, ζούσε όμως και ένας ολόκληρος κόσμος εργαζομένων: το μόνιμο προσωπικό ανερχόταν 80-100 περίπου άτομα ενώ το εποχικό ξεπερνούσε τα 400 (700 σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες).

Το 1938 η Ε.Ε.Ο.Ο. περνά στον έλεγχο της οικογένειας Αθανασιάδη – Μποδοσάκη. Την ίδια χρονιά το Οινοπνευματοποιείο σταματά οριστικά τη λειτουργία του ενώ το Οινοποιείο λειτουργεί έκτοτε άλλοτε πλημμελώς και άλλοτε καθόλου. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και του Εμφυλίου δε λειτουργεί.

Το 1961 ο χώρος και οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου της Ε.Ε.Ο.Ο. του Πύργου αγοράζονται από την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηλείας – Ολυμπίας στην οποία ανήκει μέχρι σήμερα ότι έχει απομείνει από αυτό το σημαντικό μνημείο βιομηχανικής κληρονομιάς της Ηλείας.

3.5 Κοινωνικά προβλήματα που προέκυψαν στο εργοστάσιο του Πύργου

Ανιχνεύοντας την ιστορία του εργοστασίου έρχονται στο φως πολλές σπάνιες μαρτυρίες για της καθημερινή τους ζωή και τις δύσκολες συνθήκες εργασίας. Αξίζει να μνημονεύσουμε τα χαμηλά ημερομίσθια (10-15% χαμηλότερα απ' ότι στα μεγαλύτερα αστικά κέντρα), την ανύπαρκτη υγειονομική κάλυψη, τη χρησιμοποίηση μεγάλου αριθμού δόκιμων άμισθων εργατών, τις εξοντωτικές συνθήκες εργασίας (το 1909 η εργάσιμη ημέρα διαρκούσε επίσημα 10 ώρες, ανεπίσημα όμως έφτανε τις 16-18 ώρες ή ακόμα και τις 24 κατά τις περιόδους παραλαβής σταφίδας) κ.λπ. που οδήγησαν στη δημιουργία εργατικών σωματείων (από τα δυναμικότερα υπήρξε αυτό των βαρελοποιών) και σε σημαντικές απεργιακές κινητοποιήσεις.

Μέσα από τις μαρτυρίες αυτές παρακολουθούμε ολόκληρη τη διεργασία της κοινωνικής συνειδητοποίησης της νεοσύστατης τοπικής εργατικής τάξης όπως διαμορφωνόταν και κάτω από την επίδραση των νέων ιδεών που κυκλοφορούσαν ήδη στην Ευρώπη και έφθαναν έως εκεί μέσω ξένων εργατών που απασχολούσε η Ε.Ε.Ο.Ο..

Αξιοσημείωτη είναι και η εργατική πολιτική της εργοδοσίας του εργοστασίου που αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση πατερναλισμού συνδυασμένου με μια τακτική πάταξης των διεκδικήσεων και των αιτημάτων των εργαζομένων. Μια πολιτική που μεθοδευόταν από τον ίδιο τον Επ. Χαρίλαο, ο οποίος, είτε με επισκέψεις του στον Πύργο είτε με γραπτές εντολές προς τον εκεί διευθυντή του εργοστασίου, επέβλεπε και καθοδηγούσε τα πάντα.

Θα άξιζε επίσης να σταθεί κανείς και στους μηχανισμούς που είχε αναπτύξει η διεύθυνση για την άσκηση άμεσης ή έμμεσης πίεσης (απειλές για απολύσεις ή για μεταφορά του εργοστασίου σε άλλη πόλη, χρηματικά δώρα κλπ.) στις τοπικές και δημοτικές αρχές για διάφορα θέματα.

Κάποια από αυτά ήταν η κατάργηση ή η μείωση των δημοτικών φόρων επί των προϊόντων της, διάφορες διευκολύνσεις αλλά και αυθαιρεσίες εις βάρος των περιοίκων ή και της ίδιας της πόλης. Ανάλογες πιέσεις ασκούσε και σε επίπεδο τοπικής αγοράς. Δεδομένου ότι η Ε.Ε.Ο.Ο. απορροφούσε ένα μεγάλο μέρος της τοπικής παραγωγής σταφίδας (το 1908 αγόρασε 2.500.000 οκάδες “ξηράς” και 1.200.000 οκάδες “χλωράς” σταφίδας) έλεγχε και επηρέαζε τη διατίμησή της με ποικίλους και συχνά δόλιους τρόπους.

Κεφάλαιο Τέταρτο

4.1 Υπάρχουσα κατάσταση

Στις μέρες μας η φυσιογνωμία του χώρου έχει αλλάξει. Πολλά κτήρια έχουν γκρεμιστεί, άλλα έχουν υποστεί ζημιές και άλλα διατηρούνται ακόμα και σήμερα ανέπαφα στο πέρασμα του χρόνου.

Πιο συγκεκριμένα, στις αποθήκες του ΑΣΟ έχει παραμείνει ο φέροντας σκελετός αλλά οι στέγες από την υπερβολική φθορά έχουν γκρεμιστεί και κείτονται μέσα στο ίδιο το κτήριο και γι' αυτό το λόγο η προσπέλασή του είναι αδύνατη. Στα παράθυρα όπως και στις πόρτες δεν υπάρχουν κουφώματα και τα κενά έχουν καλυφθεί με τσίγκο για να την μερική απομόνωση αλλά και απαγόρευση του χώρου.

Εικ.7: Οι αποθήκες του ΑΣΟ σήμερα (κύρια όψη)

Στο διπλανό οικόπεδο, που στις προηγούμενες δεκαετίες βρισκόταν το λαμπρό συγκρότημα του οινοποιείου της Ε.Ε.Ο.Ο., που περιλάμβανε το τεράστιο Οινοποιείο, το Οινοπνευματοποιείο, το δυλιστήριο, το θερμοστήριο, το τμήμα βάκμου, το μηχανοστάσιο, ένα μηχανουργείο επισκευών, ένα ηλεκτρολογείο, ένα σιδηρουργείο, δεξαμενές λατζών, ζυμώνσεως και οινοπνεύματος και τις καμινάδες (τη μικρή και τη μεγάλη), ένα κτήριο στο οποίο στεγάζονταν τα γραφεία, το χημείο, το βαρελοποιείο, το ξυλουργείο, μια αποθήκη ανταλλακτικών κ.α., τώρα πια έχει εγκαταλειφθεί και αφηθεί στην τύχη του. Σήμερα διασώζεται μόνο το κεντρικό κτήριο των οινοδεξαμενών, κάποια κτήρια αποθηκών και ο εξωτερικός τοίχος του χημείου με τα μεγάλα παράθυρα, που χρησιμεύει πλέον σαν μάντρα.

Εικ.8: Ο εξωτερικός τοίχος του χημείου

Επίσης, οι παλιές ξύλινες στέγες έχουν διατηρηθεί μέχρι σήμερα, με κάποιες φθορές ενώ οι χώροι είναι εύκολα προσπελάσιμοι, προσφέροντας έτσι τη δυνατότητα περιήγησης μέσα στο εσωτερικό του παλιού αυτού κτηρίου.

Εικ.9: Η ξύλινη στέγη όπως διασώζεται σήμερα

Στον ίδιο χώρο έχει πλέον δημιουργηθεί ένα νέο κτήριο, που χρησιμοποιείται από την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών ως πρατήριο αγροτικών εφοδίων (φάρμακα, λιπάσματα, σπόροι, γεωργικά μηχανήματα, ζωοτροφές) και δύο μεταλλικές αποθήκες για τη φύλαξη των προϊόντων της Ένωσης.

Εικ.10: Το πρατήριο γεωργικών εφοδίων

Τέλος, ο περιβάλλον χώρος είναι ανεκμετάλλευτος και αποτελείται από διαμορφωμένο τσιμέντο ενώ μεμονωμένα υπάρχουν περιοχές με μαλακά χώματα καλυμμένα από γρασίδι.

Εικ.11: Τμήμα του περιβάλλοντα χώρου όπως είναι σήμερα

4.2 Πρόταση ανάπλασης

Στην εργασία μας αυτή, για την ανάπλαση των δύο οικοπέδων Ο.Τ. 437 και 440 που βρίσκονται οι αποθήκες του ΑΣΟ και το παλιό οινοποιείο, βασική μας επιδίωξη ήταν η αναπαλαίωση και επανένταξη του τεράστιου αυτού χώρου στον κοινωνικό ιστό μέσω της ανακαίνισης και αποκατάστασης των υφιστάμενων βιομηχανικών κτηρίων. Με την προσθήκη νέων χρήσεων επιδιώκουμε να δώσουμε νέα πνοή στο χώρο αυτό, ώστε να ενσωματωθεί πιο αρμονικά στην πόλη του Πύργου.

Πιο συγκεκριμένα προτείνουμε τη διατήρηση και επανάχρηση μέρους των υπαρχόντων κτηρίων και τη μετατροπή τους σε χώρο πολλαπλών χρήσεων.

Αναλυτικότερα:

1. Οι πρώην αποθήκες του ΑΣΟ θα μετατραπούν σε κεντρικά γραφεία για τη στέγαση της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηλείας – Ολυμπίας
2. Το πρώην οινοποιείο θα μετατραπεί σε πολυχώρο που θα περιλαμβάνει χώρο βιβλιοθήκης και αναγνωστηρίου, καταστήματα – εκθετήρια των τοπικών προϊόντων του Αγροτικού Συνεταιρισμού, χώρο εκθέσεων, μουσείο σταφίδας και οίνου όπου θα εκτεθούν όλα τα ιστορικά αντικείμενα, μηχανήματα, εξαρτήματα και υλικά που βρέθηκαν στον ίδιο χώρο ή υπήρχαν στην κατοχή του ΑΣΟ. Επίσης θα δημιουργηθεί εστιατόριο και καφέ – μπαρ.
3. Τέλος θα δημιουργηθεί ένα συνεδριακό κέντρο που ανάλογα θα μετατρέπεται και θα χρησιμοποιείται για θέατρο, κινηματογράφο, σεμινάρια, ομιλίες, γιορτές καθώς και ένα ημιωπαίθριο θέατρο που θα χρησιμεύει για τις ευρύτερες ανάγκες της περιοχής αλλά και για το ετήσιο διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου Ηλείας – Ολυμπίας για παιδιά και νέους “camera zizanio”.

4.2.1 Περιγραφή των μετατροπών των πρώην αποθηκών στα κεντρικά γραφεία του ΑΣΟ

Το οικόπεδο Ο.Τ. 437 στο οποίο υπάρχουν οι αποθήκες του ΑΣΟ, εμβαδού 2008,52 m², βρίσκεται σε μία κομβική θέση στην πόλη του Πύργου καθώς είναι κοντά στην βορειοδυτική είσοδο της πόλης, δίπλα στον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό και απέχει λίγες εκατοντάδες μέτρα από το ιστορικό κέντρο της.

Για το λόγο αυτό, και ύστερα από επικοινωνία με τη διοίκηση του ΑΣΟ, προτείνουμε τα κεντρικά γραφεία του οργανισμού, τα οποία τώρα βρίσκονται διασκορπισμένα σε διάφορα σημεία της πόλης, να μεταφερθούν στον υπάρχοντα χώρο των αποθηκών του ΑΣΟ, έτσι ώστε να συγκεντρωθούν σε ένα χώρο πιο προσβάσιμο και εξυπηρετικό για τις ανάγκες των αγροτών και κάθε ενδιαφερόμενου.

Εικ.12: Αποψη των αποθηκών του ΑΣΟ

Στο χώρο αυτό που προτείνουμε να μεταφερθούν τα γραφεία, πριν από χρόνια στεγάζονταν οι αποθήκες του ΑΣΟ. Σκοπός μας είναι να διατηρήσουμε το σκελετό του κτηρίου αλλά να αναδιαμορφώσουμε το εσωτερικό του (βλ. εικόνα 7).

Δομικά στοιχεία

Πόρτες – παράθυρα

Θα διατηρήσουμε ανέπαφες όλες τις όψεις του κτηρίου με όλα τα παράθυρα και όλες τις πόρτες (βλ. 2.2 Αποθήκες του ΑΣΟ Πύργου), τα οποία θα συντηρήσουμε με τέτοιο τρόπο ώστε να θυμίζουν την εικόνα της εποχής της οποίας και κατασκευάστηκαν. Στην κύρια όψη όπου βρίσκεται και η είσοδος, οι πέντε πόρτες θα διατηρηθούν, αλλά η είσοδος στο χώρο των γραφείων του ΑΣΟ θα γίνεται μόνο από την κεντρική (μεσαία πόρτα) και οι άλλες θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Δάπεδα

Στο υπάρχον πάτωμα από τσιμέντο θα τοποθετηθούν πλάκες μαρμάρου και στο χώρο των συνεδριάσεων και σ' αυτόν του γραφείου του προέδρου και του αντιπροέδρου θα τοποθετηθεί ξύλινο δάπεδο.

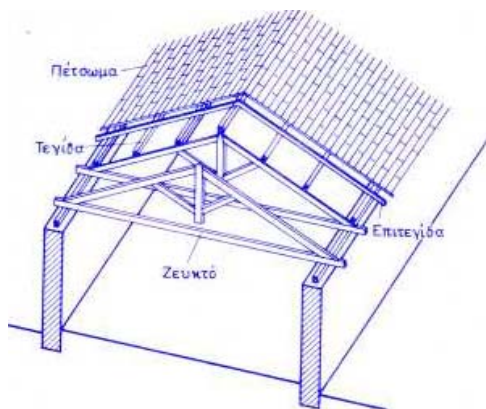
Εικ.13: Μαρμάρινο δάπεδο

Εικ.14: Ξύλινο δάπεδο

Στέγη

Η στέγη θα ζηλωθεί γιατί έχει υποστεί μεγάλες φθορές και θα επανακατασκευαστεί στο ίδιο μοτίβο, δηλαδή θα φτιαχτούν πέντε δίρριχτες στέγες κεραμοσκεπαστες, φερόμενες από ξύλινα ζευκτά. Στο κάτω μέρος της στέγης, σε απόσταση 1,20 m, θα τοποθετηθεί ψευδοροφή η οποία θα καλύπτει όλες τις μηχανολογικές και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένου του εξαερισμού και του φωτισμού προς καλύτερη εξυπηρέτηση του εργασιακού χώρου.

Εικ.15: Υπόδειγμα κατασκευής της στέγης

Εικ.16: Κατασκευή από ψευδοροφή

Εσωτερικός χώρος

Ενώ στην προηγούμενη μορφή των αποθηκών η είσοδος γινόταν και από τις πέντε πόρτες της κύριας όψης όπως έχουμε προαναφέρει, εμείς προτείνουμε η είσοδος να γίνεται από τη μέση του κτηρίου όπου θα υπάρχει ο χώρος υποδοχής του κοινού με εμβαδό 100,10 m², ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμος από όσους εισέρχονται στο κτήριο και στη συνέχεια να μπορούν να μετακινηθούν αριστερά και δεξιά στα γραφεία του οργανισμού όσο πιο εύκολα γίνεται.

Στη συνέχεια του χώρου υποδοχής θα βρίσκεται το τμήμα εμπορίου, με εμβαδό 103,00 m², για τις οικονομικές διεκπεραιώσεις και υποχρεώσεις των ενδιαφερόμενων με τον οργανισμό. Το τμήμα αυτό είναι ένα από τα σημαντικότερα του οργανισμού καθώς χρησιμοποιείται, ως επί το πλείστον, από τους άμεσα ενδιαφερόμενους για οποιαδήποτε συναλλαγή (οικονομική, γραφειοκρατική) με τον ΑΣΟ.

Αριστερά από το χώρο υποδοχής και σε έκταση 312,60 m², θα βρίσκεται το γραφείο οικονομικού στο οποίο θα περιλαμβάνεται το λογιστήριο, το τμήμα επιδοτήσεων, το αρχείο και διάφορα γραφεία διαμορφωμένα σύμφωνα με τις ανάγκες του τμήματος. Στην κάτοψη έχουμε προτείνει μια λύση για το πώς θα μπορούσαν να διαρρυθμιστούν οι μεγάλοι χώροι σε μικρά και αυτόνομα γραφεία των τεσσάρων ατόμων. Ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας των γραφείων αυτών έγκειται στην ανάγκη των εργαζόμενων για μερική απομόνωση, ώστε να επιτευχθεί η αναμενόμενη αποδοτικότητα της γραφειακής τους εργασίας.

Για τον διαχωρισμό των γραφείων προτείνουμε να τοποθετηθούν χωρίσματα από αλουμίνιο, το οποίο προσδίδει αντιπροσωπευτικό ύψος στον εργασιακό χώρο ενώ παράλληλα εξασφαλίζεται και η παραγωγικότητα καθώς και το ευχάριστο κλίμα εργασίας. Είναι κατασκευαστικά μια εύκολη λύση και εύκολα τοποθετήσιμο, με πρόσθετες ιδιότητες την επάρκεια ηχομόνωσης και της αντοχής στη φωτιά. Τα χωρίσματα θα έχουν ύψος 4,00 m και θα αποτελούνται από μια αλουμινένια βάση ύψους 1,00 m, και τζαμαρία 3,00 m με ενδιάμεσο χώρισμα όπου το κάτω μέρος θα είναι τζάμι 2,00 m με σκίαστρο και το πάνω τζάμι διαμπερές και ανοιγόμενο που θα χρησιμεύει ώστε να περνάει εύκολα ο φυσικός φωτισμός και αερισμός.

Εικ.17: Υπόδειγμα χωρίσματος γραφείου

Δεξιά από το χώρο υποδοχής, στον χώρο των δύο μεγάλων αιθουσών εμβαδού 203,00 m², θα τοποθετήσουμε τα γραφεία των εργαζομένων της διοίκησης του οργανισμού και του τμήματος συνεταιρισμού, για να μπορούν να εξυπηρετούνται και οι ενδιαφερόμενοι άμεσα και εύκολα. Στο βάθος του δεξιού τμήματος του κτιρίου και σε χώρο εμβαδού 98,40 m², επιλέξαμε να δημιουργήσουμε το γραφείο του προέδρου και του αντιπροέδρου και απέναντι από αυτό, την αίθουσα συνεδριάσεων του οργανισμού, εμβαδού 100,00 m².

Οι δύο αυτοί χώροι θα τοποθετηθούν στην άκρη του κτηρίου ώστε να είναι απομονωμένοι από το ευρύ κοινό.

Βοηθητικοί χώροι – W.C.

Διαγώνια και αριστερά από το χώρο υποδοχής σ' ένα χώρο 84,75 m², θα τοποθετήσουμε τα κεντρικά W.C. με εμβαδό 96,00 m², ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμα από όσους εισέρχονται στο κτήριο αλλά και από τους υπαλλήλους του οργανισμού. Επίσης στον ίδιο χώρο θα τοποθετηθούν και βοηθητικοί χώροι εμβαδού 28,00 m², για τις ανάγκες των εργαζομένων, που περιλαμβάνουν μία κουζίνα και μία αποθήκη. Δεξιά και διαγώνια από το χώρο υποδοχής θα τοποθετηθούν, σε επιφάνεια 12,00 m², ένα βοηθητικό W.C., για την εξυπηρέτηση του δεξιού τμήματος του κτηρίου.

Όλοι οι χώροι του αναδιαμορφωμένου αυτού κτηρίου είναι σχεδιασμένοι και εύκολα προσπελάσιμοι από ΑΜΕΑ, σύμφωνα με τις ειδικές προδιαγραφές (Παράρτημα, ΦΕΚ 18/2002).

Αριστερά από τις αποθήκες υπάρχει ελεύθερος χώρος 605,00 m², ο οποίος θα διαμορφωθεί σε χώρο στάθμευσης είκοσι (20) θέσεων, προς εξυπηρέτηση των εργαζομένων αλλά και των επισκεπτών.

Επίσης, η ανώνυμη οδός δεξιά από το κτήριο θα καταργηθεί μέχρι τη μέση, και θα δημιουργηθεί πεζόδρομος με στόχο την επικοινωνία του χώρου των αποθηκών με το διπλανό οικόπεδο, στο οποίο θα υπάρχει το ανακαινισμένο πρώην εργοστάσιο της Ε.Ε.Ο.Ο., το καινούργιο συνεδριακό κέντρο και το ημιυπαίθριο θέατρο, αλλά και ο ειδικά διαμορφωμένος περιβάλλον χώρος για περίπατο και αναψυχή.

Εικ.18: Ο χώρος που θα μετατραπεί σε parking

Εικ.19: Η ανώνυμη οδός στη σημερινή της όψη

4.2.2 Περιγραφή της ανάπλασης του οικοπέδου της Ε.Ε.Ο.Ο

Στο Ο.Τ 440, εμβαδού 23.735,07 m², στο οποίο βρίσκεται το παλιό οινοποιείο, θα δημιουργηθεί ένας πολυχώρος με βάση το υφιστάμενο κτήριο (βλ. 4.2 Πρόταση ανάπλασης). Η αναγκαιότητα της δημιουργίας ενός πολυχώρου στην πόλη του Πύργου είναι επιτακτική, καθώς ένας τέτοιος χώρος, στον οποίο συγκεντρώνονται καταστήματα, μαζί με χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος και αναψυχής, απουσιάζει. Για αυτούς τους λόγους και λαμβάνοντας υπόψη μας τις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες της πόλης, προτείνουμε την ανακαίνιση του παλιού οινοποιείου και την επαναχρησιμοποίησή του με πρόσθετο στόχο την έκθεση και προβολή της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του περασμένου αιώνα στους ίδιους τους πολίτες.

Το παλιό οινοποιείο

Το κτήριο του παλιού οινοποιείου, που αποτελεί και το σημαντικότερο κτίσμα του οικοπέδου, θα διατηρηθεί, θα ανακαινιστεί και θα αποκτήσει νέες χρήσεις. Το κτήριο αυτό έχει εμβαδό 3149,62 m² και το σχήμα του είναι επίμηκες ορθογωνικό.

Ο φέρων οργανισμός του κτηρίου είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα και στο εσωτερικό του υπάρχουν σαράντα οχτώ (48) οινοδεξαμενές περίπου 25,00 m² η καθεμία και ύψους 5,00 m καθώς και τέσσερις (4) ίδιες εξωτερικές, οι οποίες βρίσκονται στην δυτική πλευρά του κτηρίου, και οι οποίες στην πρότασή μας θα γκρεμιστούν. Πάνω από τις δεξαμενές υπάρχει προσπελάσιμος χώρος ύψους 2,00 m μέχρι τη στέγη, που χρησιμοποιείται στους εργάτες για να γεμίζουν τις δεξαμενές με κρασί, μέσα από τις ειδικές εσοχές στο πάνω μέρος των δεξαμενών.

Εικ.20: Σημερινή άποψη της βόρειας πλευράς του παλιού οινοποιείου

Εσωτερική διαμόρφωση χώρου

Στην πρότασή μας θα διατηρήσουμε τον υπάρχοντα σκελετό του κτηρίου και θα αναδιαμορφώσουμε το εσωτερικό του δημιουργώντας πέντε (5) νέους χώρους. Στο ισόγειο θα δημιουργήσουμε εννέα (9) καταστήματα τοπικών αγροτικών προϊόντων, μία βιβλιοθήκη – αναγνωστήριο και ένα μουσείο Σταφίδας και Οίνου στο οποίο θα εκτίθενται παλαιά μηχανήματα που χρησιμοποιούντο στο εργοστάσιο.

Στον όροφο θα δημιουργήσουμε μία αίθουσα έκθεσης έργων τέχνης, ένα εστιατόριο – καφέ και θα υπάρχουν και τα πατάκια της βιβλιοθήκης και του μουσείου.

Η επικοινωνία των δύο ορόφων θα γίνεται μέσω κλιμάκων, κυλιόμενων κλιμάκων και ασανσέρ.

Καταστήματα τοπικών αγροτικών προϊόντων

Στη βόρεια πλευρά του κτηρίου, στη θέση των παλιών οινοδεξαμενών, θα δημιουργήσουμε εννέα (9) καταστήματα προϊόντων της ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών. Για να δημιουργήσουμε αυτά τα καταστήματα των 50,00 m² περίπου το καθένα, θα ενώσουμε ανά δύο τις δεξαμενές, σπάζοντας τον κοινό τους τοίχο (εμβαδό οινοδεξαμενής 25,00 m²). Τα καταστήματα που προκύπτουν είναι έξι (6) εσωτερικά και τρία (3) εξωτερικά. Τα μεν εξωτερικά θα μπορούν να διαθέτουν προϊόντα όπως λιπάσματα, αγροτικά εφόδια, φάρμακα για φυτά και ζώα και τα δε εσωτερικά, οίνο, εσπεριδοειδή, λάδι, σταφίδα καθώς και είδη λαϊκής τέχνης.

Ο λόγος που επιλέξαμε τα καταστήματα να πουλάνε αυτά τα προϊόντα, είναι γιατί αφενός, το οικόπεδο καθώς και το υφιστάμενο κτήριο που ανακατασκευάζουμε, ανήκουν στον ΑΣΟ και αφετέρου θέλουμε να δώσουμε έμφαση στα αγροτικά προϊόντα τα οποία παράγει ο οργανισμός και τα οποία, με τη διάθεσή τους στην τοπική κοινωνία, θα στρέψουν τους πολίτες προς αυτά και θα ενισχύσουν με αυτόν τον τρόπο οικονομικά την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηλείας – Ολυμπίας.

Εικ.21: Οι εξωτερικές οινοδεξαμενές όπως είναι σήμερα

Βιβλιοθήκη – Αναγνωστήριο

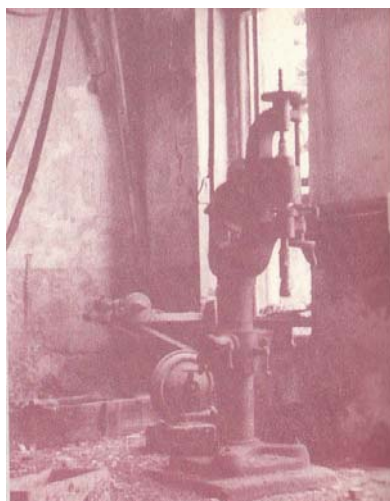
Μετά τα καταστήματα και προς το κέντρο του κτηρίου θα δημιουργήσουμε ένα διώροφο χώρο για βιβλιοθήκη και αναγνωστήριο συνολικού εμβαδού 557,50 m², όπου θα περιέχονται βιβλία με την ιστορία της πόλης του Πύργου, παλιά ιστορικά αρχεία του ΑΣΟ και της Ε.Ε.Ο.Ο, ιστορικές πληροφορίες του οικοπέδου και του κτηρίου, καθώς και στοιχεία και πληροφορίες για κάθε είδους αγροτικά ζητήματα. Επίσης θα υπάρχει δυνατότητα για χρήση υπολογιστών με internet. Η είσοδος στη βιβλιοθήκη θα είναι ελεύθερη προς κάθε ενδιαφερόμενο.

Μουσείο Οίνου και Σταφίδας

Στον υπόλοιπο ισόγειο χώρο εμβαδού 1260,92 m², θα δημιουργήσουμε ένα μουσείο Οίνου και Σταφίδας όπου θα εκθέτονται παλιές φωτογραφίες με αγροτικά θέματα καθώς και μηχανήματα και εργαλεία που χρησιμοποιούνταν από τους εργάτες εκείνης της εποχής τα οποία βρέθηκαν σε αυτόν τον χώρο, ή και άλλα που έχουν διασωθεί από τον ΑΣΟ. Η πρότασή μας, είναι να δημιουργηθεί στο μουσείο η γραμμή παραγωγής του οίνου που υπήρχε στα πρώτα χρόνια του εργοστασίου, από τις πρώτες ύλες μέχρι την τελική τους τοποθέτηση στις δεξαμενές. Για το λόγο αυτό, τρεις από τις οινοδεξαμενές θα διατηρηθούν, και με την προσθήκη παταριού θα είναι επισκέψιμες, για να μπορούν οι επισκέπτες να μεταφέρονται νοερά, στη διαδικασία παραγωγής του οίνου όπως γινόταν τα παλιά χρόνια στο εργοστάσιο. Τέλος θα δημιουργηθεί μια μικρή αίθουσα προβολής τριάντα (30) θέσεων, με βίντεο αγροτικών θεμάτων.

Εικ.22: Παλιά ξόλινη σκάλα

Εικ.23: Παλιό μηχάνημα

Εικ.24: Η είσοδος του προτεινόμενου μουσείου, όπως είναι σήμερα

Αίθουσα τέχνης – Gallery

Στον όροφο του κτηρίου, στο βορειοανατολικό του τμήμα, θα δημιουργηθεί αίθουσα τέχνης, εμβαδού 157,92 m², όπου θα γίνονται περιοδικές εκθέσεις έργων τέχνης (φωτογραφίες, πίνακες ζωγραφικής). Ο χώρος αυτός είναι πολύ σημαντικός για την πόλη του Πύργου, καθώς η έλλειψη μιας τέτοιας αίθουσας εκθέσεων ωθεί τους ενδιαφερόμενους σε αναζήτηση διαθέσιμου χώρου, όταν ενίοτε διοργανώνονται τέτοια πολιτιστικά δρώμενα. Με την ύπαρξη πλέον αυτής της αίθουσας θα διευκολύνεται και η διοργάνωση αυτών των γεγονότων.

Εικ.25: Ο χώρος που θα δημιουργηθεί η αίθουσα τέχνης

Εστιατόριο – Καφέ

Στον υπόλοιπο χώρο του ορόφου, συνολικού εμβαδού 680,70 m², θα γίνει κατάλληλη διαμόρφωση για τη δημιουργία εστιατορίου – καφέ. Το εστιατόριο και το καφέ θα επικοινωνούν μεταξύ τους και θα έχουν θέα προς όλο το οικόπεδο και την πόλη του Πύργου. Ο χώρος θα μπορεί να φιλοξενεί μέχρι 400 άτομα.

Εικ.26: Ο χώρος στον οποίο θα διαμορφωθεί το εστιατόριο - καφέ

Βοηθητικοί χώροι – W.C.

Στο επίπεδο του ισογείου, εκτός από τις αναφερθέντες τροποποιήσεις, θα δημιουργηθούν επίσης δύο W.C. ανδρών – γυναικών, ένα W.C. για άτομα με ειδικές ανάγκες, βοηθητικοί χώροι (λεβητοστάσιο, αποθήκες), ένα περίπτερο πληροφοριών, χώρος απολεσθέντων, χώρος security, δύο ανεγκυστήρες, κλιμακοστάσιο και δύο κυλιόμενες κλίμακες

Αντίστοιχα και στον όροφο, θα δημιουργηθούν δύο W.C. ανδρών – γυναικών, καθώς και ένα αυτόνομο κλιμακοστάσιο που θα χρησιμοποιείται μόνο σε περίπτωση κινδύνου.

Όλες οι τροποποιήσεις, προσθήκες και διαμορφώσεις θα γίνουν από τούβλα και τσιμεντοκονία.

Ο υπόλοιπος αχρησιμοποίητος χώρος στο ισόγειο και στον όροφο θα χρησιμοποιηθεί σαν αίθριο.

Όλο το κτήριο έχει σχεδιαστεί βάσει προδιαγραφών ώστε να είναι προσπελάσιμο από ΑΜΕΑ (βλ. παράρτημα ΦΕΚ 18/2002).

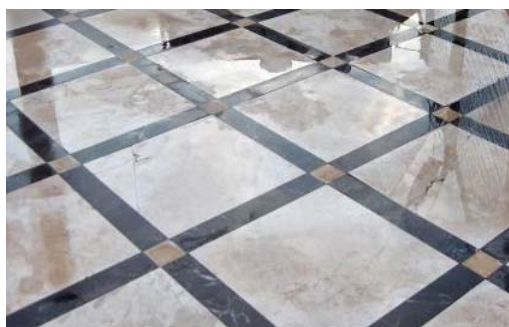
Δομικά στοιχεία και ενεργητική πυροπροστασία

Πόρτες – Παράθυρα

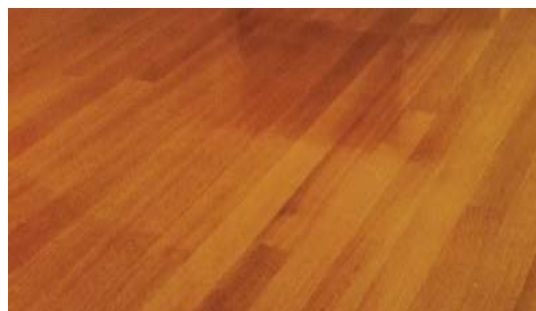
Αρχικά, το κτήριο λόγω της βιομηχανικής του χρήσης διέθετε μεγάλα ανοίγματα ως εισόδους, με την παντελή έλλειψη παραθύρων, καθώς χρησιμοποιούνταν κυρίως για την αποθήκευση οίνου. Με την ανακατασκευή του και την προσθήκη νέων στοιχείων θα δημιουργήσουμε τρεις κύριες εισόδους, μία στην βόρεια, μία στην ανατολική και μία στη δυτική όψη. Οι πόρτες θα είναι ξύλινες, με τζάμια, αναδιπλούμενες και ανοιγόμενες. Επίσης στο ισόγειο και στον όροφο θα τοποθετηθούν ξύλινα παράθυρα, με μεγάλα ανοίγματα, που θα χρησιμεύουν στον φυσικό φωτισμό και αερισμό του εσωτερικού του κτηρίου.

Δάπεδα

Το υπάρχον πάτωμα από τσιμέντο θα παραμείνει, και επιπλέον θα τοποθετηθούν επάνω σ' αυτό, στους χώρους των καταστημάτων, στις τουαλέτες, στους βοηθητικούς χώρους και στο αίθριο, βιομηχανικά πλακάκια. Στο μουσείο και στην αίθουσα τέχνης επιλέξαμε πλάκες από μάρμαρο ενώ τέλος στη βιβλιοθήκη και στο εστιατόριο – καφέ, ξύλινα δάπεδα.

Εικ.27: Μαρμάρινο δάπεδο

Εικ.28: Ξύλινο δάπεδο

Εικ.29: Πλακάκια δαπέδου

Στέγες

Στο παλιό οινοποιείο υπάρχουν τέσσερις (4) ξύλινες δίρριχτες στέγες φερόμενες από ξύλινα ζευκτά, οι οποίες θα ξηλωθούν γιατί έχουν υποστεί μεγάλες φθορές. Στο ανακαινισμένο κτήριο θα δημιουργηθούν στο ίδιο μοτίβο τρεις (3) δίρριχτες και μία μονόρριχτη (πάνω από το μουσείο) στέγες, κεραμοσκεπάστες, φερόμενες από ξύλινα ζευκτά και για το αίθριο του κτηρίου ένας νέος μεταλλικός θόλος, καλυμμένος με φύλλα από το συνθετικό υλικό ETFE. (βλ. παράρτημα, σελ 72)

Οδεύσεις διαφυγής

Σε περίπτωση κινδύνου, η έξοδος διαφυγής στο ισόγειο θα γίνεται από τρεις (3) εξόδους, μία στη δυτική πλευρά του κτιρίου, μία στην ανατολική και μία στη βόρεια. Η έξοδος από το μουσείο θα γίνεται από δύο (2) εξόδους διαφυγής, των οποίων η ενδιάμεση κλίση είναι μεγαλύτερη των 45° όπως απαιτεί και ο κανονισμός, καθώς και από την κεντρική είσοδο. Όλες οι πόρτες στις εξόδους κινδύνου θα είναι πυράντοχες. Στον όροφο που βρίσκεται το εστιατόριο - καφέ και η αίθουσα τέχνης, η έξοδος θα γίνεται από το κεντρικό κλιμακοστάσιο το οποίο οδηγεί στο ισόγειο και από εκεί στο ύπαιθρο από τη βόρεια έξοδο, καθώς και από ένα βοηθητικό κλιμακοστάσιο που οδηγεί κατευθείαν στο ύπαιθρο από την ανατολική πλευρά του κτιρίου. Τέλος, στο κτήριο θα υπάρχει και σύστημα αυτόματης πυρόσβεσης.

Οι εξωτερικές αποθήκες

Εκτός από το παλιό οινοποιείο, το οποίο είναι και το μόνο που σώζεται σε πολύ καλή κατάσταση, στη νοτιοανατολική γωνία του οικοπέδου, προϋπήρχε ένα ορθογωνικό κτήριο εμβαδού 427,50 m², με φέροντες τοίχους και δίρριχτη στέγη, το οποίο χρησίμευε ως αποθήκη εργαλείων. Αυτό το κτήριο θα το διατηρήσουμε και θα το μετατρέψουμε σε εννέα (9) αυτόνομες αποθήκες 47,50 m², μία, για κάθε ένα από τα εννέα καταστήματα.

Ο λόγος που επιλέξαμε στο συγκεκριμένο χώρο να δημιουργηθούν αυτές οι αποθήκες, είναι η άμεση επικοινωνία του με τη νότια είσοδο του οικοπέδου, από την οποία μπορούν να εισέλθουν φορτηγά για τον ανεφοδιασμό των καταστημάτων.

Εικ.30: Η νότια όψη των εξωτερικών αποθηκών

Εκτός από αυτά τα δύο κτίσματα που προαναφέραμε (οινοποιείο, εξωτερικές αποθήκες) δεν μπορούμε δυστυχώς να διατηρήσουμε κάποιο άλλο από τα μισογκρεμισμένα απομεινάρια του παρελθόντος που υπάρχουν ακόμα εκεί. Όλα αυτά τα μισογκρεμισμένα θα ισοπεδωθούν, καθώς και τα νέα κτήρια που είχαν φτιαχτεί όπως αναφέρθηκαν παραπάνω (πρατήριο, νέες αποθήκες), και θα μεταστεγαστούν στο χώρο του ανακαινισμένου πλέον οινοποιείου. Έτσι, με τον τρόπο αυτό, θα εξοικονομήσουμε περισσότερη αδόμητη επιφάνεια ώστε να διαμορφώσουμε τον περιβάλλοντα χώρο, και θα δημιουργήσουμε νέες χρήσεις γης όπως, χώρους στάθμευσης και το κλειστό θέατρο – συνεδριακό κέντρο.

4.2.3 Το νέο συνεδριακό κέντρο και το ημιυπαίθριο θέατρο

Διαγώνια και δυτικά του οινοποιείου θα ανεγείρουμε ένα νέο ορθογωνικό κτήριο εμβαδού 2020,00 m², το οποίο θα περιλαμβάνει ένα συνεδριακό κέντρο κατασκευασμένο από οπλισμένο σκυρόδεμα που ανάλογα θα μετατρέπεται και θα χρησιμοποιείται για παραστάσεις θεάτρου, κινηματογράφο, σεμινάρια, ομιλίες και το οποίο θα έχει εμβαδό 1042,50 m² (με το φουαγιέ και τα παρασκήνια) καθώς και ένα ημιυπαίθριο θέατρο μεταλλικής κατασκευής με ανοιγόμενη οροφή εμβαδού 977,50 m² (με το φουαγιέ).

Το συνεδριακό κέντρο

Η είσοδος του συνεδριακού κέντρου θα είναι στην βορειοδυτική όψη του κτηρίου όπου ο θεατής θα εισέρχεται στο χώρο του φουαγιέ. Στα δεξιά του θα υπάρχει ο χώρος των εισιτηρίων και το μπαρ, και στα αριστερά του τα W.C. και το βεστιάριο. Η είσοδος στον κυρίως χώρο του θεάτρου θα γίνεται από δύο εισόδους των 2,00 m η καθεμία, έτσι ώστε να είναι προσπελάσιμοι και από ΑΜΕΑ (βλ παράρτημα ΦΕΚ 18/2002).

Στον χώρο αυτό, θα υπάρχουν 336 θέσεις, υπό κλίση, ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη οπτική άποψη της σκηνής. Η σκηνή του θεάτρου θα είναι υπερυψωμένη κατά 0,70 m και θα έχει εμβαδό 206,60 m². Η στέγη μέχρι αυτό το σημείο θα είναι κεκλιμένη με κατιούσα κλίση και διαμορφωμένη εσωτερικά με σπασίματα, αρχίζοντας από το φουαγιέ και καταλήγοντας στη σκηνή, κατασκευή που θα συντείνει στην άριστη ακουστική του χώρου. Πίσω από τη σκηνή θα υπάρχει ένας ορθογώνιος χώρος εμβαδού 232,10 m², συμπεριλαμβανομένου ισογείου και υπογείου, όπου το ισόγειο θα είναι στο ίδιο ύψος με τη σκηνή και θα χρησιμεύει για τα παρασκήνια του θεάτρου ενώ το υπόγειο για τα παρασκήνια του ημιυπαίθριου θεάτρου.

Το ημιυπαίθριο θέατρο

Στη συνέχεια των παρασκηνίων του συνεδριακού κέντρου θα τοποθετηθεί το ημιυπαίθριο θέατρο. Ένας τετραγωνικός χώρος εμβαδού 773,50 m², ο οποίος θα διαμορφωθεί σε οχτώ (8) ημικυκλικές κερκίδες και θα μπορεί να φιλοξενεί τουλάχιστον 300 θεατές.

Η σκηνή του θεάτρου θα τοποθετηθεί σε βάθος 2,80 m από την επιφάνεια του εδάφους ενώ στα 3,00 m κάτω από το έδαφος θα ξεκινάει η πρώτη σειρά των κερκίδων με ανιούσα κλίση που θα καταλήγει 1,00 m πάνω από το έδαφος. Η είσοδος στο θέατρο θα γίνεται από την βορειοανατολική πλευρά του, όπου ο θεατής θα εισέρχεται σε ένα γωνιακό κτήριο οπλισμένου σκυροδέματος και εμβαδού 204,00 m² που θα χρησιμεύει ως προθάλαμος του θεάτρου. Εκεί θα υπάρχουν επίσης το φουαγιέ, τα W.C. και μία αποθήκη. Στην κύρια είσοδο θα υπάρχει και μία ράμπα κλίσης 6% σύμφωνα με το ΦΕΚ 18/2002 για την πρόσβαση από ΑΜΕΑ.

Στο ημιυπαίθριο θέατρο έχει προβλεφθεί και ένας χώρος που θα χρησιμεύει ως αίθουσα προβολών, σε περίπτωση που το θέατρο χρειαστεί να μετατραπεί σε κινηματογράφο.

Δομικά στοιχεία και ενεργητική πυροπροστασία

Παράθυρα

Στο συνεδριακό κέντρο θα τοποθετηθούν, έντεκα (11) παράθυρα στο χώρο του φουαγιέ, των W.C., του βεστιάριου, τέσσερα (4) παράθυρα στο χώρο των παρασκηνίων, ενώ στο κυρίως θέατρο δεν θα υπάρχει κανένα.

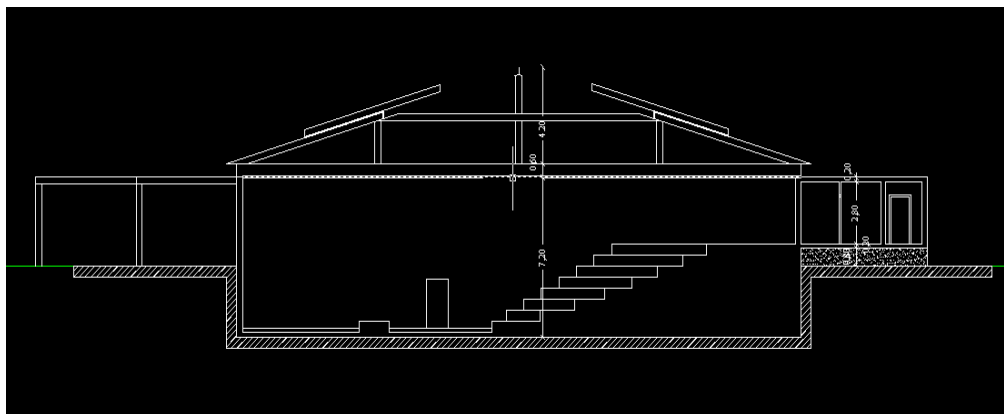
Στο κτήριο που αποτελεί την είσοδο στο ημιυπαίθριο θέατρο θα υπάρχουν έξι (6) παράθυρα στο χώρο του φουαγιέ, των W.C. και της αποθήκης, και στην νοτιοδυτική όψη του θεάτρου δύο (2) παράθυρα. Η νοτιοανατολική όψη του θεάτρου θα είναι καλυμμένη εξ ολοκλήρου από τζάμια και θα τοποθετηθούν επάνω σε ολόκληρη την επιφάνειά τους μεταλλικές περσίδες στις οποίες θα υπάρχουν ενσωματωμένα φώτα led, τριών διαφορετικών χρωματισμών (καφέ, πορτοκαλί, κίτρινο), τα οποία το βράδυ θα προσδίδουν μια διακοσμητική άποψη στο χώρο αυτό.

Στέγες

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η στέγη του συνεδριακού κέντρου θα είναι μονόριχτη, κεκλιμένη, ξεκινώντας από την είσοδο και καταλήγοντας στη σκηνή. Η στέγη θα είναι κατασκευασμένη από οπλισμένο σκυρόδεμα, και από το εσωτερικό θα έχει σπασίματα για την καλή ακουστική του χώρου.

Το κτήριο των παρασκηνίων καθώς και το τριγωνικό κτήριο της εισόδου του ημιυπαίθριου θεάτρου δεν θα έχουν στέγη, αλλά πλάκα από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Τέλος, στο ημιυπαίθριο θέατρο θα δημιουργήσουμε μία ανοιγόμενη στέγη από την οποία θα μπορεί να διέρχεται το φυσικό φως και ο αέρας. Θα είναι δίρριχτη, φερόμενη σε μεταλλικά ζευκτά και στο μέσο της θα ανοίγει με μηχανισμό, δημιουργώντας ένα κενό συνολικού εμβαδού 392,00 m².

Εικ.31: Τομή της ανοιγόμενης μεταλλικής στέγης

Εικ.32: Υπόδειγμα μεταλλικής στέγης

Δάπεδα

Στα δύο φουαγιέ θα τοποθετηθούν μάρμαρα (βλ. εικόνα 27), ενώ στα W.C., στις αποθήκες και στον χώρο των παρασκηνίων πλακάκια (βλ. εικόνα 29). Στο συνεδριακό κέντρο το πάτωμα θα έχει κλίση και θα είναι από μπετό, όπου πάνω του θα τοποθετηθεί μοκέτα ενώ η σκηνή του θα είναι ξύλινη.

Οι κερκίδες του ημιυπαίθριου θεάτρου θα είναι, από ξύλο για τα καθίσματα, πλάτους 0,60 m και από μπετό για τους διαδρόμους, του ίδιου πλάτους, ενώ η σκηνή θα είναι κατασκευασμένη από μπετό.

Οδεύσεις διαφυγής

Σε περίπτωση κινδύνου, η έξοδος από το συνεδριακό χώρο θα γίνεται από δύο εξόδους στην αριστερή και στη δεξιά πλευρά του κτηρίου όπως προβλέπεται από τον κανονισμό (βλ. παράρτημα, πίνακας ΣΤ1, σελ 71) καθώς και από την κύρια είσοδο που βρίσκεται στο φουαγιέ. Η έξοδος από τα παρασκήνια θα γίνεται από την κύρια είσοδό τους, η οποία βρίσκεται στη νοτιοδυτική πλευρά του κτιρίου. Όλες οι οδεύσεις διαφυγής έχουν πραγματικό μήκος μικρότερο των 45,00 m που απαιτείται από τον κανονισμό (βλ. παράρτημα σελ 70-71).

Στο ημιυπαίθριο θέατρο, η έξοδος σε περίπτωση κινδύνου θα γίνεται από την νοτιοδυτική πλευρά του κτηρίου καθώς και από την κύρια είσοδό του στο φουαγιέ (βλ. παράρτημα, πίνακας ΣΤ1, σελ 71). Τέλος, ο κανονισμός λέει ότι σε περιπτώσεις που έχουμε κερκίδες, πρέπει σε περίπτωση κινδύνου, ο μισός πληθυσμός που βρίσκεται σε αυτές να φεύγει από το κάτω μέρος και ο υπόλοιπος από το πάνω. Έτσι στη δικιά μας περίπτωση, η πόρτα που ενώνει τη σκηνή με τα παρασκήνια, που βρίσκονται στο υπόγειο, θα μετατρέπεται σε έξοδο διαφυγής, οδηγώντας διαμέσου της σκάλας στο ισόγειο και από εκεί στην κύρια είσοδο των παρασκηνίων που καταλήγει στο ύπαιθρο. Όλο αυτό το μήκος της πραγματικής όδευσης είναι μικρότερο των 45,00 m.

Όλες οι πόρτες στις εξόδους κινδύνου θα είναι πυράντοχες και επιπλέον θα υπάρχει σε ολόκληρο το κτήριο σύστημα αυτόματης πυρόσβεσης.

Σχετικά με το φεστιβάλ “camera Zizanio”

Η δημιουργία του νέου αυτού κτηρίου, έγινε λαμβάνοντας υπόψη μας τις ανάγκες της πόλης σε χώρο και αίθουσες πολιτιστικών διοργανώσεων. Μία από αυτές τις σημαντικές διοργανώσεις είναι και το **Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους και η Ευρωπαϊκή Συνάντηση Νεανικής Οπτικοακουστικής Δημιουργίας - CAMERA ZIZANIO**, που διοργανώνεται κάθε χρόνο την πρώτη εβδομάδα του Δεκεμβρίου στον Πύργο, διαρκεί είκοσι ημέρες και έχει μαζική απήχηση από κοινό και συμμετέχοντες. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα, ο αριθμός των θεατών που παρακολουθούν τις προβολές και τις εκδηλώσεις του ξεπερνά τις 20.000 ετησίως, ενώ περισσότερα από 250 παιδιά και νέοι συμμετέχουν ενεργά και σε καθημερινή βάση στις δομές και τις δραστηριότητες του φεστιβάλ.

Σκοπός του είναι να ενθαρρύνει και να βοηθήσει τα παιδιά και τους νέους όλης της Ευρώπης, να εκφραστούν με εικόνες και ήχους, να εξοικειωθούν με τις δυνατότητες και τη χρήση των νέων τεχνολογιών, να υπάρξει οργάνωση σεμιναρίων και συνεδρίων σχετικά με τους νέους και τα οπτικοακουστικά, να δοθεί ειδική μέριμνα για την παρουσίαση οπτικοακουστικών έργων από παιδιά με ειδικές ανάγκες, να υπάρχει ειδικό τμήμα για την παρουσίαση έργων παιδιών και νέων από τις υπόλοιπες (εκτός Ευρώπης) χώρες, και τέλος να υπάρχει διαγωνισμός και να βραβεύονται τα καλύτερα έργα.

Έχοντας λοιπόν γνώση της έλλειψης αντάξιου χώρου για τη φιλοξενία του συγκεκριμένου γεγονότος, καθώς μέχρι στιγμής αυτό διεξάγεται στο δημοτικό θέατρο Πύργου “Απόλλων” και σε αίθουσες της νομαρχίας Ηλείας, προτείνουμε την μεταφορά του συγκεκριμένου φεστιβάλ στο νέο συνεδριακό κέντρο που δημιουργήσαμε, με στόχο την περαιτέρω ανάδειξη του νεόδμητου κτηρίου αλλά και την ανανέωση του ίδιου του φεστιβάλ, αφού πλέον θα του παρέχεται η δυνατότητα διεύρυνσης, μέσω της συγκέντρωσης όλων των λειτουργιών του σε ένα μεγάλο και άνετο χώρο.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη μας το μεγάλο πρόγραμμα παράλληλων εκδηλώσεων που πραγματοποιεί, κατά τη διάρκεια του οποίου φιλοξενεί ταινίες εκτός συναγωνισμού (σε αφιερώματα και ειδικές προβολές), διοργανώνει συναυλίες, εκθέσεις, παραστάσεις και λογοτεχνικές εκδηλώσεις, δημιουργήσαμε μεγάλους υπαίθριους χώρους, δίπλα από το κτήριο, οι οποίοι θα μπορούν να φιλοξενούν τέτοιου είδους δρώμενα και όχι μόνο.

Τέλος, οι διοργανωτές του φεστιβάλ, θέλοντας να προωθήσουν τη δημιουργική έκφραση των παιδιών και των νέων, θέτουν σε λειτουργία κινηματογραφικά και άλλα εργαστήρια (σκηνοθεσία, μοντάζ, σκίτσο, κινούμενο σχέδιο, κουκλοθέατρο, ζωγραφική, κολάζ, πηλός, κατασκευή μάσκας κ.ά.) τα οποία θα μπορούν να φιλοξενηθούν στους κλειστούς χώρους τους οποίους δημιουργήσαμε στο νέο κτήριο (χώρος παρασκηνίων), αλλά και στο παλιό οινοποιείο (αίθουσα υπολογιστών και internet).

Εικ.33: Θέατρο Απόλλων

Εικ.34: Παρουσίαση στο φεστιβάλ

4.2.4 Ο περιβάλλοντας χώρος

Στον υπόλοιπο αδόμητο χώρο του οικοπέδου του παλιού οινοποιείου, των είκοσι τριών (23) περίπου στρεμμάτων, προτείνουμε την διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου με στόχο να συμβάλλει, μέσω της προσθήκης πρασίνου, αφενός στην ανάδειξη των κτηρίων που θα δημιουργηθούν και αφετέρου να αποτελέσει μία ακόμα επιλογή, ανάμεσα στις προτιμήσεις των πολιτών της πόλης, για περιπάτους και στιγμές αναψυχής.

Πιο συγκεκριμένα, στη μελέτη μας για τη διαμόρφωση του οικοπέδου, θα δημιουργήσουμε, στις δύο κύριες εισόδους του οικοπέδου, την βόρεια και τη νότια, χώρους στάθμευσης ογδόντα μία (81) θέσεων για τους επισκέπτες (οι τέσσερις (4) για ΑΜΕΑ). Μπροστά από το χώρο των αποθηκών, θα υπάρχει ελεύθερος χώρος 750,00 m² περίπου, ο οποίος θα χρησιμοποιείται από τα φορτηγά για τον ανεφοδιασμό των αποθηκών.

Στα αριστερά του οικοπέδου θα δημιουργηθεί μία συστάδα από ελιές, θέλοντας έτσι να αναδείξουμε το αγροτικό παρελθόν του συγκεκριμένου χώρου.

Στο τέλος του ημιπαιθριου θεάτρου, προτείνουμε τη δημιουργία χώρου αναψυχής που θα αποτελείται από τρεχούμενα νερά και παγκάκια, από μπετό και επένδυση ξύλου, χώρος ο οποίος θα χρησιμοποιείται για ξεκούραση, διάβασμα και επικοινωνία.

Το δάπεδο του συγκεκριμένου χώρου θα είναι από πατημένο χώμα και ξύλο.

Εικ.35: Πατημένο χώμα

Εικ.36: Ξύλινο δάπεδο

Δίπλα από το χώρο αυτό, θα δημιουργήσουμε σε σχήμα γωνιακό υπαίθριες κερκίδες, που θα χρησιμοποιούνται κυρίως από τους θεατές που θα παρακολουθούν τις όποιες εκδηλώσεις, που θα γίνονται στον ειδικά διαμορφωμένο τοίχο 2,00 m, απέναντι και διαγώνια των κερκίδων, όπως υπαίθριες εκθέσεις ζωγραφικής και graffiti (πχ κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ camera zizanio), έτσι ώστε ο κόσμος να μπορεί να παρακολουθεί τους καλλιτέχνες να δημιουργούν.

Αριστερά του ημιυπαίθριου θεάτρου θα υπάρχει χώρος περιπάτου με πέργκολες και φυτά.

Στο κέντρο του οικοπέδου προτείνουμε την τοποθέτηση ενός μεγάλου συντριβανιού, διαμέτρου 8,00 m, και γύρω από αυτό, την διαμόρφωση διαδρόμων για περίπατο, χώρους πρασίνου διαμορφωμένους με γκαζόν, δέντρα και καλλωπιστικά φυτά, καθώς και καθισμάτων, τοποθετημένων σε σχηματισμό όμοιο με αυτόν του συντριβανιού.

Στην πλάτη των καθισμάτων αυτών, θα υπάρχει διαμορφωμένος υδάτινος χώρος. Τα καθίσματα αυτά θα είναι από μπετό με επένδυση ξύλου.

Απέναντι από την κύρια είσοδο του συνεδριακού κέντρου, θα τοποθετηθεί μία παιδική χαρά ενώ μπροστά από την είσοδο των οινοδεξαμενών, σε ένα χώρο περιτριγυρισμένο από δέντρα και πράσινο, προτείνουμε τη δημιουργία ενός μνημείου (μαρμάρινη προτομή) προς ανάμνηση του Επαμεινώνδα Χαρίλαου (βλ. βιογραφία, παράρτημα σελ.90) του επονομαζόμενου “πατέρα της Ελληνικής βιομηχανίας” ο οποίος πρωτοστάτησε στην ανάπτυξη της βιομηχανίας και της πόλης του Πύργου.

Στον υπόλοιπο υπαίθριο χώρο όπου θα μείνει ακάλυπτος, αλλά και στους διαμορφωμένους διαδρόμους για περίπατο, θα υπάρχει πατημένο χώμα το οποίο θα εναρμονίζει καλύτερα τη φύση με τα κτίρια. Για το φωτισμό του αναδιαμορφωμένου χώρου θα υπάρχουν κολώνες φωτισμού οι οποίες σχεδιάστηκαν από εμάς.

Εικ.37: Το φωτιστικό που σχεδιάσαμε

Τέλος, ανάμεσα στα δύο εξεταζόμενα οικοπέδα, όπως έχουμε αναφέρει και παραπάνω, θα δημιουργηθεί ένας πεζόδρομος, έτσι ώστε να ενοποιήσουμε τα δύο οικοπέδα σε ένα. Το δάπεδό του θα είναι από κυβόλιθους και αριστερά και δεξιά θα υπάρχουν δέντρα σε συστοιχία όπου κάτω από αυτά θα υπάρχουν ξύλινα παγκάκια.

Εικ.38: Κυβόλιθοι

Παρακάτω προτείνουμε μία σειρά από δέντρα και καλλωπιστικά φυτά που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου και του πεζόδρομου.

Προτεινόμενα καλλωπιστικά δέντρα:

- **Ακακία** (Acacia)

Γένος πολυάριθμων θάμνων και δέντρων (οικογένεια Leguminosae). Έχει κυρίως αειθαλή και σπανιότερα φυλλοβόλα είδη, που καλλιεργούνται για τα άνθη τους και καμιά φορά για το φύλλωμά τους. Είναι θερμοφιλα και φωτόφιλα είδη. Αναπτύσσονται σε στραγγιζόμενα εδάφη με μικρές απαιτήσεις σε νερό.

- **Σφενδάμι** (Acer palmatum "Atropurpureum")

Το σφενδάμι ανήκει σε γένος πολυάριθμων φυλλοβόλων ή και αειθαλών καμιά φορά δέντρων και θάμνων (οικογένεια Aceraceae) που καλλιεργούνται κυρίως για το χρώμα του φυλλώματός τους και το φθινοπωρινό τους χρώμα. Απαιτούν ηλιόλουστες ή ελαφρά σκιασμένες θέσεις και εδάφη στραγγιζόμενα, χουμώδη, ουδέτερα ή ελαφρώς όξινα για καλύτερο φθινοπωρινό χρώμα. Τα δέντρα χρησιμοποιούνται για σκίαση, μεμονωμένα, σε ομάδες και δενδροστοιχίες, ενώ οι θάμνοι σε βραχύκηπους και συνθέσεις (όπως ο φυλλοβόλος θάμνος *Acer palmatum* "Dissectum Atropurpureum", με κόκκινα, διπλά λοβωτά φύλλα που αποκτούν πορτοκαλί χρώμα το φθινόπωρο).

- **Σφενδάμι ψευδοπλάτανος (*Acer platanoides* "Globosum")**

Το δέντρο αυτό ανήκει στην ίδια οικογένεια με το παραπάνω και γι' αυτό έχει και τις ίδιες απαιτήσεις σε νερό και ήλιο.

- **Ευκάλυπτος (*Eucalyptus*)**

Ο ευκάλυπτος ανήκει στα αειθαλή δένδρα ταχείας ανάπτυξης με γκριζωπά φύλλα (οικογένεια Myrtaceae). Συχνά παρουσιάζουν διφυλλία. Αναπτύσσονται σε ηλιόλουστες θέσεις σε γόνιμα, μέτρια υγρά εδάφη γι' αυτό και έχουν μικρές απαιτήσεις σε νερό. Είναι δυνατό να αναπτυχθούν ακόμη και σε άγονα, ξηρά ή βαλτώδη εδάφη. Απαιτούν προστασία από τους δυνατούς παγετούς. Φυτεύονται μεμονωμένα και σε δενδροστοιχίες. Στον εξεταζόμενο χώρο υπάρχει ήδη.

- **Οξιά δασική** (*Fagus sylvatica* "Pendula")

Η δασική οξιά ανήκει στα μεγάλα φυλλοβόλα δένδρα που καλλιεργούνται για το φύλλωμά τους και την κόμη τους (οικογένεια Fagaceae). Τα φύλλα τους έχουν έντονα χρώματα το φθινόπωρο. Απαιτούν υγρά, στραγγιζόμενα, γόνιμα, χουμώδη εδάφη, υγρασία στην ατμόσφαιρα και ημισκιαζόμενες ή σκιαζόμενες θέσεις. Φυτεύονται μεμονωμένα, σε συστάδες και δενδροστοιχίες. Η ποικιλία *Fagus sylvatica* "Pendula": είναι δένδρα με πράσινα φύλλα και κρεμοκλαδή κόμη.

- **Φράξος στενόφυλλος (Fraxinus)**

Ο Φράξος ανήκει στα φυλλοβόλα δένδρα και θάμνους με σύνθετα φύλλα τα οποία το φθινόπωρο αποκτούν έντονα χρώματα (οικογένεια Oleaceae). Την άνοιξη έχουν λευκά άνθη σε μεγάλες ταξιανθίες. Αναπτύσσονται σε μέτρια υγρά, γόνιμα, βαθιά εδάφη και ηλιόλουστες θέσεις. Φυτεύονται μεμονωμένα, σε συστάδες και δενδροστοιχίες.

- **Λεύκη μαύρη, Καβάκι (Populus nigra)**

Η λεύκη ανήκει στα φυλλοβόλα ταχουαξή δένδρα που καλλιεργούνται για την κόμη τους (οικογένεια Salicaceae).

Τα θηλυκά φυτά παράγουν λευκά άνθη, που μοιάζουν με βαμβάκι, διασπείρονται σε μεγάλη απόσταση, δημιουργώντας μεγάλα προβλήματα, γι' αυτό επιβάλλεται να φυτεύουμε μόνο αρσενικά φυτά. Αναπτύσσονται σε ηλιόλουστες θέσεις και γόνιμα υγρά εδάφη. Φυτεύονται μεμονωμένα, σε δενδροστοιχίες.

- **Καλλωπιστική κερασιά** (*Prunus serrulata* "Kanzan")

Η καλλωπιστική κερασιά ανήκει σε γένος αποτελούμενο από πολυάριθμα είδη (οικογένεια Rosaceae), μεταξύ των οποίων βρίσκουμε τα κυριότερα καρποφόρα δένδρα, όπως τις ροδακινιές, τις κερασιές, τις δαμασκηινιές κ.ά. Είναι κυρίως φυλλοβόλα δένδρα και σπανιότερα υπάρχουν αειθαλή φυτά και θάμνοι.

Καλλιεργούνται άλλες φορές για τα διακοσμητικά άνθη τους, άλλες φορές για τα φρούτα τους και άλλες φορές για το φύλλωμά τους που πολλές φορές το φθινόπωρο αποκτά έντονα κόκκινα και κίτρινα χρώματα. Αναπτύσσονται σε ηλιόλουστες θέσεις, σε μέτρια υγρά εδάφη. Τα αειθαλή είδη αναπτύσσονται και σε ημισκιαζόμενες θέσεις. Φυτεύονται σε δενδροστοιχίες, οπωρώνες, φράχτες αλλά και μεμονωμένα. Η ποικιλία *Prunus serrulata* "Kanzan" είναι φυλλοβόλα δένδρα με φούξια άνθη το Μάρτιο και Απρίλιο και πράσινα φύλλα που γίνονται κόκκινα το φθινόπωρο. Φυτεύεται σε δενδροστοιχίες και μεμονωμένα.

- ελιά ευρωπαϊκή (*Olea europaea*)

Αειθαλές δένδρο με γλαυκό φύλλωμα (οικογένεια Oleaceae). Έχει λευκά αρωματικά άνθη, το Μάιο και Ιούνιο και αργότερα μαύρους, εδώδιμους καρπούς, τις ελιές και αναλόγως την ποικιλία υπάρχει η εποχή συγκομιδής. Αναπτύσσεται σε ηλιόλουστες θέσεις σε άγονα και ξηρά, ουδέτερα και αλκαλικά εδάφη. Απαιτεί προστασία από τους πολύ δυνατούς παγετούς. Φυτεύεται μεμονωμένα, σε δενδροστοιχίες και φράχτες.

Προτεινόμενα καλλωπιστικά φυτά

- **Τριανταφυλλιά (Rosa "Ballerina")**

Οι τριανταφυλλιές είναι τα πλέον διαδεδομένα φυτά κήπων και πάρκων (οικογένεια Rosaceae). Είναι φυλλοβόλοι θάμνοι και αναρριχώμενα φυτά με σύνθετα πράσινα φύλλα και οι βλαστοί και τα φύλλα τους είναι συνήθως αγκαθωτά. Έχουν άνθη σε όλα τα χρώματα από το Μάιο έως το Νοέμβριο, που πολλές φορές είναι αρωματικά. Αναπτύσσονται σε μέτρια υγρά, στραγγιζόμενα, χουμώδη εδάφη και ηλιόλουστες θέσεις. θαμνώδεις ποικιλίες φυτεύονται σε ομάδες, οι αναρριχώμενες σε πέργολες και φράχτες, οι μινιατούρες σε γλάστρες και βραχόκηπους, οι εδαφοκαλυπτικές για εδαφοκάλυψη, ενώ οι δενδρώδεις και κρεμοκλαδείς μεμονωμένες. Η ποικιλία Rosa "Ballerina" είναι πολυανθής ποικιλία με ροζ άνθη.

- **Ιβίσκος σινικός (Hibiscus rosa sinensis)**

Αειθαλής θάμνος ταχείας ανάπτυξης με όρθια κόμη 2.00-2.50m και διάμετρο 1.50m. Τα φύλλα του είναι πλατιά ζωηρού πράσινου χρώματος και γυαλιστερά. Τα άνθη του είναι μεγάλα, πολύ εντυπωσιακά, απλά ή διπλά τύπου τρομπέτας πολλών χρωματισμών (κόκκινο, κίτρινο, πορτοκαλί κτλ.). Τα άνθη εμφανίζονται από το Μάιο, διατηρούνται πολύ λίγο, αλλά ανανεώνονται συνεχώς μέχρι τον Δεκέμβριο.

Η καλλωπιστική του αξία οφείλεται στην εντυπωσιακή συνεχή ανθοφορία και στο πλούσιο γυαλιστερό του φύλλωμα.

Είναι πολύ ευαίσθητο στις χαμηλές θερμοκρασίες. Για καλύτερη ανθοφορία, είναι καλό να κλαδεύεται το χειμώνα.

- **Καλλιστήμονας (Callistemon laevis)**

Αειθαλής θάμνος ταχείας ανάπτυξης με ύψος και διάμετρο 2-4 μέτρα. Τα άνθη του εμφανίζονται από την άνοιξη έως τον Οκτώβριο με μακριούς κόκκινους στήμονες που μοιάζουν με μπουκαλόβουρτσα. Η καλλωπιστική του αξία οφείλεται σε αυτά. Είναι ευαίσθητο στο κρύο. Χρησιμοποιείται μοναχικά ή σε ομάδες.

- **Αζαλέα** (*Azalea mollis*)

Φυλλοβόλος θάμνος με εντυπωσιακή ανθοφορία στα τέλη Απριλίου. Το ύψος της δεν υπερβαίνει το 1,50 μέτρο. Αντέχει σε θερμοκρασίες έως και -30°C .

- **Βοκαμβίλια** (*Bougainvillea glabra*)

Φυτό αιθαλής ξυλώδες, ακανθοφόρο και ετεροαναρριχώμενο. Ταχείας ανάπτυξης φυτό που φθάνει σε ύψος τα 8-10 μέτρα. Ανθίζει από την άνοιξη έως το φθινόπωρο.

Η καλλωπιστική του αξία οφείλεται στην εντυπωσιακή μεγάλη και διαρκή ανθοφορία του. Είναι ευαίσθητη στο κρύο.

Χρησιμοποιείται για κάλυψη επιφανειών, ηλιαζόμενα πρανή, φράχτες κτλ.

- **Τάπιεν**

Πολυετής εδαφοκαλυπτική πόα με μεγάλη διάρκεια ανθοφορίας. Έχει έρπουσα ανάπτυξη. Τα φύλλα του είναι πράσινα και τα άνθη του μοβ ή φούξια από τα μέσα της άνοιξης, έως τα πρώτα κρύα του χειμώνα.

Αναπτύσσεται σε ηλιόλουστες θέσεις αλλά επιζητά προστασία από τους παγετούς.

Φυτεύεται σε ανθικά παρτέρια και σε γλάστρες.

Τέλος μπορούν να τοποθετηθούν και τα εξής φυτά:

Γαριφαλιές, βιγόνια, φρέζιες, βιολέτες, ηλιοτρόπιο, πετούνια, καμέλια

Συμπεράσματα

Στο πέρας αυτής της εργασίας και θέλοντας να κάνουμε μία αποτίμηση της προσπάθειας την οποία καταβάλλαμε για την διεκπεραίωσή της, θέλουμε να παρατηρήσουμε την ομορφιά και τον πλούτο που έχουν να μας προσφέρουν τα πολυπληθή βιομηχανικά κτήρια στον Ελλαδικό χώρο αλλά και τις μνήμες που αυτά κρύβουν για τους ανθρώπους και τις γενιές που έζησαν στις αρχές του προηγούμενου αιώνα. Τα διασωθέντα αυτά κτήρια αποτελούν για μας μια ‘ζωντανή ιστορία’ βοηθώντας μας να καταλάβουμε και να φανταστούμε τις σκληρές συνθήκες που επικρατούσαν πριν από 100 χρόνια στην πατρίδα μας, συνθήκες κάτω από τις οποίες έζησαν γενιές εργατών πριν από μας. Αυτά τα ιστορικά μνημεία αξίζουν, κατά τη γνώμη μας, τη διάσωση και ανάδειξή τους μέσω της αναπαλαίωσής τους, με νέες χρήσεις που όμως δεν θα προσβάλλουν τις μνήμες και την ιστορικότητά τους. Με κατάλληλη αναδιαμόρφωσή τους μπορούν να γίνουν προσιτά στο ευρύ κοινό και να αναδειχθούν με τέτοιο τρόπο ώστε η ομορφιά και το πολιτιστικό τους κάλλος, που τώρα είναι κρυμμένα κάτω από σκόνες και μπάζα, να προβληθούν στους πολίτες της εκάστοτε πόλης. Με αυτό το σκεπτικό και εμείς εκπονήσαμε αυτή τη μελέτη για τα παλιά βιομηχανικά κτήρια της πόλης του Πύργου και με σεβασμό και προσοχή προσπαθήσαμε να τα επαναχρησιμοποιήσουμε ώστε οι πολίτες της πόλης να τα απολαμβάνουν μέσω των νέων χρήσεων των οποίων εισαγάγαμε.

Πίνακας περιεχομένων φωτογραφιών

Σελίδα 5,	εικόνες 1, 2
Σελίδα 6,	εικόνα 3
Σελίδα 16,	εικόνα 4
Σελίδα 23,	εικόνα 5
Σελίδα 25,	εικόνα 6
Σελίδα 28,	εικόνα 7
Σελίδα 29,	εικόνα 8
Σελίδα 30,	εικόνες 9, 10
Σελίδα 31,	εικόνα 11
Σελίδα 33,	εικόνα 12
Σελίδα 34,	εικόνες 13, 14, 15, 16
Σελίδα 36,	εικόνα 17
Σελίδα 37,	εικόνα 18
Σελίδα 38,	εικόνα 19
Σελίδα 39,	εικόνα 20
Σελίδα 40,	εικόνα 21
Σελίδα 41,	εικόνες 22, 23
Σελίδα 42,	εικόνες 24, 25
Σελίδα 43,	εικόνα 26
Σελίδα 44,	εικόνες 27, 28
Σελίδα 45,	εικόνα 29
Σελίδα 46,	εικόνα 30
Σελίδα 49,	εικόνες 31, 32
Σελίδα 52,	εικόνες 33, 34
Σελίδα 53,	εικόνες 35, 36
Σελίδα 55,	εικόνες 37, 38

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Άρθρο 10

[Όπως αντικαταστάθηκε και τροποποιήθηκε με τις:

α) Υ.Α. 81813/5428/1993 (ΦΕΚ 647 τ. Α')

β) Υ.Α. 54229/2498/1994 (ΦΕΚ 312 τ. Β')]

Χώροι συνάθροισης κοινού

1. ΓΕΝΙΚΑ.

1.1. Στους χώρους συνάθροισης κοινού περιλαμβάνονται τα κτίρια ή τα τμήματα κτιρίων στα οποία συγκεντρώνεται το κοινό για κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές, θρησκευτικές, ψυχαγωγικές επιστημονικές και αθλητικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες καθώς και για την αναμονή συγκοινωνιακών μέσων. Ταξινομούνται για τις ανάγκες του κανονισμού αυτού στις ακόλουθες κατηγορίες ανάλογα με τη χρήση:

Σ1: Θέατρα, κινηματογράφοι, συνεδριακά κέντρα, αίθουσες διαλέξεων, συναυλιών, δικαστηρίων, αμφιθέατρα και μεγάλες αίθουσες διδασκαλίας, ναοί, κ.λ.π.

Σ2: Χώροι εκθέσεων, μουσεία, χώροι αναμονής συγκοινωνιακών μέσων, χώροι αναμονής θεαμάτων (φουαγιέ), κ.λ.π.

Σ3: Εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφενεία, κέντρα διασκέδασης, λέσχες, BAR, κ.λ.π.

Σ4: Χώροι αθλητικών εκδηλώσεων.

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή μόνο σε χώρους συνάθροισης κοινού με πληθυσμό *άνω των 50 ατόμων*.

1.2. Για τους υπαίθριους χώρους συνάθροισης κοινού εφαρμόζονται συμπληρωματικές και τροποποιητικές διατάξεις που αναφέρονται στην παρ. 6 του άρθρου αυτού.

2. ΟΔΕΥΣΕΙΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ.

2.1. Σχεδιασμός.

2.1.1. Υπολογισμός του πληθυσμού.

2.1.1.1. Ο πληθυσμός κάθε χώρου συνάθροισης κοινού υπολογίζεται ως εξής:

i. Χώροι με σταθερές θέσεις.

Όπου υπάρχουν σταθερές θέσεις με:

α) ατομικά καθίσματα, είναι ίσος με τον αριθμό καθισμάτων.

β) συνεχή καθίσματα (πάγκους, κερκίδες, κ.λ.π.) υπολογίζεται με βάση την αναλογία 1 άτομο / 0,45 μ. μήκους καθίσματος.

ii. Χώροι χωρίς σταθερές θέσεις.

Όπου δεν υπάρχουν σταθερές θέσεις και έχουμε συνάθροιση κοινού όπως:

«Κοινό σε αμφιθέατρο, σε χώρο συναυλιών - διαλέξεων - διδασκαλίας, συνεδρίασης δικαστηρίου, σε θέατρο, κινηματογράφο, θεατές σε χώρους αθλητικών εκδηλώσεων, κοινό σε ναούς, σε κέντρα διασκέδασης, BAR και σε συναφείς με τα προηγούμενα συναθροίσεις, υπολογίζεται 1 άτομο / 0,50 τ. μ. εμβαδού δαπέδου».

«κοινό σε εστιατόρια, καφενεία, ζαχαροπλαστεία, λέσχες, σε αίθουσες συνεδριάσεων, σε μουσεία, βιβλιοθήκες, μόνιμα εκθεσιακά κέντρα, αποδυτήρια και σε συναφείς με τα προηγούμενα συναθροίσεις, υπολογίζεται 1 άτομο / 1,10 μ² εμβαδού δαπέδου.

- κοινό σε χώρους αναμονής συγκοινωνιακών μέσων, προσωρινών εκθέσεων και σε χώρους πιθανής συνάθροισης ορθίων ατόμων, υπολογίζεται 1 άτομο / 0,30 μ² εμβαδού δαπέδου.

- αθλουμένους σε χώρους άσκησης και αθλοπαιδιών, όπως σε αγωνιστικούς χώρους γυμναστηρίων, σε αίθουσες γυμναστικής κ.λ.π., υπολογίζεται 1 άτομο / 5 μ² εμβαδού δαπέδου.

- αθλουμένους σε αίθουσες δεξαμενών και κολυμβητηρίων, υπολογίζεται 1 άτομο / 5 μ² επιφανείας νερού.

- Για τον υπολογισμό των παραπάνω εμβαδών, (περιπτώσεις i και ii) λαμβάνονται υπόψη μόνο οι επιφάνειες των δαπέδων των χώρων που προορίζονται για την εκάστοτε δραστηριότητα (περιλαμβάνονται και οι διάδρομοι κυκλοφορίας που βρίσκονται μέσα σε αυτούς)».

2.1.1.2. Κατά τον υπολογισμό του πληθυσμού ενός χώρου συνάθροισης κοινού πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και τα παρακάτω:

α) Ένας χώρος συνάθροισης κοινού μπορεί να έχει μια αποκλειστική δραστηριότητα ή να προσφέρεται για πολλαπλές μη ταυτόχρονες δραστηριότητες π.χ. αγωνιστικός χώρος αθλητικής εγκατάστασης.

β) Ένας χώρος συνάθροισης κοινού μπορεί κατά τη λειτουργία του να έχει διαφορετικές πυκνότητες συγκέντρωσης του κοινού κατά περιοχές του π.χ. περιοχή με βάσεις σταθερές και περιοχή χωρίς σταθερές θέσεις.

γ) Ένας ενιαίος χώρος μπορεί να έχει περιοχές με διαφορετικές δραστηριότητες συνάθροισης κοινού ταυτόχρονα π.χ. αίθουσα αεροδρομίου, αθλητική αίθουσα.

Για την περίπτωση α ως πληθυσμός του χώρου θεωρείται αυτός της δυσμενέστερης δραστηριότητας. Για τις περιπτώσεις β και γ πληθυσμός του χώρου θεωρείται το άθροισμα των επί μέρους συναθροίσεων.

2.1.1.3. Σε περιοχές χώρου συνάθροισης κοινού όπου δεν καθορίζεται από τη μελέτη η χρήση τους, ο πληθυσμός θα υπολογίζεται με την αναλογία 1 άτομο / 0,30 τ. μ. εμβαδού δαπέδου τους. Εξαιρούνται οι περιοχές όπου σαφώς οριοθετούνται για την κυκλοφορία του κοινού με σταθερά στοιχεία.

2.1.1.4. Στις περιπτώσεις που από άλλες διατάξεις προκύπτει σ' ένα χώρο συνάθροισης μεγαλύτερος αριθμός ατόμων από τον αριθμό που προκύπτει από τις προηγούμενες παραγράφους, ο μεγαλύτερος αυτός αριθμός ατόμων ισχύει ως πληθυσμός.

2.1.1.5. Σε θέατρα, κινηματογράφους, κέντρα διασκέδασης και συναφείς χώρους συνάθροισης κοινού όπου εισέρχονται άτομα στο κτίριο σε χρόνο που δεν υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις γι αυτά αλλά τους επιτρέπεται να περιμένουν σε προθαλάμους ή άλλους χώρους αναμονής μέχρι να υπάρξουν θέσεις πρέπει να τηρούνται τα ακόλουθα:

α) Ο πληθυσμός του χώρου αναμονής υπολογίζεται 1 άτομο / 0,30 τ. μ. εμβαδού δαπέδου (χρήση αναμονή ορθίων ατόμων).

β) Ο πληθυσμός αυτός του χώρου αναμονής αθροίζεται στον πληθυσμό της αίθουσας συνάθροισης ώστε να προκύψει ο συνολικός πληθυσμός του συγκροτήματος.

γ) Θα υπάρχει πρόνοια για τις οδεύσεις διαφυγής και τις εξόδους όπως αναφέρεται σε επόμενες παραγράφους.

2.1.2. Παροχή οδεύσεων.

Η παροχή όδευσης διαφυγής ανά μονάδα πλάτους (0,60 μ.) καθορίζεται σε:

- α) 100 άτομα για τις οριζόντιες οδεύσεις (διάδρομο, πόρτες).
- β) 60 άτομα για τις κατακόρυφες οδεύσεις (σκάλες, ράμπες).

2.1.3. Αριθμός και πλάτη εξόδων.

Από κάθε σημείο χώρου συνάθροισης κοινού πρέπει να εξασφαλίζεται διαφυγή προς δύο τουλάχιστον εξόδους με διαφορετική όδευση προς κάθε μία. Οι οδεύσεις αυτές επιτρέπεται να έχουν τα πρώτα 30 μέτρα μήκους κοινά.

«Όταν ο χώρος διαιρείται σε δύο μέρη ή κατανέμεται σε δύο επίπεδα με διαφορά στάθμης τουλάχιστον 1,10 μ., θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον μία ξεχωριστή έξοδος για κάθε τμήμα».

Οι εξοδοί πρέπει να είναι απομακρυσμένες μεταξύ τους και σε τέτοια διάταξη ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα να φραχθούν συγχρόνως οι οδεύσεις προς περισσότερες από μία εξόδους σε περίπτωση μιας εστίας πυρκαγιάς.

Σχετικά με τους χώρους αναμονής της παρ. 2.1.1.5 του παρόντος άρθρου πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε η αναμονή του κοινού να περιορίζεται σε περιοχές τέτοιες που δεν θα παρενοχλούν ή εμποδίζουν τις οδεύσεις και εξόδους και δεν θα καταλαμβάνουν το απαιτούμενο πλάτος τους.

Ο αριθμός και τα ελάχιστα πλάτη εξόδων κινδύνου δίνονται στον παρακάτω πίνακα ΣΤ1.

Πίνακας ΣΤ1

Πληθυσμός (άτομα)	Ελάχιστος Αριθμός εξόδων κινδύνου	Ελάχιστο πλάτος κάθε εξόδου
Μέχρι 150	2	0,90 μ.
151 - 300	2	Μία 1,80 & η άλλη 0,90 μ.
301 - 600	2	1,80 μ.
601 -900	3	1,80 μ.

Για κάθε 300 άτομα επιπλέον προστίθεται μία τουλάχιστον έξοδος με ελάχιστο πλάτος 1,80 μ.

Το απαιτούμενο πλάτος κάθε εξόδου κινδύνου υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των ατόμων που διέρχονται από αυτήν και δεν είναι μικρότερο από το ελάχιστο πλάτος που αναφέρεται στον πίνακα ΣΤ1.

2.1.4. Μήκος οδεύσεων.

Το μέγιστο μήκος πραγματικής απροστάτευτης όδευσης διαφυγής δεν πρέπει να ξεπερνά τα 45 μ. Επιτρέπεται αύξηση μέχρι τα 60 μ. Εφόσον οι χώροι από τους οποίους διέρχεται προστατεύονται από αυτόματο σύστημα πυρόσβεσης.

Σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις αρκεί μόνο η μία από τις οδεύσεις να πληρεί το μέγιστο όριο μήκους της πραγματικής απόστασης.

2.1.5. Απαιτήσεις για χώρους με σταθερές θέσεις.

2.1.5.1. Σε χώρους συνάθροισης κοινού με σταθερές θέσεις ισχύουν επιπλέον τα εξής:

i. Σειρές καθισμάτων που περικλείονται από δύο διαμήκεις διαδρόμους δεν πρέπει να περιλαμβάνουν περισσότερα από 16 καθίσματα. Όταν έχουν πρόσβαση μόνο προς ένα διαμήκη διάδρομο το όριο είναι 8 καθίσματα εφόσον η ελεύθερη οριζόντια απόσταση (I) μεταξύ των καθισμάτων διαδοχικών σειρών μετρούμενη σε μη αναδιπλωμένα καθίσματα είναι μεταξύ 0,30 μ. (ελάχιστη επιτρεπτή και 0,35 μ. (βλπ. σχ. ΣΤ1)

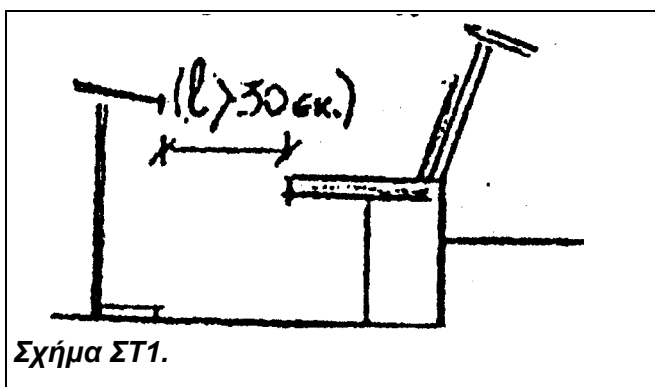
ii. Όταν η ελεύθερη οριζόντια απόσταση (I) μεταξύ των καθισμάτων είναι από 0,35 μ. και άνω, τότε επιτρέπονται μέχρι 12 και 24 καθίσματα σε κάθε σειρά με πρόσβαση προς ένα δύο διαμήκεις διαδρόμους αντίστοιχα.

iii. Κατ' εξαίρεση δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό καθισμάτων κάθε σειράς αν ισχύουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Το μήκος όδευσης διαφυγής από κάθε κάθισμα μέχρι μία τουλάχιστον έξοδο κινδύνου δεν υπερβαίνει τα 15 μέτρα.

β) Στο τέλος κάθε σειράς καθισμάτων υπάρχουν διαμήκεις διάδρομοι ή έξοδοι κινδύνου. Οι διαμήκεις αυτοί διάδρομοι πρέπει να οδηγούν σε κατεύθυνση αντίθετη από τον χώρο που βρίσκεται η σκηνή ή τμήμα του χώρου στο οποίο επικεντρώνεται το ενδιαφέρον των θεατών.

γ) Η ελεύθερη οριζόντια απόσταση (I) μεταξύ των καθισμάτων είναι υποχρεωτικά 0,40 μ. έως 0,50 μ.

Σχήμα ΣΤ1.

2.1.5.2. Ειδικά σε χώρους με σταθερές θέσεις οι οποίες είναι διαμορφωμένες σε διαδοχικούς αναβαθμούς του δαπέδου με ελάχιστη υψομετρική διαφορά 0,35 μ. και χρησιμοποιούνται είτε απ' ευθείας για καθίσματα (κερκίδες αθλητικών χώρων, θεάτρων κ.λπ.) είτε για την τοποθέτηση άλλων καθισμάτων πάνω σ' αυτούς ισχύουν τα εξής:

i. Το πλάτος του αναβαθμού πρέπει να είναι τουλάχιστον 0,85 μ.

ii. Σε αναβαθμούς με σταθερά καθίσματα τοποθετημένα επάνω τους η ελεύθερη απόσταση (I) μεταξύ των καθισμάτων διαδοχικών σειρών μετρούμενη σε μη αναδιπλωμένα καθίσματα, πρέπει να είναι τουλάχιστον 0,30 μ. Όταν το (I) είναι μεταξύ 0,30 και 0,35 μ. τότε σε κάθε σειρά επιτρέπονται μέχρι 8 καθίσματα από την κάθε πλευρά διαμήκους διαδρόμου.

Όταν το (I) είναι από 0,35 μ. και άνω επιτρέπονται μέχρι 12 καθίσματα. (Το (I) μετράται σε μη αναδιπλωμένα καθίσματα βλπ σχ. ΣΤ1).

iii. Όταν χρησιμοποιούνται απ' ευθείας οι αναβαθμοί χωρίς να στερεώνονται επάνω τους καθίσματα, τότε επιτρέπονται σε κάθε σειρά μέχρι 12 θέσεις από την κάθε πλευρά διαμήκους διαδρόμου.

2.1.5.3. Γενικώς στους χώρους συνάθροισης κοινού με σταθερές θέσεις τα πλάτη των διαμήκων και εγκαρσίων διαδρόμων υπολογίζονται έτσι ώστε να εξυπηρετούν την παροχή του πληθυσμού κατά την διαφυγή.

Το ελάχιστο πλάτος του διαδρόμου που εξυπηρετεί λιγότερες από 60 θέσεις ορίζεται σε 0,90 μ. Για περισσότερες από 60 θέσεις το ελάχιστο πλάτος καθορίζεται σε 1,00 μ. όταν οι θέσεις βρίσκονται στη μία πλευρά του διαδρόμου και σε 1,10 μ. όταν οι θέσεις βρίσκονται και από τις δύο πλευρές του διαδρόμου.

Σε χώρους με διαδοχικούς αναβαθμούς το ελάχιστο πλάτος του διαδρόμου ορίζεται σε 1,10 μ. Διάδρομοι με κλίση μικρότερη του 1:8 διαμορφώνονται σε ράμπες ενώ με μεγαλύτερη κλίση διαμορφώνονται σε σκάλες.

Σε διαμήκεις ή εγκάρσιους διαδρόμους απαγορεύεται το μήκος των αδιεξόδων να είναι μεγαλύτερο από 12 μ.

2.1.6. Πλάτος τελικών εξόδων.

Το πλάτος των τελικών εξόδων καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2.1.1. του άρθρου 2 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. Β της παρούσας απόφασης.

Ο αριθμός των απαιτούμενων πυροπροστατευμένων οδεύσεων διαφυγής δεν πρέπει να μειώνεται μέχρι τις τελικές εξόδους.

2.2. Πυροπροστασία.

Τα δομικά στοιχεία του περιβλήματος της πυροπροστατευμένης οδευσης διαφυγής - πυροπροστατευμένοι προθάλαμοι κλιμακοστάσια και διάδρομοι που αρχίζουν όταν εξαντλείται το όριο της απόστασης για το απροστάτευτο τμήμα - πρέπει να έχουν δείκτη πυραντίστασης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του πίνακα ΣΤ2 (παρ. 3.1.).

Σε κτίρια που περιλαμβάνουν χώρους συνάθροισης κοινού το δάπεδο των οποίων βρίσκεται σε στάθμη υψηλότερη των 15 μέτρων πρέπει να προβλέπεται ή κλιμακοστάσιο (παρ. 2.3.4. του άρθρου 2) ή ανελκυστήρας (παρ. 3.2.18 του άρθρου 3) για την πρόσβαση των πυροσβεστών.

2.3. Φωτισμός - σήμανση.

Όλοι οι χώροι συνάθροισης κοινού και οι οδεύσεις διαφυγής πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με σύστημα φωτισμού ασφαλείας, σύμφωνα με την παρ. 2.6 του άρθρου 2 του παρόντος.

Σε αίθουσες όπου γίνονται παραστάσεις ή προβολές ο φωτισμός των δαπέδων των οδεύσεων διαφυγής επιτρέπεται να ελαττώνεται μέχρι την τιμή των 2 lux κατά τη διάρκεια των παραστάσεων.

Πρέπει να γίνεται σήμανση των οδεύσεων διαφυγής σύμφωνα με την παρ. 2.7 του άρθρου 2 του παρόντος.

7. ΗΜΙΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ.

7.1. Οι ημιυπαίθριοι χώροι συνάθροισης κοινού υπάγονται στις διατάξεις των κλειστών χώρων (παρ.1 έως 5 του άρθρου αυτού), εκτός αν πληρούνται συγχρόνως οι παρακάτω προϋποθέσεις, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 6 περί υπαίθριων χώρων συνάθροισης κοινού.

i. Ο χώρος πρέπει να είναι ισόγειος. Δεν πρέπει να υπάρχουν άλλοι όροφοι πάνω απ' αυτόν ούτε να γίνεται χρήση του δωματός του. Επιτρέπεται η ύπαρξη υπογείου χώρου, ο οποίος όμως όταν δεν έχει λειτουργική σχέση με την κυρία χρήση του ισόγειου χώρου, πρέπει να αποτελεί πυροδιαμέρισμα.

ii. Η ενιαία επιφάνεια του ημιυπαίθριου χώρου συνάθροισης κοινού δεν πρέπει να ξεπερνά τα 4.500 τ. μέτρα. Όταν η επιφάνεια υπερβαίνει τα 4.500 τ. μέτρα λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα ανάλογα με τον τρόπο κατασκευής της στέγασης ώστε να παρεμποδίζεται η εξάπλωση της φωτιάς.

iii. Να μην εμποδίζεται η κυκλοφορία και διαφυγή του κοινού από την συσσώρευση καπνού. Για το λόγο αυτό πρέπει:

α) Κάθε δομικό στοιχείο της στέγης να απέχει το λιγότερο 3 μ. από το δάπεδο.

β) Το συνολικό άνοιγμα της παράπλευρης επιφάνειας να είναι τουλάχιστον το 50% αυτής. Η διάταξη των ανοιγμάτων πρέπει να γίνεται έτσι ώστε να διευκολύνει κατά το δυνατόν την απαγωγή του καπνού.

γ) Όπου απαιτείται πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα ανοίγματα στη στέγαση για την απαγωγή του καπνού.

7.2. Στις διατάξεις της παρ. 6 περί υπαιθρίων χώρων συνάθροισης κοινού του άρθρου αυτού υπάγονται επίσης και οι ημιυπαίθριες κερκίδες αρκεί να πληρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

i. Η προϋπόθεση iii) της παρ. 7.1.

ii. Η όλη κατασκευή (κερκίδες, στέγαστρο, παράπλευρη επιφάνεια κ.λπ.) να αποτελείται από άκαυστα υλικά.

iii. Όταν κάτω από τις κερκίδες υπάρχουν χώροι οι οποίοι δεν έχουν λειτουργική σχέση με την κυρία χρήση της όλης κατασκευής τότε οι χώροι αυτοί πρέπει να αποτελούν πυροδιαμέρισμα.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 18
15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2002

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση	ΑμΕΑ	σε	υφι
στάμενα κτίρια.....	1		
Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση	ΕμΕΑ	σε	κοι
νόχρηστους χώρους των οικισμών	που	προορίζο-	
νται για την κυκλοφορία πεζών	2		
Απόκτηση Ελληνικής Ιθαγένειας	ομογενών		αλλοδα
πών	3		
Σύσταση Νομικού Προσώπου στο Δήμο	Ιάσμου	N.	Ρο
δότης, με την επωνυμία «Σχολική	Επιτροπή		Νηπια
γωγείου Κοπτερού»	4		
Σύσταση Δημοτικής Επιχείρησης	στο Δήμο		Βέροιας
με την επωνυμία «Δημοτική	Επιχείρηση		Τουριστι
κής Ανάπτυξης (Δ. Ε.Τ. Α.) «Ο ΞΕΝΙΟΣ ΔΙΑΣ»	5		
Δήλωση παραίτησης του Πλουμή Χατζηαγγέλου από τα δικαιώματα της άδειας			
μεταλλευτικών ερευνών. 6			

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ

Διορθώσεις σφαλμάτων στην	64	απόφαση	του	No
μαρχιακού Συμβουλίου Ξάνθης	7			

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. οικ. 52487

(1)

Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ σε υφιστάμενα κτίρια.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις του Ν. 2831/2000.
- Τις απαιτήσεις για αυτόνομη και ασφαλή διακίνηση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και εμποδιζόμενων ατόμων σε δημόσια κτίρια και κτίρια συνάθροισης κοινού και
- Το γεγονός ότι η ουδεμία δαπάνη επέρχεται σε βάρος του Δημοσίου από την παρούσα.
- Το άρθρο 22 του ΓΟΚ85 όπως ισχύουν, αποφασίζουμε:

Την έγκριση των προδιαγραφών των διαμορφώσεων λειτουργικών χώρων των υφιστάμενων κτιρίων που στεγάζουν υπηρεσίες του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ, Ν.Π.Ι.Δ, ευρύτερου δημόσιου τομέα, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α'και β'βαθμίδας κοινωφελείς οργανισμούς, τράπεζες και ανταλλακτήρια τραπεζών, καθώς και κτίρια με χρήση κοινού που ακολουθούν και έχουν ως εξής:

Άρθρο 1ο

Οι χώροι των προαναφερόμενων κτιρίων διαμορφώνονται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Για την εξασφάλιση της οριζόντιας προσπέλασης θα διαμορφώνονται διάδρομοι με κατά μήκος ζώνη πλάτους -ελεύθερου από κάθε εμπόδιο - 0,90 μ τουλάχιστον και ελεύθερου ύψους τουλάχιστον 2,20 μ, θύρες με καθαρό άνοιγμα «από κάσα σε κάσα» 0,90 μ τουλάχιστον, ανοιγόμενες με μέγιστη απαιτούμενη δύναμη 15 Newtons και χειρολαβή τύπου μοχλού (και όχι σφαιρικές), χώροι στους οποίους να εγγράφεται κύκλος διαμέτρου 1,50 μ ελεύθεροι από κάθε εμπόδιο για τους ελιγμούς και την περιστροφή αμαξιδίων, λείο και αντιολισθηρό δάπεδο (όχι μοκέτα) και έντονες χρωματικές αντιθέσεις μεταξύ των δομικών στοιχείων (τοιχοί - δάπεδα, τοίχοι - κάσες κουφωμάτων, ελεύθερα υποστυλώματα - δάπεδα).

Για την εξασφάλιση της κατακόρυφης προσπέλασης θα καλύπτονται οι υφιστάμενες υψομετρικές διαφορές με:

α) Ράμπες μέγιστης κλίσης 5% ή κατ' εξαίρεση 6% για μέγιστο μήκος 8,00, πλάτους με σοβατεπί ή οριζόντια μπάρα στα 0,10 μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου, διπλούς συνεχείς χειρολισθήρες εκατέρωθεν σε ύψη 0,70 και 0,90 από την τελική επιφάνεια του δαπέδου, πλατύσκαλα - με πλάτος της ράμπας και μήκος 1,50 μ - στην αρχή και το τέλος της ράμπας και σε κάθε αλλαγή κατεύθυνσης και αντιολισθητική επίστρωση ή

β) Αναβατόρια κατακόρυφης κίνησης με ελάχιστες διαστάσεις πλατφόρμας 0,90 x 1,20 μ, ανυψωτική ικανότητα 250 χγρ., χειριστήρια στην πλατφόρμα και στην αρχή και το τέλος της διαδρομής, κινητή μπάρα ασφαλείας για προστασία του χρήστη και πρόβλεψη ελεύθερου χώρου διαστάσεων 1,50 x 1,50μ. τουλάχιστον στα σημεία εισό-δου-εξόδου έμπροσθεν του αναβατορίου ή

γ) Αναβατόρια κλίμακας με ελάχιστες διαστάσεις πλατφόρμας 0,80 x 1,00 μ προκειμένου για ευθύγραμμη κίνηση, ανυψωτική ικανότητα 250 χγρ. Χειριστήρια στην πλατφόρμα και στην αρχή και το τέλος της διαδρομής, κινητή μπάρα εργασίας για προστασία του χρήστη και πρόβλεψη ελεύθερου χώρου διαστάσεων 1,50 x 1,50 μ τουλάχιστον στην πλατφόρμα για πρόσβαση των αμαξιδίων ή

δ) Ανελκυστήρες με διαστάσεις θαλάμου τουλάχιστον 1,10 x 1,40 μ, θύρα φρέατος αυτόματα ανοιγόμενη ή συρόμενη, άνοιγμα θύρας φρέατος και θαλάμου (εφόσον υπάρχει) τουλάχιστον 0,80 μ στη μικρά πλευρά του θαλάμου, χειριστήρια χρήσης - και σε γραφή Braille ή ανάγλυφα - σε ύψος 0,90 -1,20 μ από το δάπεδο, απόσταση μεταξύ θύρας ανελκυστήρα και απέναντι τοίχου 1,50 μ και ηχητική αναγγελία ορόφων. Όλες οι πιο πάνω κατασκευές εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 5 του Ν. 2831 /00 με Απόφαση του Γ. Γ. Περιφέρειας η οποία επέχει θέση οικοδομικής άδειας.

Άρθρο 2ο

Οι είσοδοι των κτιρίων αυτών θα είναι προσπελάσιμες από αναπηρικά αμαξίδια. Η προσπέλαση αυτή θα εξασφαλίζεται με ένα τουλάχιστον ανοιγόμενο ή συρόμενο -με μέγιστη απαιτούμενη δύναμη 15 Newtons - θυρόφυλλο καθαρού πλάτους 0,90 μ, με κατωκάσιτο πολύ 2 εκπά-χους και σε περίπτωση υψομετρικών διαφορών με το πεζοδρόμιο, με ένα εκ των τρόπων που αναφέρονται στο άρθρο 1 της παρούσας. Όπου είναι δυνατόν επιβάλλεται η τοποθέτηση αυτόματα συρόμενων θυρών με φωτοκύτταρο ή μπουτόν.

Ως είσοδοι κτιρίων δεν νοούνται οι είσοδοι στο κτίριο από υπόγειους χώρους στάθμευσης οι οποίες όμως και αυτές επιβάλλεται να είναι πλήρως προσβάσιμες σε αναπηρικά αμαξίδια.

Άρθρο 3ο

Όλα τα υφιστάμενα κλιμακοστάσια, ανεξαρτήτως αριθμού βαθμίδων, θα εξοπλίζονται με διπλό συνεχή χειρολι-σθήρα που θα τοποθετείται σε ύψη 0,70 και 0,90 από την ακμή των βαθμίδων, θα εξέχει 0,30 μ στην αρχή και το τέλος της κλίμακας, θα συνεχίζεται στα πλατύσκαλα και θα τοποθετείται και στις δύο πλευρές των κλιμακοστασίων.

Οι ακμές των βαθμίδων των κλιμακοστασίων θα επισημαίνονται με υλικό σε έντονη χρωματική αντίθεση με την επίστρωση των βαθμίδων.

Η αρχή και το τέλος της κλίμακας θα επισημαίνεται επίσης με λωρίδες πλάτους 0,30 - 0,40 μ από πλάκες με έντονες φολίδες κίτρινου χρώματος που υποδηλώνουν «ΚΙΝΔΥΝΟ».

Άρθρο 4ο

Σε όλα τα υφιστάμενα κτίρια θα κατασκευάζεται τουλάχιστον ένας χώρος υγιεινής προσπελάσιμος από άτομα με ειδικές ανάγκες, με ικανό χώρο ελιγμών των αμαξιδίων μπροστά από τη θύρα το WC διαστάσεων 1,50 x 1,70 μ όταν η θύρα είναι ανοιγόμενη και 1,50 x 1,50 μ όταν η θύρα είναι συρόμενη.

Ο χώρος αυτός θα διαθέτει θύρα ανοιγόμενη προς τα έξω ή συρόμενη, καθαρού πλάτους από κάσα σε κάσα τουλάχιστον 0,90 μ φέρουσα χειρολαβή τύπου μοχλού (όχι σφαιρική) και οριζόντιο χειρολισθήρα σχήματος Π και κάσα σε έντονη χρωματική αντίθεση με τις παρακείμενες επιφάνειες.

Εντός του χώρου υγιεινής θα τοποθετείται λεκάνη ειδικού τύπου, ύψους 0,45 - 0,50 μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου με το εμπρόσθιο άκρο της σε απόσταση 0,75 - 0,80 μ από τον πίσω από αυτήν ευρισκόμενο τοίχο.

Εκατέρωθεν της λεκάνης θα τοποθετούνται οριζόντιες χειρολαβές μήκους 0,75 μ με το επάνω μέρος τους σε ύψος 0,70 μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου, αγκυρωμένες κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να αντέξουν φόρτιση 150 χgr τουλάχιστον. Τουλάχιστον στη μία πλευρά της λεκάνης θα υπάρχει ελεύθερος χώρος πλάτους 0,90 μ για την πλευρική προσέγγιση αμαξιδίου.

Η χειρολαβή που θα τοποθετείται προς τον χώρο αυτό θα είναι ανακλινόμενη με δυνατότητα ακινητοποίησης στην κατακόρυφη θέση. Η μία έκτων δύο χειρολαβών θα φέρει επ'αυτής την θήκη χαρτιού καθαρισμού.

Η λεκάνη θα εξοπλίζεται με καζανάκι χαμηλής πίεσης. Σε κάθε περίπτωση ο μηχανισμός του δοχείου πρέπει να ενεργοποιείται με εύχρηστο χειριστήριο, το οποίο θα τοποθετείται εκτός αυτού σε σημείο προσιτό στον χρήστη.

Πλησίον της λεκάνης θα τοποθετείται μπαταρία τύπου «ντους» για την υγιεινή του χρήστη.

Ο νιπτήρας θα είναι ρηχός, ειδικού τύπου, ώστε το επάνω μέρος του να απέχει 0,80 - 8,85 εκ από το δάπεδο και το κάτω του 0,70 εκ από αυτό, εργονομικός, χωρίς κολώνα στήριξης, διαστάσεων περίπου 0,68 x 0,60 μ (μήκος x πλάτος) και συνοδεύεται από ράφι στο ίδιο ύψος. Η στήριξη του νιπτήρα θα γίνει στον τοίχο με τέτοιο τρόπο ώστε να αντέχει σε φόρτιση στην εμπρόσθια άκρη του τουλάχιστον 150 χgr.

Στο νιπτήρα θα τοποθετείται μπαταρία αναμικτική με μακρύ «ρουζούνι» και μακρύ χειριστήριο ή με φωτοκύτταρο.

Ο καθρέπτης τοποθετείται με την κάτω ακμή στο 1,00 μ από το δάπεδο και έχει ύψος τουλάχιστον 2,00 μ.

Μεταξύ λεκάνης, νιπτήρα και περιφερειακών εμποδίων (τοίχοι, έπιπλα)θα εξασφαλίζεται απόλυτα ελεύθερος χώρος διαμέτρου 1,50 μ για την περιστροφή του αμαξιδίου.

Περιμετρικά του χώρου και παράλληλα με το δάπεδο σε απόσταση 0,15 - 0,20 μ από αυτό τοποθετείται σύστημα κλήσης κινδύνου με κορδόνι για την περίπτωση ανάγκης παροχής βοήθειας, το οποίο συνδέεται με φωτεινή ένδειξη πάνω από την εξωτερική όψη της θύρας του χώρου προς τον διάδρομο.

Οι διακόπτες φωτισμού θα έχουν πλακέτα με μεγάλη επιφάνεια που θα τοποθετείται σε ύψος 0,90 -1,20 μ από την τελική επιφάνεια δαπέδου.

Κρεμάστρες θα τοποθετούνται οπωσδήποτε σε δύο ύψη 1,20 και 1,80 μ από την τελική επιφάνεια δαπέδου, σε κατάλληλες θέσεις.

Το υλικό επίστρωσης θα είναι αντιολισθηρό. Θα προβλέπεται χρωματική αντίθεση μεταξύ δαπέδου, τοίχων και ειδών υγιεινής.

Θα προβλέπεται φωτισμός διάχυτος 150 - 200 Lux με ελάχιστο 60 Lux στο δάπεδο.

Άρθρο 5ο

Όπου κατασκευάζονται θυρίδες εξυπηρέτησης κοινού ή πάγκοι υποδοχής και πληροφοριών θα κατασκευάζονται και αντίστοιχες θυρίδες ή πάγκοι ή τμήματα αυτών, μήκους τουλάχιστον 1,00 μ σε ύψος 0,80 μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου με κατάλληλη μπάζα σε εσοχή με κατ'ελάχιστον ύψος 0,20, και βάθος 0,15 μ για τα υποπόδια των αμαξιδίων.

Όπου τοποθετούνται συγκροτήματα τηλεφώνων θα τοποθετείται και ένα τουλάχιστον κειμενοτηλέφωνο για την εξυπηρέτηση ατόμων με προβλήματα ακοής. Όπου τοποθετείται μηχάνημα για χρήση κοινού θα λαμβάνεται μέριμνα ώστε όλα τα χειριστήρια αυτού να τοποθετούνται σε ύψος 0,90-1,20 μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου. Θα προβλέπεται οπωσδήποτε χώρος εμπροσθεν αυτού για προσέγγιση των αμαξιδίων και κατάλληλες εσοχές για τα υποπόδια των αμαξιδίων όπως παραπάνω.

Σε κτίρια με αυξημένη κίνηση εμποδιζόμενων ατόμων θα τοποθετούνται διπλοί χειρολισθήρες σε δύο ύψη (0,70 και 0,90 μ από το δάπεδο) στις δύο πλευρές των διαδρόμων.

Ο φωτισμός των χώρων επιβάλλεται να είναι διάχυτος και τουλάχιστον 200 - 250 Lux.

Άρθρο 6ο

Όλες οι εξυπηρετήσεις που προβλέπονται για τα άτομα με ειδικές ανάγκες θα σημαίνονται με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης συνοδευόμενο από αντίστοιχο εικονό-γράμμα ή κείμενο.

Όλες οι κάσες θυρών και παραθύρων θα βάφονται σε έντονη χρωματική αντίθεση θα τοποθετούνται προς την πλευρά του ανοίγματος σε ύψος 1,40 - 1,60 μ από το δάπεδο και θα είναι και ανάγλυφες ή σε γραφή Braille.

Ελεύθερα υποστυλώματα στο χώρο θα επισημαίνονται με υλικό σε έντονη χρωματική αντίθεση με τις οριζόντιες επιφάνειες.

Μεγάλες υάλινες επιφάνειες θα σημαίνονται κατάλληλα και θα προστατεύονται από χειρολισθήρα σε ύψος 0,90 μ από το δάπεδο. Ειδικά όπου υπάρχουν υάλινες ανοιγόμενες ή συρόμενες θύρες θα επισημαίνονται με κατάλληλο προφίλ έντονης απόχρωσης και οι ακμές των θυροφύλλων.

Επίτοιχη πληροφοριακή σήμανση θα τοποθετείται και ανάγλυφη και σε γραφή Braille σε ύψος 1,50 μ από την τελική επιφάνεια δαπέδου.

Άρθρο 7ο

Όπου προβλέπονται θυρίδες εξυπηρέτησης πελατών, πάγκοι υποδοχής, αυτόματα μηχανήματα συναλλαγής ή πληροφοριών θα κατασκευάζεται επί του δαπέδου «οδηγός τυφλών» που θα οδηγεί από την είσοδο στον χώρο μέχρι τα αντίστοιχα που προορίζονται για χρήση από άτομα με ειδικές ανάγκες.

Ο «οδηγός τυφλών» κατασκευάζεται πλάτους 0,30 -0,40 μ

• Χωνευτός με την τελική επιφάνεια στην αυτή στάθμη με την παρακείμενη επίστρωση ή

• Επικολλούμενος επί της υφιστάμενης επίστρωσης εγκιβωτιζόμενος σε καμπυλωμένες διατομές που θα εξέχουν της επίστρωσης του δαπέδου το πολύ 2 εκ. από υλικό σε έντονη χρωματική αντίθεση με τη λοιπή επίστρωση και διαφορετικής υφής σύμφωνα με τα επισυναπτόμενα σκίτσα 1,2,3 και 4.

• Ειδικά τα στοιχεία που υποδεικνύουν «ΚΙΝΔΥΝΟ» είναι πάντοτε κίτρινου χρώματος.

Άρθρο 8ο

Όλα τα παραπάνω έχουν άμεση υποχρεωτική εφαρμογή σε όλες τις περιπτώσεις έκδοσης οικοδομικών αδειών για αναδιαρρυθμίσεις και ανακαινίσεις καθώς και στις περιπτώσεις υπηρεσιών στις οποίες εργάζονται άτομα με ειδικές ανάγκες.

Άρθρο 9ο

Αναλυτικότερα σχετικά με τον τρόπο κατασκευής και εφαρμογής όλων των παραπάνω αναφέρονται στις Οδηγίες Σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για όλους» του Γραφείου Μελετών για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Άρθρο 10ο

Για αιτήματα που πιθανόν προκύψουν από την εφαρμογή της παρούσας γνωμοδοτεί η Επιτροπή προσβασιμότητας του άρθρου 28 παραγρ. 9 του Ν. 2831/2000 «Τροποποίηση των διατάξεων του Ν. 1577/85 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός" και άλλες πολεοδομικές διατάξεις».

Άρθρο 11ο

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 16 Νοεμβρίου 2001

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Αριθ. οικ. 52488

(2)

Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ

Έχοντας υπόψη:

α) Τις διατάξεις του Ν. 2831 /2000 και ειδικότερα την παράγραφο 8 του άρθρου 28 και

β) Το γεγονός ότι η ουδεμία δαπάνη επέρχεται σε βάρος του Δημοσίου από την παρούσα.

γ) Το άρθρο 24 του Κτιριοδομικού Κανονισμού (Απόφ. ΠΕΧΩΔΕ 3046/304/89 ΦΕΚ 59Δ), αποφασίζουμε:

Την έγκριση των προδιαγραφών των διαμορφώσεων σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών, που ακολουθούν και έχουν ως εξής:

Άρθρο 1ο

Οι κοινόχρηστοι χώροι των οικισμών (πλατείες, πεζόδρομοι, πεζοδρόμια κλπ.) διαμορφώνονται ή ανακατασκευάζονται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται σε αυτούς η δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Απαγορεύεται η κατασκευή μεμονωμένων ή δύο βαθμίδων σε οποιοδήποτε σημείο των κοινόχρηστων χώρων.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που η υψομετρική διαφορά μεταξύ δύο αξονοδιασταυρώσεων οδών δημιουργεί κλίση μικρότερη του 10%.

Στις οδούς που διαμορφώνονται κλιμακωτά είναι δυνατόν να κατασκευάζονται κοινόχρηστοι ανελκυστήρες από τους ΟΤΑ.

Άρθρο 2ο

Σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών (πεζόδρομοι), επιβάλλεται ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΖΩΝΗ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ με απαραίτητο ελάχιστο πλάτος 1,50 μ ελεύθερο από κάθε είδους εμπόδιο, που χρησιμοποιείται για τη συνεχή, ασφαλή και ανεμπόδιστη κυκλοφορία κάθε κατηγορίας χρηστών. Οποιαδήποτε εξυπηρέτηση (σήμανση, φύτευση, αστικός εξοπλισμός κλπ) τοποθετείται υποχρεωτικά εκτός της ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΖΩΝΗΣ ΟΔΕΥΣΗΣ.

Κατ' εξαίρεση για περιπτώσεις υφιστάμενων αστικών πεζοδρομίων το πλάτος της ζώνης αυτής είναι δυνατόν να μειωθεί στα 0,90μ ή στην περίπτωση υφιστάμενων πεζοδρομίων πλάτους <0,90 μ να καταλάβει όλο το πλάτος του πεζοδρομίου.

Σε όλο το μήκος της ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΖΩΝΗΣ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ επιβάλλεται πραγματικό ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΥΨΟΣ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ ίσο με 2,20 μ, απολύτως ελεύθερο από οποιοδήποτε εμπόδιο (μαρκίζες, επιγραφές, κλαδιά δένδρων κλπ).

Ειδικά για την περίπτωση πεζοδρόμων η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΖΩΝΗ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ παραμένει ακάλυπτη καθ' ύψος σε όλο το μήκος και πλάτος της.

Η μέγιστη επιτρεπόμενη κλίση κατά μήκος της ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΖΩΝΗΣ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ ορίζεται στο 12%. Οι κλίσεις αυτές αφορούν μόνο τους ήδη διαμορφωμένους κοινόχρηστους χώρους, ενώ η μέγιστη εγκάρσια κλίση κάθετα στη διεύθυνση της ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ ορίζεται στο 4%.

Άρθρο 3ο

Σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών επιβάλλεται η κατασκευή ΟΔΗΓΟΥ ΤΥΦΛΩΝ, λωρίδας δηλαδή της ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΖΩΝΗΣ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ πλάτους 0,30 -0,40 μ σε διαφορετική υφή και χρώμα από το δάπεδο της ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΖΩΝΗΣ ΟΔΕΥΣΗΣ ΠΕΖΩΝ που αποβλέπει στην καθοδήγηση και ασφαλή διακίνηση των ατόμων με προβλήματα όρασης.

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΤΥΦΛΩΝ κατασκευάζεται σε απόσταση 0,50 μ κατ' ελάχιστον από την ρυμοτομική γραμμή.

Για την κατασκευή του ΟΔΗΓΟΥ ΤΥΦΛΩΝ θα χρησιμοποιούνται έγχρωμες τετράγωνες πλάκες πεζοδρομίου με βάση τσιμέντο υψηλής αντοχής, πλευράς 0,20 μ., 0,30 μ ή 0,40 μ και πάχη 3 - 5 εκ, όπως παρακάτω:

α. Ριγέ με πλατιές και αραιές ρίγες, τύπου Α: «ΟΔΗΓΟΣ» (βλ. σχήμα 1), οι οποίες τοποθετούνται με τις ρίγες παράλληλα με τον άξονα της κίνησης για να κατευθύνουν τα άτομα με προβλήματα όρασης στην πορεία τους.

Με τέτοιες πλάκες, με τις ρίγες όμως κάθετα στον άξονα κίνησης, επιστρώνονται και τα κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες, σκάφες) όπου κατασκευάζονται τέτοια, όπως π.χ. σε διαβάσεις, νησίδες κλπ.

β. Φολιδωτές με έντονες φολίδες και χρώμα πάντοτε κίτρινο, τύπου Β: «ΚΙΝΔΥΝΟΣ» (βλ. σχήμα 2), οι οποίες τοποθετούνται για να ειδοποιήσουν τα άτομα με προβλήματα στην όραση για ενδεχόμενο εμπόδιο ή κίνδυνο. Αυτές οι πλάκες τοποθετούνται υποχρεωτικά στην αρχή και το τέλος κεκλιμένων επιπέδων (ραμπών), κλιμάκων, έμπροσθεν θυρών ανελκυστήρων και περιμετρικά υφιστάμενων εμποδίων (δένδρων, αστικού εξοπλισμού κλπ)

γ. Φολιδωτές με πυκνότερες και λιγότερο έντονες φολίδες, τύπου Γ: «ΑΛΛΑΓΗ» (βλ. σχήμα 3) οι οποίες τοποθετούνται στα σημεία αλλαγής κατεύθυνσης.

δ. Ριγέ με στενές και πυκνές ρίγες τύπου Δ: «ΕΞΥΠΗΡΕ-ΤΗΣΗ» (βλ. σχήμα 4), οι οποίες τοποθετούνται για να οδηγήσουν τα άτομα με προβλήματα όρασης σε σημεία εξυπηρέτησεων (τηλεφωνικοί θάλαμοι, ανάγλυφες πληροφοριακές πινακίδες, ταχυδρομικά κουτιά, περίπτερα κλπ).

Επιβάλλεται η επιλογή πλακών σε χρώματα σε έντονη αντίθεση με τις παρακείμενες επιφάνειες δαπέδου.

Απαγορεύεται στις επιστρώσεις δαπέδων η δημιουργία εσοχών ή εξοχών με πλάτος μεγαλύτερο των 2 εκ. και βάθος ή ύψος μεγαλύτερο του 0,50 εκ.

Απαγορεύεται η τοποθέτηση εσχάρων κατά μήκος του ΟΔΗΓΟΥ ΤΥΦΛΩΝ, όπου δε, χρησιμοποιούνται εσχάρες (εκτός ΟΔΗΓΟΥ ΤΥΦΛΩΝ) θα πρέπει οι ράβδοι να δημιουργούν πυκνό πλέγμα με κενά μικρότερα του 1 εκ.

Άρθρο 4ο

Οι υψομετρικές διαφορές καλύπτονται με κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5%.

Στα σημεία που επιβάλλεται η κάλυψη υψομετρικών διαφορών εγκαρσίως των πεζοδρομίων, δηλαδή η σύνδεση της στάθμης του πεζοδρομίου με τη στάθμη του οδοστρώματος κατασκευάζονται κεκλιμένα επίπεδα («σκάφες») κλίσης 5% και πλάτους τουλάχιστον 1,50 μ ή ίσο με το πλάτος της διάβασης πεζών. Σε περίπτωση πεζοδρομίων μικρού πλάτους υποβιβάζεται η γωνία στη διασταύρωση των δύο οδών και κατασκευάζεται κεκλιμένο επίπεδο (ράμπα) κατά τον άξονα της όδευσης σε όλο το πλάτος του πεζοδρομίου.

Νησίδες με πλάτος μικρότερο των 3,00 μ στα σημεία των διαβάσεων διακόπτονται για πλάτος ίσο με το πλάτος των διαβάσεων και οπωσδήποτε όχι μικρότερο των 2,50 μ, ώστε η διάβαση από το ένα πεζοδρόμιο στο άλλο να γίνεται ισόπεδα.

Η αρχή και το τέλος της νησίδας θα χαρακτηρίζονται με τις πλάκες τύπου Β: «ΚΙΝΔΥΝΟΣ» τοποθετημένες κάθετα στον άξονα της κίνησης.

Άρθρο 5ο

Σε όλους τους χώρους στάθμευσης άνω των 30 θέσεων θα προβλέπονται ειδικές θέσεις για τα οχήματα των ατόμων με ειδικές ανάγκες σε ποσοστό 5% επί του συνόλου των προβλεπόμενων θέσεων, με ελάχιστο αριθμό τη μία θέση, έκτων οποίων το 1/8 θα ικανοποιεί απαιτήσεις στάθμευσης αναπηρικών οχημάτων τύπου VAN ενώ τα 7/8 απαιτήσεις συνήθων αναπηρικών οχημάτων.

Οι διαστάσεις των ειδικών θέσεων στάθμευσης συνήθων οχημάτων είναι 3,50 x 5,00μ ενώ των αντίστοιχων θέσεων οχημάτων τύπου VAN 4,50 x 6,60 μ.

Για τη σύνδεση της στάθμης του χώρου στάθμευσης με τυχόν παρακείμενο πεζοδρόμιο θα κατασκευάζεται κεκλιμένο επίπεδο (σκάφη) κλίσης 5% και πλάτους τουλάχιστον 1,50 μ.

Οι ειδικές θέσεις στάθμευσης θα σημαίνονται επί εδάφους και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης

Άρθρο 6ο

Αναλυτικότερα σχετικά με τον τρόπο κατασκευής και εφαρμογής όλων των παραπάνω αναφέρονται στις Οδηγίες Σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για όλους» του Γραφείου Μελετών για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Άρθρο 7ο

Για αιτήματα που πιθανόν προκύψουν από την εφαρμογή της παρούσας γνωμοδοτεί η Επιτροπή προσβασιμότητας του άρθρου 28 παραγρ. 9 του Ν. 2831/2000.

«Τροποποίηση των διατάξεων του Ν. 1577/85 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός" και άλλες πολεοδομικές διατάξεις».

Άρθρο 8ο

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 16 Νοεμβρίου 2001

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Π.Δ. 350/96

Ρύθμιση των υποχρεώσεων εξασφάλισης χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων σε πόλεις της χώρας, καθώς και στις εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου περιοχές αυτών.

(ΦΕΚ 230 Α της 17.9.96)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 1 (παρ. 2 και 5), 2 (παρ. 2 και 4), 3 (παρ. 1) και 5 του Ν. 960/1979 «περί επιβολής υποχρεώσεων προς δημιουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων δια την εξυπηρέτησιν των κτιρίων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» (Α' 194) όπως τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 1, 3 και 4 του Ν. 1221/1981 (Α' 292).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (Α' 137) όπως προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (Α' 154).

3. Τις 418/30.11.1994 και 421/7 .12.1994 γνωμοδοτήσεις του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

4. Το γεγονός ότι από τις κανονιστικές διατάξεις αυτής της απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και των οικείων Ο.Τ.Α.

5. Την 403/1996 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Στις πόλεις Αργίνιο, Αίγιο, Αλεξανδρούπολη, Αμπελόκηποι Θεσσαλονίκης, Άργος, Άρτα, Βέροια, Βόλος, Γιαννιτσά, Δράμα, Εύοσμος Θεσσαλονίκης, Ηράκλειο, Θεσσαλονίκη, Θήβα, Ιωάννινα, Καβάλα, Καλαμαριά Θεσσαλονίκης, Καλαμάτα, Καρδίτσα, Καστοριά, Κατερίνη, Κέρκυρα, Κοζάνη, Κομοτηνή, Κόρινθος, Λαμία, Λάρισα, Λειβαδιά, Μυτιλήνη, Νάουσα, Νέα Ιωνία Βόλου, Νεάπολη Θεσσαλονίκης, Ξάνθη, Πολίχνη Θεσσαλονίκης, Πάτρα, Πτολεμαΐδα, **Πύργος**, Ρέθυμνο, Ρόδος, Σέρρες, Σταυρούπολη Θεσσαλονίκης, Συκιές Θεσσαλονίκης, Τρίκαλα, Τρίπολη, Χαλκίδα, Χανιά, Χίος στο ηπειρωτικό τμήμα του Ν. Αττικής (εκτός των ζωνών της ευρύτερης περιοχής Αθηνών που καθορίστηκαν με το Π.Δ/γμα 230/93 (Α' 94) καθώς και σε όλες τις περιοχές εκτός των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων και εκτός νομίμως υφισταμένων οικισμών που περιλαμβάνονται στα διοικητικά όρια των πιο πάνω δήμων, επιβάλλεται η εξασφάλιση χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων κατά τα οριζόμενα από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 2

Εντός των περιοχών που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο ο απαιτούμενος αριθμός των θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων ο οποίος ορίζεται με Νομαρχιακή απόφαση σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του Ν. 960179 όπως ισχύει ανάλογα με τη χρήση και τη συνολική επιφάνεια του κτιρίου, που προσμετράτε στο συντελεστή δόμησης δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος ούτε μικρότερος από τα αντίστοιχα όρια που αναφέρονται στις επόμενες παραγράφους:

1. Για κατοικία: μία θέση ανά 100 έως 250 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.
2. Για γραφεία (ιδιωτικά ή δημόσια), τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, ραδιοφωνικούς σταθμούς, καταστήματα και γενικά παρεμφερείς χρήσεις: μία θέση ανά 50 έως 80 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.
3. Για υπεραγορές τροφίμων ή άλλων ειδών και πολυκαταστήματα: μία θέση ανά 20 έως 40 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.
4. Για εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, αναψυκτήρια και γενικά χρήσεις αναψυχής: μία θέση ανά 40 έως 80 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.
5. Για κέντρα διασκέδασης: μία θέση ανά 20 έως 60 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.
6. Για χώρους συνάθροισης κοινού (θέατρα, κινηματογράφοι, αίθουσες, συγκεντρώσεως, κλπ.), κτίρια πολιτιστικών λειτουργιών (βιβλιοθήκες, αίθουσες εκθέσεων, μουσεία κλπ.), εμπορικές εκθέσεις και λοιπές παρεμφερείς χρήσεις: μία θέση ανά 50 έως 100 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.
7. Για νοσοκομεία, κλινικές, θεραπευτήρια, κ.λ.π.: μία θέση ανά 6 έως 13 κλίνες.
8. Για γηροκομεία, άσυλα και λοιπές παρεμφερείς χρήσεις: μια θέση ανά 15 έως 25 κλίνες.
9. Για παιδικούς σταθμούς, εκπαιδευτήρια (ιδιωτικά ή δημόσια) στοιχειώδους και μέσης βαθμίδας εκπαίδευσης και λοιπές παρεμφερείς χρήσεις: μία θέση ανά 1 έως 3 αίθουσες διδασκαλίας.

10. Για ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα: μία θέση ανά 100 έως 150 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.

11. Για γυμναστήρια, γήπεδα αθλοπαιδιών, εν γένει αθλητικές εγκαταστάσεις: μία θέση ανά 200 έως 250 τ.μ. επιφανείας άθλησης. Στον αριθμό ίων θέσεων που προκύπτει προστίθεται μία θέση ανά 15 έως 25 θέσεις θεατών, εφόσον για τα υπόψη κτίρια ή εγκαταστάσεις, προβλέπονται κερκίδες.

12. Για συνεργεία αυτοκινήτων: μία θέση ανά 30 έως 70 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.

13. Για βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επαγγελματικά εργαστήρια και λοιπές παρεμφερείς χρήσεις: μία θέση ανά 100 έως 150 τ.μ. επιφανείας κτιρίου.

14. Για αποθήκες χωρίς προθήκες, εγκαταστάσεις χονδρεμπορίου κ.λ.π.: μία θέση ανά 200 έως 300 τ.μ. επιφανείας του κτιρίου.

15. Για ξενοδοχεία και εν γένει τουριστικές εγκαταστάσεις: μία θέση ανά 10 έως 5 κλί-νες. Ειδικά για ξενοδοχεία που διαθέτουν αίθουσες εστιατορίων και εν γένει αίθουσες συνάθροισης κοινού, πέρα από τις απαιτούμενες από τους κανονισμούς του ΕΟΤ, εφαρμόζονται για τις αίθουσες αυτές και οι περιπτώσεις 4, 5 και 6 αναλόγως.

Άρθρο 3

1. Ο απαιτούμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης ανάλογα με τη χρήση και το μέγεθος του κτιρίου υπολογίζεται ως εξής: Διαιρείται το σύνολο των επιφανειών κάθε χρήσης του κτιρίου με την επιφάνεια σε τετρ. μέτρα που απαιτείται για μία θέση σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο 2.

Όταν το δεκαδικό μέρος του πηλίκου είναι μεγαλύτερο ή ίσον του 0,5 προστίθεται μία θέση.

Όταν αυτό είναι μικρότερο του 0,5 δεν λαμβάνεται υπόψη. Οι θέσεις που προκύπτουν από κάθε χρήση προστίθενται και αποτελούν το συνολικό αριθμό θέσεων.

2. Σε περιπτώσεις κτιρίων με διαφορετικές χρήσεις σε επιφάνειες των κοινοχρήστων χώρων που εξυπηρετούν περισσότερες από μία χρήσεις προσμετρώνται για τον υπολογισμό ίων θέσεων στάθμευσης στην επικρατούσα χρήση.

3. Ο τρόπος αναγωγής των καθοριζομένων ανά κτίριο θέσεων στάθμευσης σε επιφάνεια χώρου στάθμευσης γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην 98728/7722/15.12.1992 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας Και Δημοσίων Έργων «Προδιαγραφές για τη κατασκευή χώρων στάθμευσης που εξυπηρετούν τα κτίρια» (Δ' 167/93).

4. Ειδικά για τις περιπτώσεις κατασκευής χώρων στάθμευσης που λειτουργούν αποκλειστικά με μηχανικό τρόπο τοποθέτησης των αυτοκινήτων στη θέση στάθμευσης, η απαιτούμενη για κάθε θέση επιφάνεια του χώρου στάθμευσης προκύπτει με βάση τα στοιχεία του τύπου του κατασκευαζόμενου χώρου στάθμευσης.

Άρθρο 4

1. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες προκύπτει απαιτούμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης μεγαλύτερος του 15 επιβάλλεται η εξασφάλιση ποσοστού τουλάχιστον 50% των θέσεων στο αυτοκίνητο ή σε άλλο, σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των 300 μ. μετρούμενη σε νοητή ευθεία γραμμή μεταξύ των πλησιέστερων σημείων των δύο ακινήτων.

2. Ειδικά για χρήσεις υπεραγορές τροφίμων ή άλλων ειδών και πολυκαταστήματα εν γένει επιβάλλεται η εξασφάλιση του ως άνω ποσοστού στο αυτό ακίνητο ή σε όμορο αυτού.

3. Σε περίπτωση αλλαγής χρήσης σε νομίμως υφιστάμενα προ της ισχύος του Ν. 960/79 κτίρια, δεν εφαρμόζεται η παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 5

1. Εντός των περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 1 και για τις αναφερόμενες στον παρακάτω πίνακα χρήσεις κτιρίων επιβάλλεται πέραν των οριζόμενων στο άρθρο 2 η εξασφάλιση προ της εισόδου ή εξόδου του κτιρίου θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων όπως ειδικότερα ορίζεται στο παρόν άρθρο.

2. Η κατά τα ανωτέρω εξασφάλιση θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων επιβάλλεται μόνο εφόσον η συνολική επιφάνεια του κτιρίου, είναι ίση ή μεγαλύτερη από 2.000 τ.μ. Ο αριθμός των θέσεων υπολογίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον πίνακα, σε συνδυασμό με τις παρ. 3, 4 και 5 του παρόντος άρθρου.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Απαιτήσεις στάθμευσης για μεγάλα αυτοκίνητα

ΧΡΗΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ	Επιφάνεια κτιρίου σε τ.μ. που αναλογούν σε μία θέση στάθμευσης
Υπεραγορές τροφίμων ή άλλων ειδών, πολυκαταστήματα, εμπορικά κέντρα, μουσεία, ξενοδοχεία, τουριστικές εγκαταστάσεις	2.500 έως 3.500
Καταστήματα χονδρικής πωλήσεως, βιομηχανίες, βιοτεχνίες	4.000 έως 5.000
Νοσοκομεία, κλινικές και εν γένει κτίρια περίθαλψης, κτίρια εκπαίδευσης	10.000 έως 12.000
Τράπεζες	10.000 έως 12.000

3. Για τον υπολογισμό της συνολικής επιφάνειας του χώρου στάθμευσης ο αριθμός των θέσεων βάσει του πίνακα ανάγεται σε επιφάνεια του χώρου στάθμευσης ως εξής:

Για μια θέση στάθμευσης μεγάλου αυτοκινήτου λαμβάνονται 50 τ.μ. χώρου στάθμευσης.

4. Ο υπολογισμός των απαιτούμενων θέσεων στάθμευσης ανάλογα με τη χρήση και το μέγεθος του κτιρίου γίνεται ως εξής:

α) Διαιρείται το σύνολο των επιφανειών κάθε χρήσης του κτιρίου με τον σχετικό αριθμό του πίνακα. Για το δεκαδικό μέρος του πηλίκου και ανεξάρτητα από το μέγεθος αυτού, προστίθεται μία θέση. Οι θέσεις που προκύπτουν από κάθε χρήση προστίθενται και αποτελούν τον συνολικό αριθμό των θέσεων.

β) Σε περίπτωση ανάπτυξης περισσότερων της μιας χρήσεων των οποίων η επιφάνεια κτιρίου χωριστά είναι μικρότερη από 2.000 τ.μ. αλλά η συνολική επιφάνεια ανάπτυξης είναι ίση ή μεγαλύτερη των 2.000 τ.μ. υπολογίζεται μία θέση ανά 2.500 τ.μ. έως 3.500 τ.μ. επιφάνειας κτιρίου.

5. Για τις θέσεις στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των περιπτώσεων β και γ της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 960/1979 όπως ισχύει.

Άρθρο 6

1. Για την εξαγορά μέρους ή του συνόλου των απαιτούμενων θέσεων στάθμευσης στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή για νομικούς ή τεχνικούς λόγους η δημιουργία των αναγκαίων χώρων στο γήπεδο όπου ανεγείρεται το κτίριο κατ' εφαρμογή της περίπτωσης γ της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 960/1979 όπως ισχύει, και τον υπολογισμό της εισφοράς λαμβάνεται υπόψη επιφάνεια ίση με 25,00 τ.μ. για κάθε θέση στάθμευσης.

2. Για τον υπολογισμό της κατά την περιπτ. γ της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 960/1979 ως ισχύει, εισφοράς όπως ειδικότερα ορίζεται στο άρθρο 5 του αυτού νόμου, λαμβάνεται υπόψη η αντικειμενική αξία των ακινήτων όπου αυτή έχει καθορισθεί.

Άρθρο 7

1. Απαλλάσσονται της κατά τον Ν. 960/79 υποχρέωσης εξασφάλισης θέσεων στάθμευσης προσθήκες καθ' ύψος ή κατ' επέκταση κτιρίων νομίμως υφισταμένων προ Ν. 960/79 εφόσον αυτές προορίζονται για χρήση κατοικίας και έχουν επιφάνεια μικρότερη ή ίση των 150 τ.μ.

2. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται μόνο για την πρώτη πραγματοποιούμενη μετά την ισχύ του Ν. 960/79 προσθήκη.

Άρθρο 8

1. Όταν οι εισοδοί ή οι έξοδοι των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων βρίσκονται σε πεζόδρομους ή παιδότοπους, ο αριθμός των θέσεων σ' αυτούς τους χώρους στάθμευσης δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του απαιτούμενου για την εξυπηρέτηση των κτιρίων, τα οποία έχουν πρόσωπο μόνο στο συγκεκριμένο πεζόδρομο ή παιδότοπο.

2. Όταν οι εισοδοί ή οι έξοδοι των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων βρίσκονται επί εθνικού δρόμου, για την έκδοση της οικοδομικής άδειας απαιτείται προηγούμενη έγκριση από την αρμόδια Υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων.

Άρθρο 9

1. Οι νομαρχιακές αποφάσεις της παρ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 960/79 όπως ισχύει, εκδίδονται μετά από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας Πολεοδομικής Υπηρεσίας μετά από πρόταση του οικείου δήμου ή και με δική της πρωτοβουλία, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται, στην ίδια ως άνω παράγραφο. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της προαναφερόμενης παρ. 4, του άρθρου 2 του Ν. 960/79.

2. Με τις αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να καθορίζονται για κάθε ένα οικισμό συνολικά ή κατά τμήματα, πέρα από τον απαιτούμενο αριθμό θέσεων στάθμευσης το κύριο οδικό δίκτυο του οικισμού, οι συγκεκριμένες περιοχές ή θέσεις στις οποίες απαγορεύεται η δημιουργία χώρων στάθμευσης, για λόγους πολεοδομικούς, κυκλοφοριακούς, αισθητικούς, προστασίας περιβάλλοντος.

Με τις αποφάσεις αυτές μπορεί για συγκεκριμένες περιοχές ή θέσεις του οικισμού να επιβάλλονται υποχρεώσεις όσον αφορά το είδος του χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων (στεγασμένου υπέργειου ή υπόγειου ή υπαίθριου), ανάλογα με τις πιο πάνω πολεοδομικές και λοιπές συνθήκες των υπόψη περιοχών ή θέσεων.

3. Οι νομαρχιακές αποφάσεις του παρόντος άρθρου δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Μέχρι την έκδοση των πιο πάνω αποφάσεων εφαρμόζεται ως υποχρεωτικά απαιτούμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης, το κατώτερο από τα όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος δ/τος.

5. Νομαρχιακές αποφάσεις του παρόντος άρθρου που έχουν εκδοθεί πριν από την ισχύ του παρόντος δ/τος εξακολουθούν να ισχύουν κατά το μέτρο που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 10

1. Ειδικές διατάξεις με τις οποίες επιβάλλονται σε συγκεκριμένες περιοχές ή τμήματά τους ή συγκεκριμένες θέσεις σε πλατείες, δρόμους ή πεζόδρομους, πρόσθετοι περιορισμοί ή απαγορεύσεις, όσον αφορά την δημιουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, κατασχύουν των διατάξεων του παρόντος διατάγματος.

2. Οικοδομικές άδειες που έχουν εκδοθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος διατάγματος στις αναφερόμενες στο άρθρο 1 περιοχές εκτελούνται όπως εκδόθηκαν. Επίσης άδειες για τις οποίες έχει υποβληθεί πλήρης φάκελος στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία εκδίδονται με τις προγενέστερες ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 11

Καταργείται από τη δημοσίευση του παρόντος διατάγματος το υπ' αρ. 92/1982 Π.Δ. «περί ρυθμίσεως των υποχρεώσεων εξασφαλίσεως χώρου σταθμεύσεως αυτοκινήτων εις πόλεις ή οικισμούς της χώρας πληθυσμού άνω των 15.000 κατοίκων ως και εις εκτός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως». (Α' 12).

Άρθρο 12

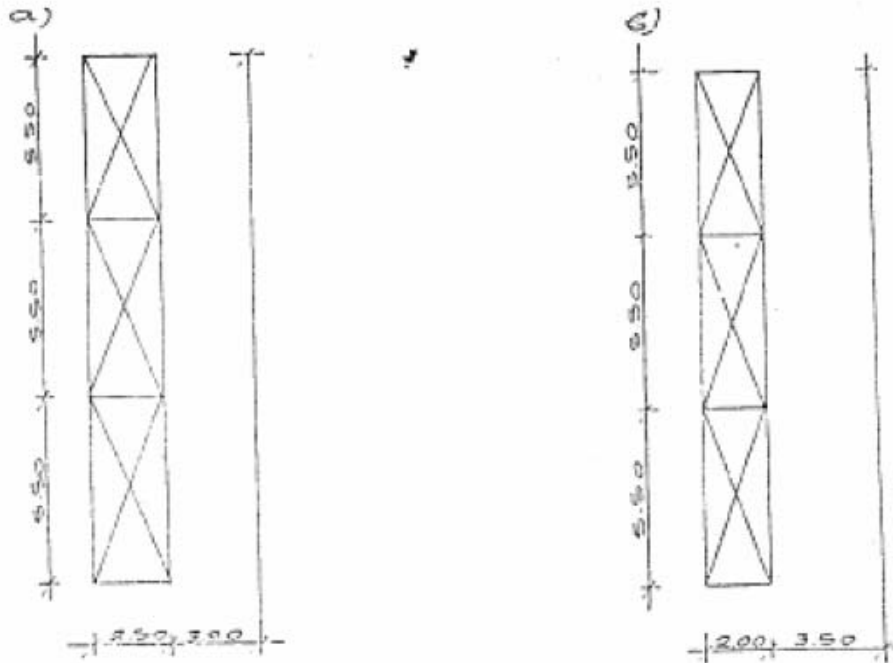
Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

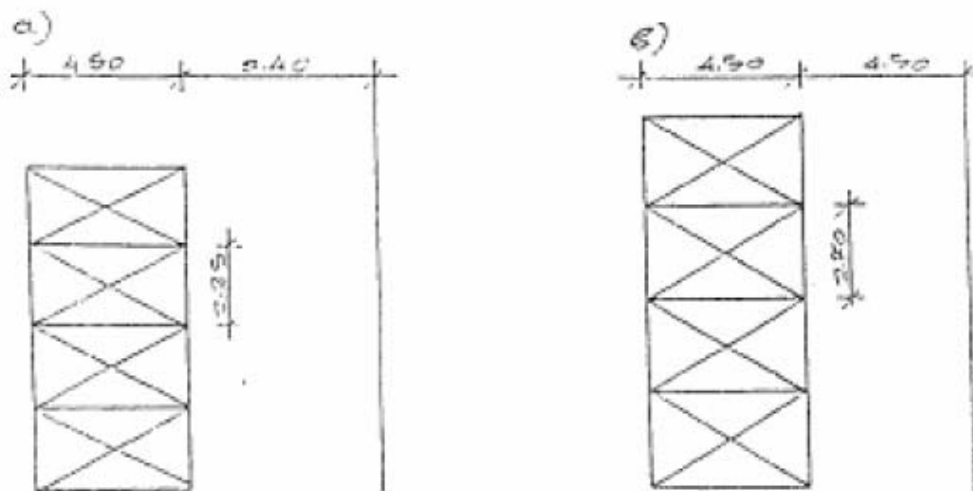
Αθήνα, 10 Σεπτεμβρίου 1996

Ενδεικτικές διατάξεις και ελάχιστες διαστάσεις για χώρους στάθμευσης, με μέγιστη χωρητικότητα 30 θέσεων αυτοκινήτων, που εξυπηρετούν τα κτίρια (Ν. 960/79)

Περίπτωση 1^η
Στάθμευση υπό γωνία 0°

Περίπτωση 2^η
Στάθμευση υπό γωνία 90°

Το υλικό ETFE

Το πολυμερές υλικό ETFE (αίθυλο-τετραφλουορο-πολυουρεθάνη) είναι ένα υλικό με άριστες τεχνικές ιδιότητες που προέκυψε ως αποτέλεσμα της έρευνας, της επιστήμης των υλικών στο χώρο της δόμησης. Τα κριτήρια που κυρίως καθόρισαν την εφεύρεσή του είναι η βέλτιστη σχέση αντοχής / βάρους του υλικού, η μεγάλη ταχύτητα κατασκευής και το μικρό κόστος. Τα προϊόντα από ETFE χρειάζονται προένταση για την ανάληψη φορτίων. Ανάλογα με τον τρόπο προέντασής τους, μπορούν να κατανεμηθούν σε δύο κατηγορίες: στα πολυκέλυφα με προένταση με πεπιεσμένο αέρα και στα μονοκέλυφα με μηχανική προένταση.

Η μέθοδος η οποία θα εφαρμόσουμε στον δικό μας θόλο είναι με μονοκέλυφα στοιχεία με μηχανική προένταση. Τα συστήματα αυτά αποτελούνται από ένα φύλλο ETFE, το οποίο προεντνείται με μηχανικά μέσα και στη συνέχεια στερεώνεται στην κατασκευή.

Ένα από τα πλεονεκτήματα των προϊόντων από ETFE είναι ότι διατίθενται σε ποικιλία διαστάσεων και μορφών προσφέροντας με αυτόν τον τρόπο σχεδιαστική ευελιξία και ελευθερία στη μορφή.

Στα πλεονεκτήματά τους επίσης συγκαταλέγονται το μικρό τους βάρος, η εξαιρετική μηχανική τους αντοχή, οι άριστες θερμομονωτικές τους ιδιότητες, η οπτική άνεση, η ανθεκτικότητα στις ατμοσφαιρικές συνθήκες, στους ρύπους και στους χημικούς παράγοντες (οξέα και αλκάλια), και η μεγάλη διάρκεια ζωής (περίπου 40 χρόνια), χωρίς να παρατηρείται απομείωση της μηχανικής τους αντοχής, αποχρωματισμός ή ευθραστότητα. Ένα βασικό χαρακτηριστικό τους είναι και η μεγάλη ελαστικότητα καθώς μπορούν να αυξήσουν τρεις φορές το μήκος τους χωρίς να παρατηρηθεί αστοχία. Ακόμη και στην περίπτωση σεισμών, το υλικό δεν θραύεται εύκολα και ούτε αποκολλάται από το πλαίσιο στήριξής του, εξασφαλίζοντας έτσι υψηλό επίπεδο ασφάλειας.

Σημαντικό επίσης πλεονέκτημα του υλικού είναι ότι εξαιτίας της λείας του επιφάνειας καθαρίζεται πολύ εύκολα, μόνο με το νερό της βροχής, οπότε εξωτερικά η επένδυση με ETFE δεν χρειάζεται καθαρισμό και εσωτερικά χρειάζεται το καθάρισμα της επιφάνειας ανά 5-10 χρόνια, ανάλογα με την ποιότητα του περιβάλλοντος στο εσωτερικό του κτιρίου.

Το υλικό παρουσιάζει μικρή ευφλεξιμότητα και είναι αυτοσβενόμενο. Όταν εκτίθεται σε πυρκαγιά μαλακώνει, συρρικνώνεται και απομακρύνεται από τη φλόγα, δημιουργώντας έτσι ένα ρεύμα αέρα, το οποίο απομακρύνει τον καπνό από το κτίριο.

Όσον αφορά την ακουστική, το υλικό λειτουργεί ως απορροφητής, βελτιώνοντας γενικά την ακουστική του χώρου. Επίσης είναι υλικό ανακυκλώσιμο, σε αντίθεση με το PVC ή άλλους παλαιούς τύπους συνθετικών υλικών, γεγονός που το καθιστά κατάλληλο δομικό υλικό για τη σημερινή αρχιτεκτονική της αειφορίας.

Επαμεινώνδας Χαρίλαος – Βιογραφία

Ο Ε. Χαρίλαος είχε τη νοοτροπία του βιομηχάνου με μακρόπνοη διορατικότητα, και στόχο πάντα μια καινούργια πρωτοποριακή επένδυση. Ήταν από τους λίγους που συνέβαλαν αποφασιστικά στο χτίσιμο της βιομηχανικής υποδομής της Ελλάδας.

Ο Ε. Χαρίλαος γεννήθηκε στις 29 Νοεμβρίου 1874 στο Γαλάτσι της Ρουμανίας και πέθανε στις 23 Νοεμβρίου 1974 στην Αθήνα.

Στα 17 του αρχίζει να σπουδάζει νομικά στο Εθνικό Πανεπιστήμιο, δουλεύοντας στην Τράπεζα Βιομηχανικής Πίστης της Ελλάδας, επειδή ο πατέρας του πεθαίνοντας είχε χάσει όλη του την περιουσία. Αργότερα σπουδάζει

χημεία.

Με τον μετέπειτα γαμβρό του Ν. Κανελλόπουλο κάνουν το πρώτο ξεκίνημα, το «Σαπωνοποιείο – Ελαιουργείο Ελευσίνας». Ακολουθεί η «Οινοποιητική και Οινοπνευματική Εταιρεία Ε. Χαρίλαος και Σία» με τον Λ. Οικονομίδη στην Ελευσίνα.

Ο Ε. Χαρίλαος για πέντε χρόνια αφοσιώνεται στην κατάρτιση τεχνιτών και εργατών μαθαίνοντας τους από το αλφάβητο μέχρι τις απαραίτητες τεχνικές γνώσεις.

Στα 1906 έρχεται η μεγαλύτερη δημιουργία του Ε. Χαρίλαου: είναι η εταιρεία οινοπνευματικών και οινοπνευμάτων «Προνομιούχος Εταιρεία προς Προστασίαν της Παραγωγής και την Εμπορίας της σταφίδος», στην οποία ο Ε. Χαρίλαος τοποθετείται επικεφαλής. Την εποχή αυτή το σταφιδικό είχε πάρει οξύτατη μορφή και στις κρατικές αποθήκες η σταφίδα είχε ξεπεράσει το αδιαχώρητο ενώ οι εξαγωγείς αδυνατούσαν να διαθέσουν την προσφερόμενη ποσότητα. Στα πλαίσια της εταιρείας αυτής δημιουργούνται αποθήκες για να μπορούν να συσσωρεύσουν τις προσφερόμενες ποσότητες σταφίδας. Η εταιρεία όμως αναπτύσσει πρόγραμμα για να βρει τρόπους και λύσεις που δεν έχουν δοκιμαστεί και να προσφέρει καινούργιες αγορές στην παραγόμενη σταφίδα.

Τότε γίνεται και η πρώτη προσπάθεια τυποποίησης κρασιών και αμέσως μετά η παραγωγή και εξαγωγή οινοπνεύματος αλλά και σταφιδομάζας για παραγωγή οινοπνεύματος. Η εταιρεία οίνων ιδρύει ακόμα εργοστάσιο οινοποίησης χλωρής σταφίδας και συμπύκνωσης γλεύκους, έτσι ώστε την εποχή του τρύγου να μπορούν οι κρατικές αποθήκες να δεχτούν το νέο προϊόν.

Στην κορύφωση των δραστηριοτήτων της, η εταιρεία είχε εργοστάσια σε όλη την Πελοπόννησο, τα νησιά και την Αττική. Πέρα από αυτό ο Ε. Χαρίλαος προκαλεί για πρώτη φορά τη διοργάνωση αγροτικών συνεταιρισμών, ώστε να διασφαλιστεί μέσω των καλύτερων οικονομικών κινήτρων η συνεργασία των αμπελοπαραγωγών. Τους συνεταιρισμούς αυτούς τους βοηθάει με επιστημονική γνώση, με δάνεια και με τη δημιουργία αμπελουργικής σχολής.

Πέρα από την εταιρεία οίνων, που είναι η σημαντικότερη βιομηχανία του, ο Ε. Χαρίλαος γίνεται στα 1917 Υπουργός Επισιτισμού και Αυτάρκειας. Στα 1919 πρωτοστατεί στην ίδρυση του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, μέσω του οποίου παρουσιάζει με εκατοντάδες υπομνήματα απόψεις για την εκβιομηχάνιση της χώρας και μ' αυτόν τον τρόπο σφραγίζει τη βιομηχανική εξέλιξη της χώρας από κάθε πλευρά. Αυτό είναι ίσως και το μεγαλύτερο και μακροβιότερο επίτευγμα του Ε. Χαρίλαου, παρόλο που ελάχιστοι το γνωρίζουν.

Τέλος, σε τρίτο, θεωρητικό πλέον επίπεδο υποστήριξης των προηγούμενων (επενδύσεις, νομοθεσία, οργάνωση βιομηχανών), ιδρύει τη Βιομηχανική Σχολή (1943) Πειραιά, για να εκπαιδεύσει στελέχη, και στην οποία διδάσκει ως το θάνατό του.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

- Αυτοτελή έργα

Απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα το 19ο αι., ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ Χριστίνα, Εμπορική Τράπεζα, Αθήνα 1986

Αρχιτεκτονικές μεταμορφώσεις - Μητροπολιτικά κέντρα. Συγγραφέας: Φιλίππιδης Δημήτρης. Εκδότης: Μέλισσα. Έτος έκδοσης: 2006

Βιομηχανικά κτίρια στη Λέσβο. Ελαιοτριβεία-Σαπυνοποιεία, 19ος αι-αρχές 20ου αι., ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ Νίκος, ΤΕΔΚ Ν.Λέσβου, Καστανιώτης, Αθήνα 1986.

Η βιομηχανική κληρονομιά Συγγραφέας: Alfrey Judith, Putnam Tim
Εκδότης: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς

Η βιομηχανική κληρονομιά της Νέας Ιωνίας. Συγγραφέας: Ε. ΜΑΙΣΤΡΟΥ, Θ.ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ, Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ, Μ. ΚΑΛΙΟΤΖΙΔΟΥ
Εκδότης: Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ. Έτος έκδοσης 2002

Ελληνικές Επιχειρήσεις στον 20ο αιώνα. Πρόσωπα και Δραστηριότητες, Όμιλος Μποδοσάκη- Αθανασιάδη 2η έκδοση, εκδ.Κέρκυρα, Αθήνα 2001.

Ελληνική Εταιρία Οίνων και Οινοπνευμάτων, Πανελλήνιο Λεύκωμα Εκατονταετηρίδας 1821-1921, τ.Β΄: Βιομηχανία-Εμπόριο, Αθήνα 1923.

Μητρώο Ελληνικών Βιομηχανιών, Οργανισμός Βιομηχανικής Αναπτύξεως, 1962.

- Περιοδικές εκδόσεις

«Βιομηχανική Αρχαιολογία, ιχνηλατώντας το παρελθόν της βιομηχανίας», Ερμούπολη 2003.

«Κατασκευές από ETFE», Αφιέρωμα στο π. ΚΤΙΡΙΟ, τεύχος 8, Σεπτέμβριος 2009, σελ. 69-74.

«Νεκρολογία» στο περιοδικό Βιομηχανική Επιθεώρηση, «Μποδοσάκης-Αθανασιάδης» 1891-1979, τεύχ. 532.

«Τ' απομεινάρια μιας βιομηχανίας», της Μαρινέλλας Α. Κατσίλιερη, Περιοδικό Αλφειός Τεύχος 7 Φθινόπωρο 1995, σελ 89-94

«Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο στο Λαύριο», Αφιέρωμα π. Σύγχρονα Θέματα, τχ. 58-59, Ιανουάριος-Ιούνιος 1996.

- Αρχειακές Πηγές

Ιστορικό Αρχείο Αγροτικού Συνεταιρισμού Ηλείας - Ολυμπίας

Ιστορικό Αρχείο Αυτόνομου Σταφιδικού Οργανισμού (Α.Σ.Ο.) Πύργου

Ιστορικό Αρχείο Δήμου Πύργου

Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας Ελλάδας, Μέγαρο Αλεξάνδρου Διομήδη

- Φωτογραφικό Αρχείο

Μουσείο Φωτογραφίας Αθήνας

Φωτογραφίες από Internet

Φωτογραφίες από προσωπικό αρχείο